

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

FOREDRAG TIL KONGELIG RESOLUSJON AV 4. JUNI 2004 OM VERNEPLAN FOR KYSTREGIONEN I TROMS FYLKE

1. Forslag

Miljøverndepartementet legger med dette fram forslag om Verneplan for kystregionen i Troms fylke.

Tilrådingen omfatter 34 områder som foreslås vernet i medhold av naturvernloven: 18 naturreservater, 13 landskapsvernområder, 1 plantefredningsområde, 1 naturminne og forslag om utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark. Områdene utgjør et totalareal på ca. 520 km², hvorav ca. 275 km² er landareal og ca. 245 km² er sjøareal. I tillegg foreslås revisjon av verneforskriftene for 7 eksisterende verneområder, deriblant Ånderdalen nasjonalpark. Foreslåtte revisjon av Nord-Fugløy naturreservat med tilhørende fuglelivsfredning, innebærer at vern av 62 km² sjøareal bortfaller ved at størstedelen av fuglelivsfredningen foreslås opphevet, uten at det fremmes forslag om nytt vern. Vedtak av foreliggende forslag i verneplanen for kystregionen i Troms fylke vil dermed øke vernet sjøareal i fylket med 183 km². I denne verneplanen utgjør sjøarealet hvor det av hensyn til verneformålet ikke foreslås å åpne for havbruk 0,6 % av fylkets samlede sjøareal innenfor grunnlinjen.

Utkast til verneplan for kystregionen i Troms fylke ble sendt på lokal høring 22.03.96. Ett område ble ettersendt på lokal høring 03.04.97. Videre behandling av planen ble utsatt i påvente av St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* (i påfølgende tekst omtalt som kystmeldingen) og Stortingets behandling. Meldingen ble lagt frem 18.06.99 og behandlet i Stortinget 25.05.00, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000) fra energi- og miljøkomiteen. Planen ble sendt på sentral høring 11.04.03.

Områdene som foreslås vernet er:

1. Skorpa – Nøklan landskapsvernområde med plantelivsfredning i Kvænangen kommune
2. Hakstein naturreservat i Skjervøy kommune
3. Tjuvdalen landskapsvernområde i Skjervøy kommune
4. Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Lyngen kommune
5. Karnes naturreservat i Lyngen kommune
6. Skibotnutløpet naturreservat i Storfjord kommune
7. Norkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde i Karlsøy kommune
8. Flatvær naturreservat i Karlsøy kommune
9. Måsvær naturreservat i Karlsøy kommune
10. Kvitvær naturreservat i Karlsøy kommune
11. Breivika naturreservat i Karlsøy kommune
12. Sørfugløya naturreservat i Karlsøy kommune
13. Håja – Røssholmen landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Tromsø kommune
14. Auvær naturreservat i Tromsø kommune
15. Edøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Tromsø kommune
16. Sandbukta naturreservat i Tromsø kommune

17. Forøya naturreservat i Balsfjord kommune
18. Spilderøya naturreservat i Balsfjord kommune
19. Hekkingen landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Lenvik kommune
20. Bergsøyan landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Berg kommune
21. Lavollskjosen plantefredningsområde i Berg kommune
22. Teistevika landskapsvernområde i Torsken kommune
23. Sandsvika naturreservat i Torsken kommune
24. Holmenvær landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Torsken kommune
25. Ånderdalen nasjonalpark i Torsken og Tranøy kommuner (utvidelse og revisjon av forskrift)
26. Lemmingvær landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Tranøy kommune
27. Leirpollen – Halsvatnet naturreservat i Tranøy kommune
28. Lekangsøya naturreservat i Tranøy kommune
29. Steinavær landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Bjarkøy kommune
30. Flatøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Bjarkøy kommune
31. Froholman naturreservat i Bjarkøy kommune
32. Sundsvollsundet naturreservat i Bjarkøy kommune
33. Kjellåsen naturminne i Skånland kommune
34. Gapøyholman naturreservat i Kvæfjord kommune
35. Nord-Fugløya naturreservat i Karlsøy kommune (revisjon av forskrift)
36. Skipsfjord landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Karlsøy kommune (revisjon av forskrift)
37. Sagelvvatn naturreservat i Balsfjord kommune (revisjon av forskrift)
38. Vardnesmyra naturreservat i Tranøy kommune (revisjon av forskrift)
39. Kvannesvatn naturreservat i Harstad kommune (revisjon av forskrift)
40. Gapøya naturreservat i Kvæfjord kommune (revisjon av forskrift)

2. Verneverdier

Formålet med verneplanen for kystregionen i Troms fylke er å bevare et utvalg av natur- og kulturverdier på kysten av Troms fylke. Denne kyststrekningen er preget av mange store øyer, fjorder og fjell.

Kystnaturen er variert og særpreget med store verneverdier både når det gjelder fugle- og dyreliv, planteliv, geologi, landskap og kulturminner. Særlig når det gjelder sjøfugl og landskap rommer kysten av Troms betydelige verdier. De kystalpine formasjonene, fjordene og skjærgårdsområdene utgjør sjeldne landskapstyper i internasjonal sammenheng. Mange av områdene i verneplanforslaget omfatter tidligere fredlyste egg- og dunvær.

Sammenlignet med kystverneplanen for Nordland, som ble vedtatt 06.12.02, omfatter forslaget til verneplan for kystregionen i Troms en betydelig lavere andel sjøareal. Førstnevnte plan omfatter en rekke skjærgårdsområder med store grunne sjøområder og mange små øyer, holmer og skjær. Slike områder er også representert i verneplanforslaget for Troms, men i mindre omfang. Dette avspeiler også naturgeografiske forskjeller mellom de to fylkene; skjærgårdsnatur er mer utbredt i Nordland enn i Troms.

Når det gjelder større skjærgårdsområder med en høy andel sjøareal, er det særlig områdene Flatvær (nr. 8), Måsvær (nr. 9), Auvær (nr. 14) og Bergsøyan (nr. 20) som utmerker seg. De største sjøarealene fins i området Nordkvaløya – Rebbenesøya (nr. 7), men dette området har samtidig store landarealer. Dette området, sammen med foreslåtte utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark (nr. 25), Breivika (nr. 11) og Teistevika (nr. 22), utgjør nær 80 % av planens landareal (og 60 % av sjøarealet).

3. Andre interesser

Andre interesser i de foreslåtte områdene er knyttet til fiske, havbruk, jordbruk (inkl. beite), egg- og dunsanking, reindrift, friluftsliv, hytter og annen fritidsbebyggelse, jakt, skipsfart, petroleumsvirksomhet, Kystverkets virksomhet og Forsvarets virksomhet.

Vern vil i ulik grad kunne få konsekvenser for brukerinteressene. Både før og etter lokal høring er det imidlertid gjort en rekke tilpasninger i verneplanforslaget, både med hensyn til avgrensning og restriksjonsnivå, for å redusere de reelle konfliktene.

Verneplanforslaget som nå legges frem vurderes sett under ett å ha små negative konsekvenser både for næringsinteresser og allmenne interesser. Utøvelse av fiske begrenses i svært liten grad, og konsekvensene for havbruksnæring og petroleumsvirksomhet vurderes samlet sett som små. Forslaget vurderes å ha ingen vesentlige konsekvenser for jord- og skogbruksinteresser, og reindriftingsinteressene og skipsfart vurderes heller ikke å bli berørt i negativ retning. Det er ikke kjent konkrete planer om vannkraftutbygging som berøres av forslaget. Det er ikke fremkommet at planen kommer i konflikt med etablert virksomhet innen turisme/reiseliv. Fremlagte forslag vurderes å kunne ha positive effekter for reiselivsnæringen.

For nærmere omtale av andre interesser, vises det til oppsummeringen av høringsuttalelser i kapittel 7, gjennomgangen av ulike temaer i kapittel 8 og til den områdevis gjennomgangen i kapittel 10.

4. Saksbehandling

Bakgrunn for verneplanarbeidet

I St.meld. nr. 68 (1980-81) *Vern av norsk natur*, er det lagt vekt på at det skal sikres et representativt utvalg av variasjonsbredden i norsk natur. Gjennom sin behandling av meldingen vedtok Stortinget gjennomføring av fylkesvise, tematiske verneplaner for våtmarker, myr, sjøfugl og edelløvskog. Dette har senere blitt bekreftet av Stortinget bl.a. gjennom behandlingen av St.meld. nr. 58 (1996-97) *Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling*, der det ble påpekt at oppretting av spesielle verneområder med hjemmel i naturvernloven fremdeles skal være en bærebjelke i arbeidet med å sikre det biologiske mangfoldet i Norge. I følge St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand* og to forutgående meldinger med samme tittel, er vern av et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner et nasjonalt resultatmål knyttet til bevaring av biologisk mangfold. Verneplan for kystregionen i Troms fylke er en viktig del av dette arbeidet.

Verneplanen er også en oppfølging av St.meld. nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* og Stortingets behandling av denne meldingen, i og med at den omfatter to av områdene i nasjonalparkplanen:

- Rebbenesøy (forslag om Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde og fem naturreservater).
- Utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark.

Ifølge kystmeldingen er kystsonen relativt dårlig representert i vernesammenheng sammenlignet med innlandet. Samtidig er ressursene i kystsonen viktige i næringssammenheng, for bosetting, rekreasjon og annen bruk. I sin behandling av meldingen har Stortinget lagt til grunn at det i kystsonen er tilstrekkelig areal både til utvikling av nødvendig næringsaktivitet og til vern av områder på sjø og land. De prinsipper og retningslinjer som kystmeldingen trekker opp skal legges til grunn for behandling av verneplaner, og skal bidra til å redusere potensielle konflikter mellom verneinteresser og brukerinteresser.

Saksgang

Faglige registreringer ble gjennomført i perioden 1981-89. Supplerende ornitologiske registreringer ble gjennomført i 1997, 1998 og 2001.

Fylkesmannen gjennomførte i perioden 1989-91 befaringer, dels med grunneiere og møter bl.a. med fylkeskommunen i forbindelse med utkast til avgrensning og utvelgelse av områder. Grunneiere, kommuner og fiskerisjefen (Fiskeridirektoratets regionkontor) ble varslet tidlig i prosessen.

Våren 1993 fikk grunneiere og kommuner skriftlig invitasjon til møter og befaringer. Det ble samtidig gitt en oversikt over lokaliteter og utkast til avgrensning. Melding om arbeidet ble kunngjort.

Utkast til verneplan for kystregionen i Troms fylke ble sendt på lokal høring ved fylkesmannens brev av 22. mars 1996, med høringsfrist 1. oktober for grunneiere, 1. november for kommuner og 31. desember 1996 for fylkeskommunen. Fylkeskommunens frist ble utsatt til mars 1997.

Utkastet som ble sendt på lokal høring omfattet 40 nye områder inkl. utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark. Videre inneholdt utkastet forslag om revisjon av forskriftene for 7 eksisterende verneområder inkl. Ånderdalen nasjonalpark. Ett område, Skibotnutløpet, ble ettersendt på lokal høring ved fylkesmannens brev av 03.04.97.

Etter en interpellasjonsdebatt om kystverneplanen for Nordland 05.03.98, vedtok Stortinget å be Regjeringen om å legge frem en melding om kystverneplanene. På dette grunnlag ble det videre arbeidet med verneplanen for kystregionen i Troms fylke stilt i bero.

Kystmeldingen ble lagt frem 18.06.99 og behandlet i Stortinget 25.05.00, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000) fra energi- og miljøkomiteen. I meldingen drøftes spørsmålet om hvordan sjøarealer skal inngå i verneområder og de næringsmessige konsekvensene av dette, på et generelt og overordnet grunnlag. I meldingen sies det at det er utarbeidet forslag til kystverneplaner i Nordland og Troms, og at slike planer bare er aktuelle for disse to fylkene. Av hensyn til de særlig store verne- og næringsinteressene i denne delen av kystsonen, er målet med kystverneplanene å sikre en helhetlig gjennomgang av verne- og næringsinteressene.

Fylkesmannen har i etterkant av Stortingets behandling av kystmeldingen foretatt en grundig gjennomgang av områdeutvalg, geografisk avgrensning, verneform og forskrifter. Fylkeskommunen og Fiskeridirektoratets regionkontor har gitt uttalelser til revidert forslag fra fylkesmannen av 18.12.01. Det reviderte forslaget ble også presentert i møte 11.04.02 hvor fylkeskommunen, Fiskeridirektoratets regionkontor, kommuner og nærings- og interesseorganisasjoner var representert. I tillegg hadde fylkesmannen egne møter med Fiskeridirektoratets regionkontor, Statens vegvesen, Kystverket 5. distrikt og fylkeskommunen hvor det reviderte forslaget til verneplan for kystregionen ble gjennomgått og diskutert.

Fylkesmannens tilråding til verneplan for kystregionen i Troms fylke ble oversendt til Direktoratet for naturforvaltning ved brev av 31.03.03. Direktoratet sendte saken på sentral høring ved brev av 11.04.03. Direktoratets tilråding i vernesaken ble oversendt Miljøverndepartementet ved brev av 30.9.2003.

5. Forslag til endring av grenser, navn og verneform

Fylkesmannen i Troms foreslo etter den lokale høringen grenseendringer i form av reduksjoner for 28 av de 34 nye områdene som foreslås vernet. I mange tilfeller dreier det seg om uttak av sjøarealer for å redusere konflikt med havbruksinteresser. For ett område,

Sandsvika, foreslo fylkesmannen en mindre utvidelse. I tillegg foreslo fylkesmannen for revisjonsområdet Skipsfjord justering av ett grensepunkt pga. karttekniske forhold.

Fylkesmannen har foreslått følgende navneendringer:

- Tjyvdalen landskapsvernområde endres til Tjuvdalen landskapsvernområde.
- Rebbernesøy/Nord-Kvaløy landskapsvernområde endres til Nordkvaløya – Rebbernesøya landskapsvernområde.
- Bjørnøya landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning endres til Håja – Røssholmen landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning.
- Ørja-Holmenvær landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning endres til Holmenvær landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning.
- Leirpollen naturreservat endres til Leirpollen – Halsvatnet naturreservat.

På bakgrunn av en nærmere vurdering av kulturpåvirkning og tekniske inngrep, og dels pga. havbruksinteresser, foreslo fylkesmannen følgende endringer av verneform:

- Deler av de foreslåtte naturreservatene Måsvær og Kvitvær, tas inn i forslaget om Nordkvaløya – Rebbernesøya landskapsvernområde.
- De foreslåtte naturreservatene Edøya, Hekkingen, Bergsøyan og Steinavær endres til landskapsvernområde med dyrelivsfredning.

I tillegg foreslo fylkesmannen å ta dyrelivsfredning ut fra forslaget om Skorpa – Nøklan landskapsvernområde, mens forslag om plantelivsfredning beholdes.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at ordet ”tilhørende” strykes når det gjelder de foreslåtte landskapsvernområdene med dyrelivsfredning eller plantelivsfredning, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens endringsforslag. I tillegg foreslår direktoratet følgende endring av verneform:

- Det foreslåtte Lavollskjosen landskapsvernområde med plantelivsfredning endres til plantefredningsområde.

Miljøverndepartementet viser til avklaring med Fiskeridepartementet om at sjøarealet i Indre Selfjord tas ut av forslaget om utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark. Dette innebærer at Ånderdalen nasjonalpark ikke vil omfatte sjøareal. For øvrig slutter departementet seg til direktoratets forslag når det gjelder endring av grenser, navn og verneform.

6. Områder som foreslås tatt ut av planen

Områdeutvalg

Fylkesmannen har foreslått at 6 av de 41 områdene som var på lokal høring tas ut av planen: Småvær, Hillesøya, Mesterøya, Finnfjordøya, Gjeska og Kinnholmen.

Begrunnelsen for å ta ut området Gjeska er knyttet til at området er sterkt påvirket av vei. For de øvrige områdene er begrunnelsen i det vesentlige knyttet til at fuglelivet nå ikke utgjør et godt nok grunnlag for vern.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens vurdering om å ta 6 områder ut av planen. Direktoratet legger til grunn at naturkvaliteter i områdene som foreslås tatt ut i tilfredsstillende grad dekkes opp av andre områder i planen og i eksisterende verneområder. Det foreslåtte Bergsøyan naturreservat og Færøya landskapsvernområde foreslås slått sammen til Bergsøyan landskapsvernområde. Dette innebærer at antall områder som forelås vernet er 34, inkl. utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark. I tillegg kommer 6 eksisterende verneområder hvor det foreslås revisjon av forskriftene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets forslag om uttak av områder. Tilrådingen med forslag til grenseendringer og uttak av områder, innebærer at totalarealet i verneplanen reduseres med 164 km². Av dette utgjør sjøareal ca. 140 km², tilsvarende en reduksjon på 37 % i forhold til lokal høring.

7. Generelle merknader

Følgende instanser har hatt saken til uttalelse:

Alle berørte grunneiere og kommuner, fiskeri- og landbruksmyndigheter på kommunalt nivå og fylkesnivå, lokale fiskeri- og landbruksorganisasjoner, natur- og friluftorganisasjoner m.fl., Landbruksdepartementet, Sametinget, Reindriftsforvaltningen, Kommunenes sentralforbund, Forsvarsbygg, Fiskeridirektoratet, Kystdirektoratet, Statens Kartverk, Riksantikvaren, Bergvesenet, Norges Geologiske Undersøkelser, AVINOR, Luftfartstilsynet, Vegdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Statens Naturforvaltningsråd, Statens kulturminneråd, Norges Bondelag Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norskog, Norges Fjellstyresamband, Norges Fiskarlag, FHL Havbruk, FMC BioPolymer AS, Taretrålfiskerens Forening, AS Nordtang, Algea a.s., Norske Reindriftsamers landsforbund, Norske Samers Riksforbund, Samenes landsforbund, SAS Norge, Braathen Flyselskap, Widerøe Flyselskap A/S, Norsk Aero Klubb, Norges Luftsportsforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, Sekretariatet for FORF, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Orienteringsforbund, Prosessindustriens landsforbund, Fortidsminneforeningen, Kulturvernets fellesorganisasjon, Norges Turistråd, Reiselivsbedriftenes landsforening, Foreningen våre rovdyr, Fremtiden i våre hender, Greenpeace Norge, Miljøstiftelsen Bellona, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norges Velforbund, Norsk Almenningsforbund, Norsk limnologforening, Villreinrådet i Norge, Norsk Biologforening, SABIMA, Fiskerinæringens Landsforening, Norges Kystfiskarlag, Det Kgl. Selskap for Norges Vel, Utmarkskommunenes sammenslutning, Norsk institutt for skogforskning, JORDFORSK, Norsk Institutt for Vannforskning, Norsk institutt for naturforskning, Universitetet i Oslo (Biologisk institutt og Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage), Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, NTNU (Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, Vitenskapsmuseet og Ringve botaniske have), Norges Landbrukshøgskole, Havforskningsinstituttet, Norsk Fiskerihøgskole og Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning.

Følgende sentrale instanser påpeker ingen eller uvesentlige konflikter, eller gir positiv tilslutning til verneforslaget:

Landbruksdepartementet, NVE, Reindriftsforvaltningen, Avinor, Bergvesenet, Universitetet i Tromsø og Statskog.

De fleste instanser som fikk saken tilsendt på sentral høring, har ikke avgitt uttalelse.

a) Ulike merknader til verneforslaget i den lokale høringen

Mange av merknadene i den lokale høringen er knyttet til enkeltområder, jf. den områdevis gjennomgangen i kap. 10.

Grunneierne og kommunene er i de fleste tilfeller positive til eller har ingen vesentlige innvendinger mot vern. I mange tilfeller foreslår grunneierne og kommunene forskriftsendringer og dels også endringer i avgrensning og verneform. I tilfeller hvor grunneiere og kommuner er negative til vern, begrunnes dette ofte ut fra at foreslåtte vern er for omfattende og legger for store restriksjoner på bruk av områdene. Dels settes det også

spørsmålsteget ved behovet for vern, og det vises til at den beste form for vern er at den tradisjonelle bruken fortsetter.

Fylkeslandbruksstyret i Troms ser det som vesentlig å sikre muligheten for fortsatt landbruksproduksjon på de arealene som foreslås vernet. Forvaltningsplaner må utarbeides før verneplanen vedtas, for arealer som kan brukes til landbruksproduksjon. Dette for å avklare muligheter for fremtidig landbruk og samtidig sikre vern av viktige kulturlandskap. Verneforskriftene er for upresise i definisjoner av beiting og landbruksdrift. Verneforslaget omfatter store arealer som har vært brukt til jordbruksproduksjon, og som i framtida kan bli interessant og ønskelig å ta i bruk på nytt. Det er derfor viktig å avklare og definere hva forvaltningsmyndigheten legger i begrepene. Ei slik avklaring bør skje i samråd mellom miljø- og landbruksmyndigheter. Fylkeslandbruksstyret har merknader til enkeltområder, jf. kap. 10.

Forsvarsbygg, divisjon Eiendomsutvikling, Nord (tidl. Forsvarets bygningstjeneste, region Nord-Norge) bemerker at Forsvaret disponerer arealer på kysten gjennom kontrollvirksomhet, øvingsvirksomhet, fort og øvrige installasjoner. Omfanget av planen er stort og vil få betydning for Forsvarets operasjonsfrihet i kystsonen. Flere av de foreslåtte områdene berører arealer som Forsvaret disponerer i dag. Om verneplanen er i konflikt med denne virksomheten avhenger av hvordan en tolker verneforskriftenes unntak for "militær operativ virksomhet". Dette begrepet bør defineres mer presist innen saken sendes på sentral høring. Forbud mot lavflyging (under 300 m) er tatt med for de fleste verneområder. Forbudet vil bli vanskelig å overholde, da planen er omfattende. Forsvaret mener det blir vanskelig å holde kontroll med brudd, og ber om at det vurderes å ta forbudet ut av verneplanen. Forsvaret har merknader til enkeltområder, jf. kap. 10.

Kystverket 5. distrikt bemerker at det må søkes om tillatelse dersom skulle bli aktuelt å feste grensemerke for naturreservat til et sjømerke. Det kan komme krav om bedre oppmerking av sund og leier som går gjennom områdene. Vern må ikke være til hinder for at det kan settes opp nye sjømerker til forbedring av sikkerheten for sjøfarende. Kystverket har merknader til enkeltområder, jf. kap. 10. I merknad til fylkesmannens tilråding anfører Kystverket Troms og Finnmark at det er viktig at både seilingsplasser og ankerplasser (jf. avmerkinger på sjøkartene) fortsatt må være til fri benyttelse for alle sjøfarende. I områder det Kystverket har anlegg, er det viktig at det fritt kan utøves drift og nødvendig vedlikehold (herunder fri tilgang til områdene uten ferdsselsrestriksjoner). Det samme gjelder dersom det er behov for nye anlegg.

Fiskeridirektoratet Region Troms (tidl. Fiskerisjefen i Troms) har avgitt flere uttalelser i saken. Til verneplanutkastet som ble sendt på lokal høring bemerkes det bl.a. at forslaget bygger på et uklart og ufullstendig biologisk grunnlag (konkrete tellinger for fugl mangelfull) og trusselsscenario, samt et langtidsperspektiv som synes fjernt fra realisme. Vernestrategien burde ha vært myket opp, ved f.eks. å innføre landskapsvernområder med jevnlig oppfølging av miljøtilstanden. Innføring av reservater der folk alltid har beveget seg, bør underlegges strenge krav til dokumentasjon før de gjennomføres. Verneforslaget avvises, og en finner det ikke hensiktsmessig å kommentere enkeltområder før fylkesmannen har lagt frem et bedre grunnlagsmateriale og bl.a. sett dette i sammenheng med pågående kystsoneplanleggingsarbeid. Det vises til kgl. res. om fylkesplan for Troms 1996-99, hvor Regjeringen påpeker betydningen av at prosessene med kystsoneplan for hele fylket og kystverneplan ses i sammenheng. I saksfremlegg til fiskeristyret (1997) bemerkes det at samarbeidet mellom fiskerisjefen og fylkesmannen burde ha vært tettere i perioden frem mot endelig høringsutkast i 1996, jf. naturvernloven § 18. Det pekes videre på uheldige virkninger av det foreslåtte vern for fremtidige kystnæringer/havbruk. En vurdering av konsekvensene for næringsinteressene etterlyses i verneplanen. Fiskeristyret gir tilslutning til fiskerisjefens behandling av saken, og peker bl.a. på at en så langt ikke har fått gjennomslag for prinsipielle holdninger og at de fleste områdene kan vernes etter plan- og bygningsloven.

I uttalelse til revidert forslag fra fylkesmannen (2001) peker Fiskeridirektoratet Region Troms på at en i utgangspunktet har få kommentarer til foreslåtte forskrifter for landskapsvernområder, de fleste er rettet mot foreslåtte naturreservater og nasjonalpark. Under henvisning til kystmeldingen, mener en det må være en egen dispensasjonsparagraf i alle forskrifter for vurdering av ulike former for oppdrett i forhold til verneformålet. Forskriftenes unntakhjemmel kan ikke anvendes på fiskeri- og havbruksnæringen, i og med at disse interessene ikke kan defineres som spesielle tilfeller. Vern og bruk skal kombineres der hvor det er mulig. Eventuelle negative påvirkninger på verneverdiene, må påvises eller sannsynliggjøres. Som en konsekvens av en dispensasjonsparagraf, må det være anledning til å revurdere verneformålet når naturgitte forhold endres og forutsetningen for vernet endres. Det må gjøres unntak fra ferdselsforbudet i sjø for fiske, tang- og tarehøsting og høsting av kråkeboller. Ferdselsforbudet bør vurderes innskrenket fra de foreslåtte 100 m, til en smalere sone ut fra land (10-15 m). Det bemerkes at det i forskriftene ikke er opplyst hvor hekkekolonier for storskarv og havsule er. Begrepsbruken i forskriftene må harmoniseres med kystmeldingen. Fortøyningsfeste bør brukes i stedet for landfeste og begrepet primærnæring bør defineres. Under henvisning til retningslinjene i kystmeldingen, må forskriftene inneholde en formulering om høsting av tang og tare etter gjeldende forskrifter. For områder med forbud, må det i forskriften være en dispensasjonsbestemmelse. I forslag til forskrifter står det at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til felling av vilt og sel som gjør skade. Ifølge forskrift om forvaltning av sel, er det bare Fiskeridirektoratets Regionkontor som kan gi tillatelse til felling av sel som gjør skade. I merknad til fylkesmannens tilråding anfører regionkontoret at begrepet "primærnæring" bør klargjøres, jf. at flere forskrifter inneholder en bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av bygninger, gjerder og innretninger. I forskriftene for flere områder, bl.a. Bergsøyan landskapsvernområde, har fylkesmannen etter høring tatt inn en formulering om vakkert natur- og kulturlandskap. Ordet "vakkert" er et skjønnsmessig uttrykk. En domstol vil ikke kunne overprøve forvaltningens vurdering av hva som er vakkert. Det bes om at den opprinnelige formuleringen i høringsutkastet brukes i endelig forskrift. Videre anfører regionkontoret at opplag av båter er både forbudt og tillatt i samme forskrift.

Troms fylkeskommune har uttalt seg til revidert forslag fra fylkesmannen, og viser til at planforslaget er vesentlig endret siden sist det var på høring. Samtidig har det skjedd endringer i kommunene, eksempelvis angående arbeid med kystsoneplaner. Det ville være naturlig at alle interessegrupper fikk mulighet til å vurdere det nye planforslaget før fylkesmannens endelige forslag ble avgitt. Fylkeskommunen er generelt positiv til at viktige naturverdier på kysten vernes. Samtidig understrekes det at mye av særpreget og grunnlaget for at en i dag ønsker å verne, er fremkommet gjennom menneskelig aktivitet. Fremtidig næringsvirksomhet som skal skape grunnlag for verdiskapning og bosetting vil skje i kystsonen. Dette potensialet må ikke hindres av restriktive vernetiltak. Vernet skal også gi allmennheten mulighet til naturopplevelser uten tekniske inngrep og støy. Ferdselsforbud må derfor begrenses på en slik måte at allemannsretten ivaretas. Forvaltningen av verneområdene bør legges til kommunene, forutsatt at de får statlige midler til å bygge opp egen kompetanse. Fylkeskommunen gir tilslutning til det foreliggende forslag med merknader om Ånderdalen nasjonalpark og områdene i Karlsøy kommune, jf. kap 10, samt at forskriftene bør ha en egen dispensasjonsparagraf der det gjøres vurderinger av verneformålet mot aktuelle former for næringsaktivitet. Dette bør skje i nært samarbeid mellom det lokale og regionale nivå. For øvrig mener fylkeskommunen at spørsmålet om kompensasjon til de kommuner som stiller betydelige arealer til disposisjon til verneplanen må tas opp. Videre peker fylkeskommunen på at foreslåtte verneplan i hovedsak gir beskyttelse til landarealer, og at det fremover er behov for å prioritere arbeidet med kartlegging av viktige gyteplasser og oppvekstområder, slik at fornuftige verneområder kan opprettes også i sjøområdene. Fylkeskommunen registrerer at det ikke finnes noen kunnskapsbase når det gjelder konsekvenser av vern for næring og lokalsamfunn, og mener at slik kunnskap er viktig for å få til en god forvaltning i og i tilknytning til verneområdene.

Fylkeskommunen ber om at Miljøverndepartementet fremmer slik kunnskapsutvikling gjennom konkrete tiltak.

Tromsø Havnevesen peker på at verneplanen i realiteten innebærer vernebestemmelser i forskjellige former for hele skjærgården i fylket. Havnevesenet mener at miljøvernmyndighetene ikke kan påvise at det foreligger klare slitasjesymptomer som nødvendiggjør foreslåtte restriksjoner. Fylkesmannen henstilles om å gjennomgå mer kritisk behovet for slike omfattende vernebestemmelser.

Troms Fiskeoppdretterlag bemerker at dersom verneforslagene opprettholdes, må det tas inn i vernebestemmelsene for landskapsvernområdene at de ikke er til hinder for etablering og drift av akvakultur. Foreslåtte naturreservater ønskes endret til landskapsvern, med de samme rettigheter for akvakultur som nevnt ovenfor. I enkelte lokalsamfunn er oppdrettsnæringen av avgjørende betydning for sysselsetting og fortsatt bosetting. Næringen har et betydelig vekstpotensial i fylket ut fra naturgitte forutsetninger. For utvikling er næringen avhengige av sjøarealer. Næringen er dynamisk og tilpasser seg ny teknologi og kunnskaper. Det er av stor betydning at forvaltningen er fleksibel og har forståelse for vilkårene næringen må forholde seg til. Vern oppfattes ikke å være fleksibelt mht. næringens behov. Næringens skepsis knytter seg særlig til usikkerheten om hva den fremtidige utviklingen (teknologi og nye arter) vil si for kravet til havbruksområder. Havbruk er den næringen som blir mest berørt i forslaget, og fiskeoppdretterlaget beklager at de ikke ble invitert til medvirkning tidlig i planprosessen. For øvrig pekes det på manglende faglig dokumentasjon på hvilke konsekvenser oppdrett har for vern og omvendt.

Troms Fiskarfylking mener at brukerne av kysten burde ha medvirket tidligere i prosessen, og mener behovet for foreslåtte vernetiltak ikke er godt nok dokumentert. Verneforslagene vurderes å være i konflikt med friluftslovens intensjoner. Sterke ferdselsrestriksjoner vil medføre at det blir fritt frem for ev. eggplyndrere og annen faunakriminalitet. Allmennhetens tilstedeværelse virker forebyggende og bør tillegges stor vekt. En forutsetning for at folk kan bo i Nord-Norge er at naturressursene kan høstes. Verneplanen setter en stopper for store deler av næringsutviklingen ved at næringsinstallasjoner på land (bl.a. brygger og andre sjøhus) bare unntaksvis vil kunne oppføres. Mye av områdenes særpreg er et resultat av menneskers bruk av naturressursene og kystbefolkningens avhengighet av naturen. Menneskenes tilstedeværelse bør heller sikres enn å forbys. Menneskene som del av naturen, bør synliggjøres mer i planforslaget. En går mot planen slik den foreligger. Det er nok å gi landskapsvernstatus til noen av de foreslåtte områdene som utpeker seg ved særpreg og dokumenterbar bevaringsverdi. I disse må det være adgang til mindre næringsinstallasjoner etc. Det er betenkelig at det utarbeides separate verneplaner for kyst-/marine områder. Felles plan kreves.

Tromsø Jeger- og Fiskerforening mener at forslag til jaktforbud ikke er klart begrunnet. Det vises til friluftslovens bestemmelser og anføres at planen på en unødvendig måte begrenser allmennhetens adgang til attraktive og viktige områder, uten at dette synes å gi noen miljømessig gevinst. Bestanden av sel og særlig grågås vil tåle større utnyttelse ved jakt. Jakt på alminnelige sjøfugler har hittil vært regulert etter bestandsutviklingen. En går i mot nye statlige begrensninger på ferdsel og jakt.

Norsk Botanisk Forening, Nord-Norsk avdeling mener det er viktig at det gis adgang til plukking av bær og sopp, og at det i skogsmark er mulig å ta ut brensel til bruk på stedet. Det er viktig å få vernet representative områder og truede planter. En har ikke gått inn på de enkelte områder, men de foreslåtte områdene synes å ha god geografisk spredning og representativitet i kystregionen i fylket. Det bemerkes at det bare er to av de foreslåtte landskapsvernområdene som har plantelivsfredning.

Norges Miljøvernforbund mener det er positivt at det blir utarbeidet en plan for vern og beskyttelse av unike og sårbare områder langs kysten av Troms.

Arctandria – Tromsø kystlag mener det er viktig at allmennheten har forståelse for ferdselsforbud, og setter spørsmålsteget ved grunnlaget for så omfattende bruk av virkemidlet og for den lange perioden. Arctandria er positiv til vern av virkelig utsatte områder.

Tromsø båtforening er i utgangspunktet positiv til vern, men går i mot foreslåtte ferdselsrestriksjoner. Subsidiært bør foreningens utfartsmål tas ut av verneplanen. Foreningen mener det er konflikt i forhold til friluftslovens intensjoner om fri ferdsel i naturen for allmennheten. En ser ikke at det er nødvendig med restriksjoner i Troms med den lave befolkningstettheten i fylket. Foreningen er enig i at fremtidige masseuttak eller større utbygginger som vil legge beslag på eller endre områdene vesentlig, er uønskede. Dette kan oppnås ved landskapsvernområde uten ferdselsbegrensninger. Det må være adgang til næringsmessig utnyttelse basert på fornybare ressurser som ikke forringer naturen. Båtforeningens tilstedeværelse vil virke forebyggende på ulovlig eggsanking og annen faunakriminalitet. En går likevel inn for ferdselsrestriksjoner rundt storskarvkoloniene, men forbud mot å sette landtau for småbåtflåten må av sikkerhetsmessige grunner frafalles.

Tromsø havpadleklubb er tilhenger av vern ut fra prinsippet om å bruke, men ikke forbruke. En mener at tiltakene i planen ikke er relevante for truslene mot naturmiljøet. Bl.a. betviles behovet for strenge reguleringer av ferdsel av hensyn til fuglebestandene, jf. at de fleste fuglearter hatt bestandsvekst. Videre betviles hjemmelen for fredning som naturreservat, og det vise bl.a. til at områdene har vært bebodd eller har vært høstet som utmark. Klubben mener primært at verneformen landskapsvernområde for verneverdige områder med særskilt fredning av sarte områder med tilhørende adgangsforbud, må være riktig. Dersom dette ikke godtas, har klubben et alternativt forslag knyttet til enkeltområder, jf. kap. 10.

Troms turlag mener det bør sørges for at det fins tilstrekkelig med områder hvor sjøfarende kan gå på land for rast og lignende, også i områder som er foreslått vernet.

Tromsø seilforening mener at ferdsel bør være tillatt hele året der det fra gammelt av har vært ankringsplasser og havner. Foreningen mener det bør gå an å komme til en løsning som tillater ferdsel i et visst omfang, f.eks. at en kan ha et par øyer å ferdes på i ”hver havn”.

Norges dykkerforbund peker på at bruk av sjø og hav er et viktig rekreasjonsområde. Restriksjoner i så stort omfang som det foreslåtte er lite holdbart. Ved sportsdykking kan eventuelle endringer i dyre- og planteliv i sjøen observeres. Denne beredskapsressursen vil være til stor nytte i en verneplan, og ikke omvendt ved at det legges restriksjoner på dykkeaktivitet.

b) Fylkesmannens generelle kommentarer og forslag

Fylkesmannen har på bakgrunn av kystmeldingen og Stortingets behandling, samt innspill kommet i verneplanprosessen, foretatt en kritisk gjennomgang av alle de foreslåtte verneområdene, både med tanke på valg av områder, avgrensning, verneform og forskrifter, jf. også kap. 5 og 6. Etter de foreslåtte endringer, mener fylkesmannen at verneplanforslaget har små negative konsekvenser både for næringsinteresser og allmenne interesser. Utøvelse av fiske begrenses i svært liten grad, og konsekvensene for havbruksnæringen vurderes som små. Forslaget vurderes å ha ingen vesentlige konsekvenser for jord- og skogbruksinteresser, og reindriftsinteressene vurderes heller ikke å bli berørt i negativ retning. Det er ikke kjent konkrete planer om vannkraftutbygging. Fremlagte forslag vurderes å kunne ha positive effekter for reiselivsnæringen.

Verneformål

Dokumentasjon av verneverdier knyttet til sjøfugl bygger på registreringer fra begynnelsen av 1980-tallet og helt frem til 2001. I noen tilfeller mangler dokumentasjon på at området har funksjoner utover å være hekkeområde, og dette foreslås da tatt ut av verneformålet. Områdets betydning for sel foreslås beholdt i verneformålet kun for de aller viktigste kaste- og hårfellingsplassene. En har ikke tatt hensyn til selens bruk ved avgrensning av områdene. For områder hvor verneformen foreslås endret fra naturreservat til landskapsvernområde pga. påvirkning og tidligere bruk, foreslås kulturlandskap tatt inn i formålet, jf. også lovens begrep.

Grense mot sjø

Fylkesmannen viser til at vernet gjelder vannoverflaten, og ikke under vann, for områdene som er med i nasjonalparkplanen.

Ferdselsrestriksjoner

Fylkesmannen viser til at det er kommet mange og sterke reaksjoner på at det var foreslått ferdselsrestriksjoner for flere av områdene. Fylkesmannen har foretatt en kritisk gjennomgang av behovet for ferdselsrestriksjoner, der både de ulike fugleartenes hekkebiologi, artenes status, koloniens størrelse, omfanget på den menneskelige ferdselen, differensiert ferdselsforbud og informasjon og oppsyn i stedet for ferdselsforbud, er vurdert. For å ivareta verneformålet, ser fylkesmannen at det i tillegg til ferdselsrestriksjoner også er behov for informasjon og formidling av kunnskap til brukere av områdene om adferd i og rundt sjøfuglkolonier. I sin nye gjennomgang har fylkesmannen tatt utgangspunkt i nye sjøfuglregistreringer og anbefalinger i rapport fra Norsk institutt for naturforskning. Fylkesmannen redegjør for hvilke kriterier som er brukt som grunnlag for vurdering av ferdselsrestriksjoner når det gjelder havsule, storskarv, toppskarv, ærfugl, grågås, gråmåke og svartbak, sildemåke (nordlig underart), fiskemåke og krykkje, rødnebbterne og alkefugler (teist, lunde, alke og lomvi). Fylkesmannen viser til at det rundt hekkekolonier for storskarv og havsule (Flatvær, Måsvær, Kvitvær og Auvær) er foreslått ferdselsforbud på sjøen i en sone på 100 m fra land. Koloniene kan flytte til andre skjær, og det foreslås at restriksjonen følger koloniene der de til enhver tid hekker innenfor verneområdet. For de fleste områdene hvor det er foreslått ferdselsrestriksjoner av hensyn til fuglelivet, foreslår fylkesmannen at restriksjoner i april og siste halvdel av juli utelates. For noen områder foreslås også innskrenkning av arealet med ferdselsrestriksjoner. En bestemmelse om at Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift kan regulere eller forby ferdsel i nærmere avgrensede deler av de foreslåtte landskapsvernområdene og i hele eller deler av naturreservatene, foreslås tatt inn.

Uttak av sjøarealer og havbruk

Fylkesmannen har vurdert områdenes utstrekning og forskrifter med tanke på å redusere konflikt med havbruksinteresser. Dypere område som kan ha betydning for akvakultur foreslås tatt ut. Gruntvannsområder eller svært eksponerte områder som har mindre betydning for akvakultur, men som er viktig oppholdsområde for sjøfugl, foreslås beholdt. For områder med mange øyer og holmer, er det grunne sjøarealet mellom øyene tatt med fordi det har betydning for sjøfugl, og for å få en praktisk avgrensning av områdene. I de foreslåtte landskapsvernområdene som omfatter sjø, foreslår fylkesmannen at havbruk kan tillates etter søknad dersom det ikke strider mot formålet med vernet. I de foreslåtte landskapsvernområder som grenser til sjø, foreslås tilsvarende bestemmelse når det gjelder fortøyningsfester i forbindelse med havbruk. Hovedformålet med opprettelsen av naturreservat er å sikre områder som er urørte eller i det vesentlige urørte, og som kan ha verdi som referanseområde. Både dyreliv, planteliv og geologi kan være en del av formålet med vernet, og intensjonen er å ivareta helhetlige naturmiljøer. I et naturreservat er vegetasjon og dyreliv fredet mot skade og ødeleggelse, og det er forbudt å iverksette tiltak som kan endre naturmiljøet. I forskriftene til naturreservater har en derfor ikke tatt med noen unntaksbestemmelse for havbruk. For to naturreservater er det imidlertid tatt med en

bestemmelse om at det kan gis tillatelse til etablering av fortøyningsfester for oppdrettsanlegg på bakgrunn av innspill i lokal høring om eksisterende anlegg og anlegg under etablering i nærheten av disse to områdene.

Fiske

Verneplanen begrenser utøvelse av fiske i svært liten grad. I forskriftene som ble sendt på lokal høring var det en formulering om at bestemmelsene ikke var til hinder for "Fiske". I tillegg var det et punkt om at bestemmelsene ikke var til hinder for "Ferdseil på land for manntallsførte fiskere og utøvere av gjeldende fiskerettigheter ved bruk av landfester i forbindelse med dette fisket". Fylkesmannen foreslår å slå sammen disse bestemmelsene, slik at ordlyden blir: "Utøvelse av fiske, herunder oppankring, og ferdsel på land i forbindelse med bruk av fortøyningsfester, i medhold av fiskerilovgivningen og lakse- og innlandsfiskeloven." Ordet "fiske" tolkes til å omfatte alle de arter som dekkes av saltvannsfiskeloven, så som skalldyr og bløtdyr. I de fire foreslåtte verneområdene hvor det hekker storskarv og er foreslått ferdselsforbud på land og i en avstand på 100 meter på sjøen rundt de holmene hvor kolonien ligger, er punktet om fiske og ferdsel plassert slik at det må tas hensyn til ferdselsforbudet. Begrunnelsen er at forstyrrelse vil ha såpass sterke negative konsekvenser at fylkesmannen mener at ingen skal kunne gå i land eller nærmere enn 100 meter på sjøen. Dette gjelder imidlertid bare 9 (pr. 2001) små holmer og skjær ytterst i Karlsøy og Tromsø kommuner. For å hindre bifangst av sjøfugl er det videre foreslått et forbud mot bruk av faststående fiskeredskaper (for eksempel garn, not og line) med en avstand på 200 m fra land på Sørfugløya og naboholmen Stormekta i perioden fra og med 1. april til og med 31. august. I dette fuglefjellet hekker det et høyt antall med lunde, alke, teist, og lomvi, som alle er utsatt for å drukne i fiskegarn.

Fylkesmannen viser til at saltvannsfiskeloven ikke omfatter pigghuder, så som kråkeboller, og foreslår tatt inn i forskriftene at bestemmelsene ikke er til hinder for sankning av kråkeboller.

Tang og tare

Fylkesmannen foreslår for flere områder tatt inn i forskriften åpning for høsting av tang (utenom perioden med ferdselsrestriksjoner der dette er aktuelt). Unntak foreslås ikke tatt inn for naturreservater der verneverdien er knyttet til botanikk, samt for enkelte områder hvor forekomsten av tang er svært beskjeden eller som ligger svært eksponert til og har stor verdi for fuglelivet. Fylkesmannen viser til at områdene i sistnevnte kategori kan tjene som referanseområder med få inngrep og lite aktivitet. Fylkesmannen viser til at det ikke er åpnet for høsting av tare i Troms. Det er nedsatt en faggruppe som skal vurdere hvilke områder som er aktuelle for taretråling, og legge frem en langsiktig forvaltningsplan for tare. En slik forvaltningsplan er ennå ikke lagt frem. Høsting av tare er på bakgrunn av dette ikke tatt med som et unntak i verneforskriften. Hvis det på et senere tidspunkt skulle bli åpnet for høsting av tare i Troms, må det da vurderes på nytt hvorvidt det skal åpnes for det i disse områdene.

Jakt, herunder seljakt

Fylkesmannen tilrår at det åpnes for seljakt i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, med unntak av tidsrom og arealer med ferdselsrestriksjoner. Overlappingen mellom jakttid for sel og ferdselsforbud vurderes å være begrenset. Fylkesmannen bemerker at forskrift om forvaltning av sel på norskekysten forvaltes av Fiskeridirektoratets regionkontor, og at søknader om seljakt sendes dit. Det samme gjelder mht. felling av sel som gjør skade. Punktet om felling av sel som gjør skade foreslås tatt ut av verneforskriftene, men det presiseres at det må søkes om dispensasjon fra verneforskriftene dersom skadefelling berører verneforskriften på annen måte, f.eks. dersom den skal foregå i et område med ferdselsrestriksjoner.

I forhold til jakt etter viltloven, foreslår fylkesmannen forbud i områder hvor dyrelivet er en del av verneformålet, og hvor området har en funksjon utover å være hekkeområde for

sjøfugl. For områder som kun har funksjon som hekkeområde, foreslås jakt/fangst tillatt på noen eller alle av følgende arter: ryper (lirype og fjellrype), hare, elg, rødrev, villmink og vånd. Det foreslås også at jakt på grågås tillates i noen få tilfeller. En ønsker å verne om områder med viktige funksjoner for dyrelivet, og der dyrene oppholder seg gjennom store deler av året. Verneområdene vil da være et slags "fristed" for viltet. Hekketiden overlapper i hovedsak ikke med jakttidene, og derfor skal en i prinsippet kunne jakte der i en tid av året når området ikke har en spesielt viktig funksjon for viltet. I tilfeller hvor det foreslås jakt på et utvalg av arter (ikke sjøfugl), er det fordi det ikke er disse artene en primært ønsker å beskytte.

Forsvarets interesser

Fylkesmannen viser til at Forsvarets Overkommando i brev av 07.01.97 har redegjort for begrepet "militær operativ virksomhet". I denne redegjørelsen vises det til nasjonalparkmeldingen, som fastslår at vanlige øvelser ikke er unntatt fra reglene i vernebestemmelsene. I sin høringsuttalelse fra 1996 meldte Forsvaret om særlige interesser knyttet til fem av områdene. Fylkesmannen tok igjen kontakt med Forsvarsbygg i 2003 for å bli oppdatert på deres bruk av områdene. Det har skjedd en endring av Forsvaret sin øvelsesaktivitet siden da, og deres bruk av disse områdene. Flere av fortene er eller er i ferd med å bli nedlagt, og inngår i Forsvarets avhendingsprosjekt. På dette grunnlag foreslår fylkesmannen at det for ett av områdene (nr. 16 Sandbukta) tas inn i forskriften at det etter søknad kan gis tillatelse til militær virksomhet i forbindelse med Forsvarets øvelser.

Lavtflyging

Forbud mot lavtflyging foreslås tatt ut av forskriftene for fire områder. Forbudet foreslås opprettholdt i områder hvor fugl er med i verneformålet.

Kystverkets interesser

For de områdene hvor Kystverket har anlegg, ble det i lokal høring foreslått unntak i forskriften for drift og vedlikehold og nødvendig ferdsel i forbindelse med dette. Fylkesmannens tilråding innebærer at det etter søknad kan gis tillatelse til etablering av nye anlegg i alle landskapsvernområder og naturreservater som omfatter eller grenser til sjø.

Landbruk

Fylkesmannen bemerker at mange av områdene tidligere har vært brukt i næringssammenheng som egg- og dunvær og utrorsvær, og det har vært drevet landbruk der, ofte i kombinasjon med fiske, eller som utmarksbeite. For flere av disse områdene er også kulturlandskapet en del av verneverdien. På grunn av samfunnsutviklingen er mange av områdene fraflyttet, og tidligere jordbruksareal preges av gjengroing. Noen få områder er i aktiv drift i dag, og da gjerne som beite. I foreslåtte landskapsvernområder vil vanligvis jord- og skogbruk fortsatt kunne utøves som tidligere. Fortsatt bruk og skjøtsel kan også være ønskelig for å vedlikeholde kulturpåvirket vegetasjon og landskap. Bruk og drift skal likevel utøves slik at den ikke endrer landskapets art eller karakter. I naturreservatene kan vanligvis landbruksdrift fortsatt drives i det omfang og med de driftsformer som det ble gjort på vernetidspunktet. Med omfang menes intensitet og areal. Anlegg som eksisterte på vernetidspunktet kan også fortsatt vedlikeholdes. Forskriftene tar altså utgangspunkt i dagens situasjon, og tar høyde for at det kan drives jordbruksdrift som på vernetidspunktet, samtidig som de ivaretar verneformålet.

Tradisjonell beiting foreslås tillatt i alle områdene som i fylkeslandbruksstyrets uttalelse er nevnt som landbruksfaglige interessante. Med tradisjonell beiting menes omfang, antall og type beitedyr og areal som på vernetidspunktet. Dersom en ønsker å skifte til en annen type beitedyr enn det som har vært vanlig, eller intensivere beitingen, må det vurderes i hvert enkelt tilfelle i forhold til verneformålet. For noen av de nevnte områdene foreslås det tillatt med vanlig jordbruksdrift på tidligere utnyttede jordbruksarealer, herunder åkerbruk, slått og beiting. Dette er områder der det har vært drevet jordbruk utover beiting, med rester av mer

kulturpåvirka mark eller med jordbruksmark som har vært i drift til nå. Vanlig jordbruksdrift vil også i dette tilfelle si slik det ble drevet på vernetidspunktet. Nydyrking eller oppløying av mark som ikke har vært i bruk på lenge, vil som hovedregel ikke være tillatt. I områder der det har vært drevet aktivt jordbruk til nå og der det kan være forenelig med verneformål i deler av området, er det åpnet for at nydyrking kan vurderes etter søknad der det ikke vil forringe verneverdiene vesentlig.

Områdene i verneplanen har lite skog. Ifølge foreslåtte forskrifter er vanlig skogsdrift ikke tillatt i naturreservatene. I landskapsvernområder er det ikke tillatt med aktivitet som vesentlig endrer landskapets art eller karakter. Det vil være restriksjoner på f.eks større hogst, nyplanting og veibygging. Der det er granplantefelt, foreslås det tatt inn i forskriftene at bestemmelsene ikke er til hinder for tynningshogst og sluttavvirkning. I noen av områdene, både naturreservater og landskapsvernområder, foreslår fylkesmannen likevel at hogst av ved til eget bruk kan tillates etter søknad. Dette er områder der det er mulig å ta ut noe ved uten at det er i konflikt med verneformålet. For alle områdene foreslår fylkesmannen at det kan tas ut trevirke til brensel til bruk på stedet.

I de aller fleste av områdene som i følge Fylkeslandbruksstyrets uttalelse har landbruksfaglig interesse, foreslås det også tatt med i forskriften en bestemmelse om at det kan gis tillatelse til oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger som er nødvendig for utøvelse av primærnæring i området. Det må gjøres en konkret vurdering av hva det søkes om i forhold til verneformålet. I områdene der dette ikke er tatt med, er det enten ikke ønskelig med nye anlegg, eller vurdert at det ikke er aktuelt. Fylkesmannen presiserer at en med primærnæring i denne sammenheng har tenkt på jordbruk, og ikke reindrift, havbruk og fiske.

c) Generelle merknader i den sentrale høringen

Fiskeridirektoratet legger de prinsipper og retningslinjer som kystmeldingen trekker opp til grunn for behandling av verneplanen. Det vises til Direktoratet for naturforvaltnings vurdering om at verneplanforslaget har små negative konsekvenser for næringsinteressene, at utøvelse av fiske begrenses i svært liten grad og at konsekvensene for havbruksnæringen vurderes som små. Fiskeridirektoratet er ikke ubetinget enig i denne vurderingen. Fiskeridirektoratet slutter seg til uttak av områder pga. at fuglelivet nå ikke utgjør et godt nok grunnlag for vern, og ser positivt på at det er foreslått grenseendringer og foretatt endringer av verneform for å redusere konflikt og å åpne for havbruksinteresser. Fiskeridirektoratet støtter foreslåtte forskriftsendringer knyttet til ferdselsrestriksjoner, sanking av kråkeboller, seljakt, fortøyningsfester for fiskeredskaper, båter og havbruk, havbruksvirksomhet og fiske. Fiskeridirektoratet slutter seg til at sel ikke bør inngå i verneformålet. Fiskeridirektoratet er uenig i at spørsmålet om taretråling vurderes når det eventuelt blir aktuelt å åpne for taretråling i fylket. Det vises til kystmeldingen hvor det slås fast at det sjelden vil være behov for å regulere taretråling i verneområder dersom det ikke er marine verneområder, og hvor det gis retningslinjer som fullt ut ivaretar verneinteressene. Fiskeridirektoratet krever at verneforskriftene utformes i tråd med retningslinjene for tang- og tarehøsting i kystmeldingen. Videre er Fiskeridirektoratet uenig i forslaget til utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark, jf. oppsummeringen under område nr. 25 i kap. 10.

Kystverket sørøst (på vegne av Kystdirektoratet) er betenkt over at det må søkes om tillatelse hos vernemyndighetene til etablering av nyanlegg, spesielt med tanke på etablering av fyr og annen merking av holmer og skjær. Det forutsettes at det vil være en formalitet å få gjennom slike søknader. Eventuelle behov for navigasjons – infrastruktur vurderes ut fra sikkerhetsmessige hensyn, og det vil være betenkelig at slike hensyn skal veies opp mot vernehensyn. Det bes om at det i forskriftene for samtlige områder som innbefatter kyst- og sjøområder, tas inn unntak for drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og ferdsel i

forbindelse med dette. Kystverkets tidligere merknader synes ellers å være ivaretatt gjennom det fremlagte høringsutkast.

Luftfartstilsynet antar at vern ikke kommer i direkte konflikt med dagens flytrafikk. Det kan likevel ikke utelukkes at verneplanen vil bidra til økt flyaktivitet i andre områder. Dette vil kunne påvirke enkelte av fuglenes trekkruiter. Faren for konflikter mellom flyoperative interesser og vern er generelt størst der verneområdene grenser til en lufthavn. Luftfartstilsynet setter spørsmålsteget ved område nr. 16 Sandbukta, jf. kap. 10.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at områdene generelt ligger på steder som er lite brukt av Forsvaret. Noen av områdene ligger innenfor Forsvarets lavtflygingskorridorer/-områder, og dette er totalt sett med på å redusere mulighetene til å trene lavtflyging og skaper problemer for den utdanning flyverne må ha for å bli regnet som operative. I tillegg vil gjenværende lavtflygingsområder få større belastning. Det bes om at restriksjonsprinsippet i NOU 2001:15 *Forsvarets områder for lavtflyging* legges til grunn i vernebestemmelsene når det gjelder Forsvarets lavtflyging for aktuelle områder. Dette prinsippet innebærer bl.a. at grensen for flyging med jagerfly heves fra 1000 til 2000 fot i verneområder hvor det av hensyn til verneformålet er viktig å unngå støy. Videre anbefales det å begrense all lavtflyging innenfor verneområdene til 2000 fot i perioden 1. juni – 1. september, for å ta hensyn til dyreliv og friluftsliv. Noen av områdene ligger innenfor, grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, jf. den områdevis gjennomgangen i kap. 10. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Norges Fiskarlag viser til kystmeldingens føringer, bl.a. om at bruk og vern skal kombineres der det er mulig, og at verken vernets utstrekning eller innholdet skal være strengere enn verneformålet tilsier. Fiskarlaget peker på at arbeidet med verneplanen startet opp uten at næringsinteressene var involvert i starten på prosessen, og understreker betydningen av at brukerinteressene trekkes tidlig inn i verneplanprosesser. Det vises til at det både før og etter lokal høring ble gjort en rekke tilpasninger i verneforslaget, både med hensyn til avgrensning og restriksjonsnivå for å redusere de reelle konfliktene. Fiskarlaget konstaterer at samarbeidet mellom de involverte partene ble bedre etter hvert og at en fikk en mer konstruktiv prosess videre. Fiskarlaget viser til foreslåtte ferdselsrestriksjoner i sjø rundt hekkolonier for storskarv og havsule i fire områder (nr. 8 Flatvær, nr. 9 Måsvær, nr. 10 Kvitvær og nr. 14 Auvær, jf. områdevis gjennomgang i kap. 10), og til at koloniene flytter år om annet. Fiskarlaget krever at ferdselsrestriksjoner i sjø som nevnt, vurderes på nytt. I foreslåtte restriksjonsperiode er det pr. i dag ikke meldt om store konflikter med fiskerne, men all den tid områdene for hekkoloniene kan endres fra år til år, kan det vanskeliggjøre utøvelsen av fisket i andre områder. Ved å kun verne holmene med hekkoloniene, uten ferdselsrestriksjoner i sjø, kan fremtidige flyttinger av områdene foregå uten at det vanskeliggjør annen bruk av områdene som fiske. Dersom vern og bruk ikke kan kombineres, skal negative konsekvenser påvises eller sannsynliggjøres. Fiskarlaget har også merknader til foreslåtte forbud mot faststående redskaper innenfor område nr. 12 Sørfugløya, jf. kap. 10. Fiskarlaget påpeker at tiltak mot sel som forårsaker vesentlig skade skal skje i henhold til gjeldende lover og forskrifter gjennom fiskerimyndighetene. En økende kystselbestand har blitt et problem både for den tradisjonelle fiskerinæringen og havbruksnæringen. Verneforskriftene må ikke hindre nødvendige sikkerhetsmessige tiltak for ferdsel på sjøen i samsvar med Kystverkets rolle, og heller ikke hindre god utøvelse av fisket mht. nødvendige kaianlegg, sjøhus, naust og lignende. Fiskarlaget presiserer næringens behov for tilgang til arealer slik at fisket ikke vanskeliggjøres. Næringsvirksomhet har stor betydning for bosetting og livet på kysten, og i en avveining mellom de ulike interessene bør dette veie tungt.

Norges Bondelag viser til at det i lokale uttalelser uttrykkes stor bekymring for konsekvenser av vern for fremtidig bosetting og ressursutnyttelse lokalt. Bondelaget ser positivt på at verneformen landskapsvernområde muliggjør mer liberale bestemmelser, og forventer at samme politikk legges til grunn for all lokal verdiskapning basert på natur- og kulturressurser så lenge det ikke klart strir mot verneformålet. Bondelaget viser til revidert statsbudsjett for 2003 hvor det fremgår at Regjeringen vil legge til rette for bl.a. økt bærekraftig bruk av fjellområdene, herunder også verneområdene, og at det er tiltakets innvirkning i forhold til naturen som skal være avgjørende og ikke om tiltaket har et kommersielt formål. Ved etablering av verneområder må myndighetene stille økonomiske ressurser til rådighet. Dette er en forutsening for å lykkes med lokal forvaltning, skjøtsel og miljøbasert næringsutvikling. Det er positivt at kulturlandskapet tas inn i verneformålet for noen områder, gitt at det blir stilt økonomiske ressurser til rådighet. Arbeidet med forvaltningsplaner for områdene må igangsettes snarest, og en må gjennom dette arbeidet også legge til rette for miljøbasert næringsutvikling. Bondelaget ber om at grunneierne blir representert i dette arbeidet. Forvaltningsmyndigheten må legges til kommunene, og dette må fremgå av vernebestemmelsene. Økende bestander av gjess er blitt et økende problem, og det bes om at vernet ikke hindrer en målrettet forvaltning av gjess hvor bestandsregulering vil være et viktig virkemiddel. Videre må vern ikke hindre etablering av minikraftverk. Bondelaget mener at mangel på erstatning for nasjonalparker og landskapsvernområder er uholdbart, og aksepterer ikke vern på privat grunn før erstatningsbestemmelsene er på plass.

Norges landbrukshøgskole, Institutt for biologi og naturforvaltning peker på at betydelige arealer, særlig sjøarealer, er tatt ut for å unngå konflikter med fiske og havbruksnæring. Instituttet frykter at fylkesmannen i altfor stor grad har føyet seg etter næringsinteresser og ber direktoratet nøye vurdere om så omfattende innskrenkninger er forsvarlig ut fra verneverdiene. Forslagene innebærer at bl.a. havbruksnæring kan legges tett opp til verneverdige sjøarealer, med uheldige konsekvenser gjennom forurensning og ulike aktiviteter. Siden det aller meste av kystlinjen og kystfarvannene i fylket ikke blir vernet, bør det være et konsekvent forbud mot havbruksvirksomhet innenfor verneområdene. Ellers får ikke naturverdiene den nødvendige skjerming, og en vil alltid slite med vanskelige dispensasjonssøknader. Instituttet har for øvrig merknader til områdene nr. 21 Lavollskjosen og nr. 25 Ånderdalen nasjonalpark, jf. kap. 10.

Universitetet i Oslo, Universitetets naturhistoriske museum og botaniske hage (UNM) bemerker at det er ingen berggrunnsgeologiske objekter i planen og ytterst lite om berggrunnen i områdebeskrivelsene. Ti av områdene har geologiske verdier, men disse omfatter hovedsakelig kvartærgeologiske trekk som morener og sanddyner. UNM mener at planen er ufullstendig når en ikke har funnet frem til objekter av berggrunnsgeologisk interesse. UNM nevner eksempler på interessante lokaliteter i fylket. UNM har for øvrig merknader til område nr. 11 Breivika.

Norges geologiske undersøkelse (NGU) har merknader til områdene nr. 25 Ånderdalen og nr. 33 Kjellåsen, jf. gjennomgangen i kap. 10.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) støtter verneplanforslaget, og mener dette vil være den beste måten i sikre de store nasjonale natur- og friluftsinnteressene i området. FRIFO mener å se en økende tendens til at særinteresser får større gjennomslag i forvaltningen, med det resultat at verneområdene både blir mindre og at verneformen blir svakere enn det er faglig grunnlag for. FRIFO konstaterer at betydelige arealer er tatt ut etter lokal høring. FRIFO har ikke anledning til å gå i detalj på foreslåtte endringer, men forutsetter at områder med verne kvaliteter blir ivaretatt gjennom verneplanen. Det bør vurderes hvorvidt friluftsliv bør være en del av verneformålet i de større landskapsvernområdene. Forslagene til ferdselsrestriksjoner synes å være godt dokumentert ut fra fuglelivets behov. Når det gjelder motorferdsel i utmark, er det viktig at verneforskriftene kun åpner for det som er ytterst

nødvendig. Utover dette har FRIFO merknader til Ånderdalen nasjonalpark, jf. gjennomgangen av område nr. 25 i kap. 10.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener det er behov for ferdselsrestriksjoner i områder hvor det hekker alkefugler, selv om disse hekker skjult. Det vises til at økt ferdsel gir økt stress, økt fare for predasjon, og er man for lenge i et område kan det føre til at lundene ikke tør fly inn på reiret. For områder med storskarv, havsule og nordlig sildemåke, bør det være ferdselsrestriksjoner også i august måned. For to av de fire områdene hvor det er foreslått ferdselsrestriksjoner i sjø rundt hekkekolonier for storskarv og havsule, mener NOF det bør være ferdselsrestriksjoner i hele området. NOF har merknader til områdene nr. 10 Kvitvær, nr. 12 Sørfugløya, nr. 14 Auvær, nr. 17 Forøya, nr. 18 Spilderøya, Mesterøya, Finnfjordøya og nr. 35 Nord-Fugløya, jf. gjennomgangen i kap. 10.

8. Merknader til generelle spørsmål og til verneforskriftene

a) Merknader fra Direktoratet for naturforvaltning til generelle spørsmål

Direktoratet bemerker at uttalelsene i den lokale høringen ble avgitt før kystmeldingen ble lagt frem og behandlet i Stortinget. Direktoratet viser til at mange av de forholdene som høringsuttalelsene omhandler, er tatt opp i meldingen og ved Stortingets behandling. Dette gjelder bl.a. spørsmål knyttet til bruken av naturvernloven i sjøområder, verneformer, restriksjonsnivå, evaluering av verneområder, bruk og vern, fiske, tang- og tarehøsting, oppdrett, Kystverkets anlegg, verneplanprosess, lokal medvirkning, lokal forvaltning, koordinering av planprosesser, marint vern m.m. Det vises også til at saksbehandlingsreglene i forbindelse med verneplanarbeid er revidert (Rundskriv T-3/99), særlig med tanke på medvirkning og samarbeid i verneplanprosesser. Fylkesmannen har i etterkant av kystmeldingen og Stortingets behandling foretatt en kritisk gjennomgang av områdeutvalg, avgrensning, verneform og forskrifter. Noen instanser har avgitt nye uttalelser til reviderte forslag fra fylkesmannen.

Direktoratet vil først kommentere en del generelle forhold til verneplanen for kystregionen i Troms. Deretter kommenteres en del aktuelle temaer knyttet til verne-/fredningsforskriftene. Til slutt er det på generelt grunnlag redegjort for behovet for å inkludere sjøareal.

Områdeavgrensning

Det foreslås grenseendringer som innebærer til dels betydelige arealreduksjoner, spesielt når det gjelder sjøareal. I tillegg kommer forslag om å ta områder helt ut av verneplanen, jf. også kap. 5 og 6. Selv med de foreslåtte grenseendringer, er det direktoratets vurdering at områdene fortsatt omfatter vesentlige verneverdier, bl.a. i form av større, sammenhengende skjærgårdsområder. Direktoratet legger til grunn av de foreslåtte reduksjoner bidrar til å redusere grunnlaget for konflikter i forhold til havbruksinteresser ut fra dagens situasjon, samt bidrar til å redusere mulighetene for konflikter i forhold til fremtidig næringsutvikling.

Forholdet til næringsinteresser

På bakgrunn av fylkesmannens tilråding, ble konsekvensene for næringsinteresser, herunder havbruksnæringen, vurdert som små i direktoratets sentrale høringsbrev. Direktoratet understreker at denne vurderingen gjelder planen som helhet. Gjennom en forholdsvis detaljert omtale i høringsbrevet, fremkommer det at det er konflikt i forhold til blåskjell dyrking i forbindelse med forslag om utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark, jf. også gjennomgangen av område nr. 25 i kap. 10.

Forholdet til andre planer

De foreslåtte verneområdene er i all hovedsak båndlagt eller foreslått båndlagt som fremtidig naturvernområde, jf. plan- og bygningsloven § 20-4. Nedre del av området Tjuvdalen (nr. 3)

er lagt ut som LNF-område i kommuneplanen. Foreslått utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark (nr. 25) er ikke båndlagt (uplanlagt). Arbeidet med verneplanen for kystregionen har vært koordinert med arbeidet med en fylkesdelplan for kystsonen i Troms. Fylkesdelplanen ble godkjent av Miljøverndepartementet 29.03.00.

Rådgivende utvalg for marin verneplan avga 17.02.03 en foreløpig tilråding der bl.a. områdene Transekt fra Andfjorden og Ytre Karlsøy anbefales tatt med i det videre arbeidet med marin verneplan. Transekt fra Andfjorden overlapper med sjøarealene i det foreslåtte landskapsvernområdet Holmenvær (nr. 24), det foreslåtte landskapsvernområdet Steinavær (nr. 29) og med forslag om utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark. Området Ytre Karlsøy overlapper med det sjøarealer i det foreslåtte landskapsvernområdet Nordkvaløya – Rebbenesøya (nr. 7) og de foreslåtte naturreservatene Flatvær, Måsvær, Kvitvær, Breivika og Sørfugløya (nr. 8-12). Rådgivende utvalg har foreslått grensejustering for området Ytre Karlsøy for å tilpasse til foreslåtte landskapsvernområde og naturreservater. Neste hovedfase i arbeidet med marin verneplan er melding om oppstart av planarbeidet.

Forvaltningsmyndighet for verneområder

Direktoratet for naturforvaltning har tilbudt kommuner overtakelse av forvaltningsmyndighet for verneområder basert på avtale. Miljøverndepartementet har i brev av 04.12.02 bedt direktoratet om å gjennomføre delegering til de kommuner som har svart ja uten forbehold. Unntak er gjort for Ramsarområder, hvor de internasjonale forpliktelsene tilsier at forvaltningen fortsatt bør ligge hos staten. Av brevet fremgår det videre at forsøket med avtalebasert delegering skal evalueres etter 5 år. I St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, fremlagt 25. april 2003, sies det i forbindelse med omtale av nasjonalparkplanen at Regjeringen vil arbeide for å sikre en best mulig lokal forankring av vernearbeidet.

Forvaltningsplaner

Naturvernloven pålegger ingen noen plikt å utarbeide forvaltningsplan, men dette kan hjemles i forskriften for det enkelte området. En forvaltningsplan skal utarbeides innenfor de rammer som er trukket opp i verneforskriften. Det er derfor vanlig at arbeidet med en forvaltningsplan starter opp etter at et vernevedtak er truffet. Ifølge foreslåtte verneforskrift for Ånderdalen nasjonalpark skal det utarbeides forvaltningsplan. Ifølge foreslåtte forskrifter for de øvrige områder i verneplanen kan det utarbeides forvaltningsplan. Behovet for forvaltningsplan må vurderes ut fra brukerinteresser, verneverdier og skjøtselsbehov i det enkelte av disse områdene. Gjennom en forvaltningsplanprosess skal en avklare og ta stilling til hvordan ulike verne- og brukerinteresser skal håndteres. Dette inkluderer ev. spørsmål knyttet til næringsmessig bruk, herunder miljøbasert næringsutvikling. Grunneiere/rettighetshavere og andre brukergrupper skal involveres i prosessen. Forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for at det ev. utarbeides forvaltningsplan. Direktoratet for naturforvaltning skal godkjenne forvaltningsplaner for alle nasjonalparker med tilhørende verneområder. Fylkesmannen er godkjenningsmyndighet for øvrige verneområder. For revisjonsområdet Skipsfjord landskapsvernområde (nr. 36) sendte fylkesmannen 03.07.03 på høring et utkast til forvaltningsplan omhandlende bygninger og anlegg.

Kunnskapsgrunnlag

Etter lokal høring er kunnskapen om verneverdier styrket gjennom supplerende ornitologiske registreringer både i 1997, 1998 og 2001. Flere av de foreslåtte verneområdene, først og fremst naturreservatene, kan egne seg som referanseområder. Slike områder vil være viktige i arbeidet med å forbedre kunnskapen om hvordan ulike aktiviteter innvirker på naturmiljøet. Direktoratet viser til kystmeldingen, hvor det fremkommer at det er viktig å sette av areal som ikke blir påvirket av ulike aktiviteter og inngrep, slik at vi kan ha et nettverk av referanseområder der det vil være en naturlig økologisk utvikling. Det vises også til St.meld. nr. 8 (1999-2000) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand* hvor det fremgår at

referanseområder er grunnleggende i arbeidet med å bedre kunnskapsgrunnlaget, og en forutsetning for å drive miljørelatert overvåking og forskning.

Botaniske verneverdier

I tillegg til at det er foreslått ett plantefredningsområde og ett landskapsvernområde med plantelivsfredning, inngår botaniske verneverdier som en viktig del av formålet for fem av de foreslåtte naturreservatene.

Geologiske verneverdier

Berggrunnsgeologiske verneverdier er ikke registrert og spesielt vurdert på samme måte som kvartærgeologiske verneverdier. Det kan likevel ikke utelukkes at områdene fanger opp forekomster og områder av spesiell berggrunnsgeologisk interesse. Etter direktoratets vurdering bør nærmere vurderinger av berggrunnsgeologiske verneverdier eventuelt foretas i forbindelse med evaluering av vernet av ulike naturtyper i Norge, jf. St.meld. nr. 42 (2000-2001) *Biologisk mangfold* og Innst. S. nr. 206 (2001-2002) fra energi- og miljøkomiteen, samt St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*.

Erstatning for vern

Spørsmål knyttet til erstatningsregler for nasjonalparker og landskapsvernområder, utredes av Biomangfoldlovutvalget. Eventuelle nye erstatningsregler vil også bli gjort gjeldende for verneområder som blir opprettet frem til endringen trer i funksjon.

b) Merknader fra Direktoratet for naturforvaltning til verneforskriftene

Direktoratet gjør oppmerksom på at det som følge av individuelle tilpasninger, for en del områder foreslås åpning også for aktiviteter/bruk som ikke faller inn under temaene som omtales nedenfor, jf. de foreslåtte forskriftene for de enkelte områder.

Generelt om verneforskrifter

Forskriftene for verneområder er bygd opp slik at en del aktiviteter i utgangspunktet ikke er tillatt. Samtidig åpner forskriftene for visse aktiviteter, enten ved direkte unntak eller ved at det må søkes om tillatelse. Eksempelvis kan opplag av båter i utgangspunktet være forbudt, samtidig som forskriften åpner for opplag av båt på fast plass til eget bruk for grunneier. Direktoratet finner det vanskelig å skulle innpasse en dispensjonsbestemmelse i forskriftene for eventuell fremtidig bruk som en i dag ikke kjenner arten, omfanget eller mulige konsekvenser av. Aktuell bruk ut fra dagens situasjon er imidlertid vurdert og innpasset i forskriftene der dette vurderes å være forenlig med verneformålet.

Verneformål

Når det gjelder spørsmålet om utforming av verneformål for landskapsvernområder, viser direktoratet til at et utgangspunkt er naturvernloven § 5, hvor det fremgår at verneformen kan benyttes for å ivareta egenartet eller vakkert natur- eller kulturlandskap. Friluftsliv inngår ikke i formålet med opprettelse av landskapsvernområder, men det er like fullt en kjensgjerning at slike områder vil kunne ha stor verdi for friluftslivet. Kulturlandskap inngår i verneformålet for de fleste foreslåtte landskapsvernområdene. Opprettholdelse av kulturlandskapet vil avhenge av fortsatt tradisjonell bruk/skjøtselstiltak.

Forskriftenes rekkevidde i sjø

For områdene som inngår i nasjonalparkplanen, går foreslåtte vern ned til laveste lavvann. For naturreservatene i nasjonalparkplanen, er det i forskriftene presisert at vegetasjon (tang o.a.) ned til denne grense er fredet. For områdene som ikke inngår i nasjonalparkplanen og som grenser til sjø, går foreslåtte vern ned til middel høyvann. For naturreservatene som grenser til sjø, er det i forskriftene presisert at vegetasjon (tang o.a.) ned til denne grense er fredet. For de øvrige naturreservater er det presisert i forskriftene at vegetasjonen i vann og på land er fredet.

Beiting

I fylkesmannens forslag til forskrifter er det åpnet for ”Tradisjonell beiting og bruk av gjeterhund i kontrollerte former i denne forbindelse.” På bakgrunn av drøftinger ved sluttbehandlingen av nyere vernesaker, foreslår direktoratet at beitebestemmelsen endres til: ”Beiting og bruk av gjeterhund i kontrollerte former i denne forbindelse. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til verne-/fredningsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av landskapsvernområdet/naturreservatet”. Bruk av et område til beite vil normalt kunne fortsette som før. I en del områder er beiting også positivt for verneformålet. Det er imidlertid ønskelig med en bestemmelse som kan gjøre det mulig å regulere ny eller endret beitebruk som skader eller ødelegger verneverdiene, f.eks. beiting av geit. For de fleste landskapsvernområdene inneholder fylkesmannens forslag en bestemmelse som åpner for vanlig jordbruksdrift på tidligere utnyttede jordbruksarealer, herunder bl.a. beiting. Bestemmelsen kan forstås dit hen at beiting på øvrige arealer ikke er tillatt, hvilket ikke har vært intensjonen. Direktoratet foreslår derfor at beiting tas ut av denne bestemmelsen og gis en egen bestemmelse med ordlyd som nevnt ovenfor.

Fiske

Utøvelse av fiske reguleres i svært liten grad i de foreslåtte verneforskrifter. I det foreslåtte naturreservatet Sørfugløya, er det foreslått forbud mot bruk av faststående fiskeredskaper (f.eks. garn, not og line) innenfor en sone på 200 m fra land rundt Sørfugløya og Stormekta i perioden april – august. Det samme gjelder for så vidt deler av revisjonsområdet Nord-Fugløya naturreservat, men for dette området er det allerede gjennom eksisterende forskrift satt forbud i perioden april – juli. Områdene har fuglefjell hvor det hekker et høyt antall lunde, alke, teist og lomvi. Alle disse artene er utsatte for å drukne i garn. Utover dette er det åpnet for utøvelse av fiske, herunder oppankring, og ferdsel på land i forbindelse med bruk av fortøyningsfester, i medhold av fiskerilovgivningen og lakse- og innlandsfiskeloven. Direktoratet foreslår at yrkesfiske unntas fra ferdselsrestriksjoner i sjø, jf. omtale under ”Ferdse” nedenfor. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag når det gjelder fiske.

Havbruk

Direktoratet slutter seg til fylkesmannens forslag når det gjelder spørsmålet om havbruk i forbindelse med de foreslåtte landskapsvernområder og naturreservater. I de foreslåtte landskapsvernområdene som omfatter sjø, kan det etter søknad gis tillatelse til havbruksvirksomhet dersom det ikke strider mot formålet med vernet. Dette gjelder også ett område hvor direktoratet foreslår plantefredningsområde som verneform. De foreslåtte landskapsvernområdene omfatter i overkant av 70 % av planens sjøareal. I de foreslåtte naturreservatene åpnes det ikke for havbruk i forskriftene, jf. også avklaringer i forbindelse med sluttbehandling av kystverneplanen for Nordland. Eventuelle søknader om havbruk i naturreservater, må vurderes etter den generelle unntakshjemmelen i forskriftene. Spørsmål om havbruk i nasjonalparker er tatt opp under område nr. 25 Ånderdalen i kap. 10. De foreslåtte naturreservatene og foreslått utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark, utgjør 0,6 % av fylkets sjøareal innenfor grunnlinjen.

Ferdse

Direktoratet viser til at fylkesmannen har foretatt en kritisk gjennomgang av behovet for ferdselsrestriksjoner, jf. kap. 7 b).

Direktoratet foreslår at yrkesfiske unntas fra de foreslåtte ferdselsrestriksjoner i sjø, jf. omtale nedenfor, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag til ferdselsrestriksjoner.

Med de foreslåtte innskrenkninger i tid og rom, finner direktoratet grunn til å påpeke at restriksjoner kan vurderes innført etter en forutgående høring, dersom det er fare for negativ påvirkning i forhold til formålet med vern/fredning. Direktoratet har for

landskapsvernområder og naturreservater mulighet til å regulere eller forby ferdsl som er til skade for plante- eller dyrelivet eller geologiske forekomster, uavhengig av om dette er hjemlet i forskriften for det enkelte området. Dette følger av naturvernloven § 22 første ledd og delegert myndighet. Direktoratet finner også grunn til å understreke at ferdsl skal skje varsomt, selv om det ikke er ferdselsforbud. Det vises til foreslåtte forskrifter for naturreservater og landskapsvernområder med dyrelivsfredning, som inneholder en bestemmelse om at bl.a. fuglelivet, herunder reirplasser, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.

Når det gjelder områder hvor det hekker storskarv og havsule, er det direktoratets vurdering at ferdselsrestriksjoner i forhold til all aktivitet i hele områdene vil være for omfattende, sett i forhold til konsekvenser for bl.a. utøvelse av fiske, friluftsliv og skipsfart samt at koloniene utgjør begrensede deler av områdene. Hekkekolonier for storskarv og havsule vurderes å være såpass sårbare for forstyrrelser, at det er faglig grunnlag for å foreslå ferdselsrestriksjoner i sjø i en sone på 100 m ut fra land. For å minimalisere mulige konflikter i forhold til fiskerinæringen, foreslår direktoratet at yrkesfiske unntas fra de foreslåtte ferdselsrestriksjoner i sjø. Direktoratet opprettholder for øvrig forslaget som ble sendt på sentral høring, og som er i tråd med fylkesmannens tilråding. Dette innebærer at det for områdene nr. 8 Flatvær, nr. 9 Måsvær, nr. 10 Kvitvær og nr. 14 Auvær, med unntak for fiske, foreslås ferdselsrestriksjoner i sjø ut til 100 m fra land rundt hekkekolonier med storskarv og havsule. Dette gjelder perioden april – juli/15. august. Disse sjøarealene omfatter ikke viktige farleder. Direktoratet ser klart at det er forvaltningsmessige utfordringer knyttet til en situasjon hvor koloniene kan flytte på seg. Det vil være nødvendig at forvaltningsmyndigheten fra år til år sørger for oppdatert kunnskap om lokaliseringen av hekkekolonier, og sørger for at informasjon på en best mulig måte formidles til aktuelle brukere av områdene.

Det er behov for å sikre at foreslåtte ferdselsrestriksjoner fungerer i tråd med intensjonen, dvs. at verneformålet ivaretas samtidig som restriksjonene ikke er unødvendig strenge. Som nevnt under "Naturopsyn" foran, bør områder hvor det hekker storskarv, havsule og nordlig sildemåke, samt områdene med fuglefjell, vies særlig oppmerksomhet i den videre forvaltningen.

Direktoratet kan ikke se at ferdselsrestriksjoner i hekketiden på avgrensede områder med konsentrasjoner av fugl vil være i strid med friluftslovens intensjoner/allemannsretten. Direktoratet viser til at både vern av et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner og styrking av friluftslivet, herunder sikring av allemannsretten, er viktige oppgaver for miljøvernmyndighetene. Allemannsretten er nedfelt i friluftsloven og bygger på respekt for miljøverdier, eiere og andre brukere. Retten til fri ferdsel og opphold i utmark, er fundamentet for utøvelse av det enkle friluftslivet. Allemannsretten innebærer også plikter i form av bl.a. at en skal ta hensyn til miljøet. En skal vise hensyn og ikke skade eller unødig forstyrre husdyr, natur eller vilt. Friluftslivet gir naturopplevelser og erfaringer som danner grunnlag for kunnskap om og forståelse av betydningen av å ta vare på det biologiske mangfoldet. I enkelte tilfeller kan det være konflikt mellom bevaring av biologisk mangfold og friluftsliv, f.eks. i viktige hekkeområder for fugl, villreinområder og områder med svært sårbar vegetasjon. Direktoratets vurdering er at fordelene ved vern i form av sikring av verdifulle områder for friluftslivet, mer enn veier opp for ulempene knyttet til ferdselsrestriksjoner på avgrensede arealer.

Dersom noen i en nødsituasjon til sjøs setter landtau i et område med ferdselsrestriksjoner, vil det ikke være grunnlag for strafferettslig forfølgelse.

Jakt, herunder seljakt

Direktoratet slutter seg til fylkesmannens forslag når det gjelder jakt, herunder seljakt. Det bemerkes at forslaget åpner for jakt i større grad enn utkastet som ble sendt på lokal høring.

Forslaget innebærer at det åpnes for seljakt med unntak av områder og tidsrom med ferdselsrestriksjoner. Overlappingen mellom jakttid for sel og foreslåtte tidsrom for ferdselsrestriksjoner er beskjedne, og angår små arealer (mindre enn 1 % av verneplanens areal). Når det gjelder jakt etter viltloven, har fylkesmannen vurdert spørsmålet om jakt i forhold til verneformålet for de enkelte områder, herunder områdenes funksjoner for fugl. Forslaget innebærer bl.a. at det for områder som kun har funksjon som hekkeområde, åpnes for jakt/fangst på noen eller alle av følgende arter: ryper (lirype og fjellrype), hare, elg, rødrev, villmink og vånd. Det foreslås også at jakt på grågås tillates i noen få tilfeller. For 15 av de 34 nye områdene i planen, foreslås det åpning for jakt etter viltloven eller det foreslås ingen fredning av dyrelivet.

Høsting av tang og tare

Direktoratet slutter seg til fylkesmannens forslag om at det for mange av områdene åpnes for høsting av tang (tangskjæring) i tiden utenom perioden med ferdselsrestriksjoner der dette er aktuelt. Tidsperioden for høsting angis i forskriftene. Når det gjelder høsting av tare (taretråling), slutter direktoratet seg til fylkesmannens forslag om at spørsmålet om hvorvidt det skal åpnes for dette må vurderes dersom det på et senere tidspunkt åpnes for høsting av tare i fylket. Direktoratet bemerker at tareskogen har vært til dels sterkt nedbeitet av kråkeboller fra Trøndelag og nordover. Fiskerimyndighetene har pr. i dag ikke åpnet for taretråling på kysten av Troms. Kystmeldingen legger opp til at eksisterende verneforskrifter som regulerer taretråling skal gjennomgås når forvaltningsplanen for tang og tare foreligger, og at behovet for å regulere taretråling vurderes på bakgrunn av forvaltningsplanen og verneformålet ved forslag om nye verneområder. Arbeidet med forvaltningsplan for tang og tare er ikke ferdigstilt. Etter direktoratets vurdering vil det være feil rekkefølge å ev. åpne for taretråling før forvaltningsplanen foreligger. En mangler fortsatt kunnskap om en del av virkningene taretråling har på naturverdiene. Eventuelle fremtidige ønsker om taretråling som berører områder i kystverneplanen, bør vurderes på det tidspunkt det blir aktuelt for fiskerimyndighetene å åpne for taretråling i Troms, sett i lys av kunnskapen om virkninger på verneverdiene på det aktuelle tidspunkt. Direktoratet viser for øvrig til vurderingene av dette spørsmålet i forbindelse med sluttbehandling av kystverneplan for Nordland.

Direktoratet vil likevel bemerke at det er flere forhold knyttet til verneplanen som begrenser omfanget av båndlegging av tareressurser. Av de 34 foreslåtte nye verneområdene, inngår 7 områder i nasjonalparkplanen. For disse områdene går foreslåtte vern ned til laveste lavvann. 9 av områdene inneholder ikke sjøareal. For disse områdene går foreslåtte vern ned til middel høyvann. Andre områder inneholder mye sandbunn eller ligger beskyttet til, hvilket har betydning spesielt for stortare, som vokser best i eksponerte områder med fjellbunn. Etter direktoratets vurdering, er det først og fremst følgende områder som kan ha tareressurser av betydning (uten at dette er kartlagt nærmere): nr. 13 Håja – Røssholmen, nr. 14 Auvær, nr. 20 Bergsøyen, nr. 24 Holmenvær, nr. 26 Lemmingvær og nr. 29 Steinavær. Disse områdene omfatter til sammen 53 km², tilsvarende ca. 21 % av det samlede sjøarealet i de nye foreslåtte verneområdene. Foreslått verneform for Auvær er naturreservat, og for de øvrige landskapsvernområde med dyrelivsfredning.

Kystverkets anlegg

Direktoratet slutter seg til fylkesmannens forslag. Direktoratet viser til kystmeldingen hvor det bl.a. sies at: ”For nyanlegg og innretninger som vert rekna for å ha tyding for sjøverts ferdsel og/eller tryggleik i området, må Kystverket søkje dispensasjon frå verneforskriftene.” Dette vil sikre kontakt mellom Kystverket og forvaltningsmyndigheten, slik at en f.eks. kan vurdere alternativ plassering/utforming dersom det er konflikt i forhold til verneverdiene. Dersom det skulle bli aktuelt å feste grensemerke for et verneområde til sjømerke, forutsetter direktoratet at forvaltningsmyndigheten på forhånd foretar de nødvendige avklaringer med Kystverket.

Forsvarets interesser, herunder lavflyging

Direktoratet viser til at fylkesmannen har kontaktet Forsvarsbygg for å bli oppdatert på Forsvarets bruk av områdene, jf. kap. 7 b), og at det på dette grunnlag foreslås at det for ett område tas inn i forskriften at det etter søknad kan gis tillatelse til militær virksomhet i forbindelse med Forsvarets øvelser. Direktoratet slutter seg til dette. Direktoratet viser til uttalelsen fra Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan om at noen av områdene ligger innenfor, grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø. I forhold til bruk av skyte- og øvingsfelt i sjø som grenser til/ligger i nærheten av foreslåtte verneområder, bemerker direktoratet at vernebestemmelsene i utgangspunktet gjelder tiltak innenfor et verneområde. Det kan likevel forekomme tilfeller hvor det er en så umiddelbar, direkte og nærliggende årsaksforbindelse mellom tiltak utenfor et verneområde og virkningene i verneområdet, at vernebestemmelsene får anvendelse. Direktoratet kjenner ikke til at dagens bruk av Forsvarets skyte- og øvingsfelt har vært problematisk i forhold til verneverdier i de foreslåtte verneområdene, og legger til grunn at vern ikke vil hindre denne bruken av tilgrensende/nærliggende felt. For områder som omfatter sjøareal og ligger innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, foreslår direktoratet at det i forskriftene åpnes for bruk av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø etter at forvaltningsmyndigheten er varslet. Direktoratet slutter seg til fylkesmannens forslag når det gjelder lavtflyging. Forslaget innebærer at lavflyging tas ut av forskriftene for fire områder, men beholdes for områder der fugl er en viktig del verneformålet. For verneområder med lavtflygingsforbud, har en nedre grense på 300 m vært benyttet som standard i mange år. Direktoratet finner ikke grunnlag for å foreslå at dette endres i forbindelse med verneplanen for kystregionen i Troms.

Kraftlinjer

På bakgrunn av avklaringer i forbindelse med sluttbehandling av nyere vernesaker, foreslår direktoratet følgende når det gjelder kraftlinjer:

A. EKSISTERENDE ANLEGG:

Bestemmelsene er ikke til hinder for:

1. Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse.
2. Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
3. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

Etter søknad kan det gis tillatelse til:

4. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 3.

B. NYE KRAFTLEDNINGER:

Nye kraftledninger krever søknad. Hvis planlagt anlegg ikke er i direkte konflikt med vernebestemmelsene, kan tillatelse gis.

Merknader til de ulike bestemmelser:

- Pkt. A1 åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (liner, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i forhold til konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av A1. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

I forbindelse med vedlikehold vil det kreves særskilt tillatelse for motorferdsel fra forvaltningsmyndigheten for verneområdet. Det presiseres at forvaltningsmyndigheten vil kunne gi tillatelser av lengre varighet på bestemte vilkår, slik at det ikke må søkes for hvert enkelt tilfelle. Unødig tungvint drift og vedlikehold kan på denne måten unngås, samtidig som forvaltningsmyndigheten kan ta stilling til på hvilken måte slik ferdsel skal foregå på mest mulig skånsom måte i forhold til verneverdiene.

- Pkt. A2 presiserer at tiltakshaveren kan foreta nødvendig istandsetting ved akutte utfall av anleggene. Ved akutte feil på anleggene kan det oppstå behov for umiddelbar reparasjon av installasjoner som medfører bruk av motorkjøretøy. I slike akutte tilfeller vil det ikke være tid til å innhente tillatelse til bruk av motorkjøretøy i verneområdet, dersom den nødvendige motorferdselen ikke allerede er tillatt i allerede gitt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. I slike tilfeller forutsettes det at motorferdsel skjer mest mulig skånsomt, og at det snarest mulig i ettertid meldes fra til ansvarlig forvaltningsmyndighet for verneområdet.
- Pkt. A3 gjelder oppgradering og/eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

Bestemmelsen omfatter tilfeller hvor det oppføres andre typer master, ved oppsetting av større master eller opphenging av nye liner m.v. som endrer anleggets egenskaper i forhold til hva det er gitt konsesjon til å etablere, og når endringen ikke innebærer en vesentlige fysisk endring i forhold til formålet med vernet. Eksempel på tiltak kan være endring av driftsspenning eller linetykkelse. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

- Pkt. A4: Forhold som skal avklares etter søknad:
Under pkt. A1 slås fast at oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. A3 skal behandles etter søknad. Med dette siktes til tilfeller hvor oppgraderingen eller fornyelsen kan innebære en vesentlig fysisk endring i strid med verneformålet. Ved vurderingen av om oppgraderingen eller fornyelsen innebærer en vesentlig fysisk endring i forhold til formålet med vernet vil være en konkret vurdering av tiltakets samfunnsmessige betydning satt opp mot hensynet til verneformålet i det enkelte tilfelle. Det antas at slike dispensasjoner under normale omstendigheter vil kunne gis. Hensikten med konkret søknad er også å etablere en kontakt i forkant mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på drøfte avbøtende tiltak slik at mulige negative konsekvenser for verneformålet som følge av anlegget i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Ved vurderingen skal det legges vekt på tiltakshaverens plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet, samt plikten til ved planlegging, utførelse og drift av elektriske anlegg plikter å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.
- Pkt. B slår fast at nye kraftledninger krever søknad. Det presiseres at vurderingen her kan være forskjellig fra situasjoner med oppgraderinger eller fornyelser av anlegg som ble etablert og satt i drift før verneområdet ble opprettet. Hvis et planlagt nytt anlegg ikke er i direkte konflikt med verneformålet, kan det gis tillatelse til et slikt tiltak.

Oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger

Fylkesmannen foreslår i forskriftene for flere områder en bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger som er nødvendig for utøvelse av primærnæring i området. Fylkesmannen presiserer at en her har tenkt på jordbruk. Direktoratet foreslår at dette klargjøres i forskriften ved at begrepet ”primærnæring” erstattes av ”jordbruk”.

Minikraftverk

Direktoratet bemerker at etablering av minikraftverk vil kunne omfatte tiltak som oppdemming, veibygging og endring av vannføring. Når det gjelder de foreslåtte naturreservatene, vil slike tiltak komme i strid med bestemmelsen om at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet. Direktoratet kan vanskelig se at etablering av minikraftverk vil være forenlig med de grunnleggende intensjoner med opprettelse av naturreservater, verneverdier og –formål. For øvrig er det direktoratets vurdering at de fleste foreslåtte naturreservatene har begrensede vannkraftressurser, selv med tanke på utnyttelse i liten skala. Når det gjelder de foreslåtte landskapsvernområdene, må ev. søknader om etablering av minikraftverk konkret vurderes i forhold til mulige virkninger på landskapets art og karakter og verneformål. For landskapsvernområder med plante- eller dyrelivsfredning, må også mulige virkninger i forhold til disse verneverdiene vurderes. Det vises for øvrig til omtale av vannkraftutbygging i forbindelse med forslag om utvidelse Ånderdalen nasjonalpark i kap. 10.

Andre generelle merknader i tilknytning til forskriftene

I forskriftene er det en bestemmelse som åpner for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, rednings-, politi-, brannvern, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed. I noen av forskriftene har fylkesmannen tatt inn at dette inkluderer bruk av motorisert fremkomstmiddel. Direktoratet bemerker at adgang til motorferdsel i forbindelse med nevnte aktiviteter, allerede ligger implisitt i bestemmelsen. Bestemmelsen innebærer imidlertid ikke unntak for øvingskjøring. Videre legges det til grunn at unntaket mht. oppsyn, gjelder lovhjemlet oppsyn. Unntak mht. skjøtsel og forvaltning, gjelder tiltak i regi av eller godkjent av forvaltningsmyndigheten for å ivareta verneformålet. I fylkesmannens forslag til forskrifter for landskapsvernområder står det at ”Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfelle om et tiltak må anses å endre landskapets art eller karakter vesentlig.” Direktoratet foreslår at ”Forvaltningsmyndigheten” erstattes med ”Fylkesmannen”, da det følger av naturvernloven at denne myndighet tilligger fylkesmannen. Når det gjelder foreslåtte landskapsvernområder med dyrelivsfredning, foreslår direktoratet at forskriftenes bestemmelser om fredning av dyre- og fuglelivet endres til å omfatte pattedyr og fugler, jf. naturvernlovens bestemmelser om fredning av planter og dyr. Forskriftene for de foreslåtte naturreservatene inneholder en bestemmelse om at vegetasjonen er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. I dette ligger det også at det ikke er tillatt å fjerne planter eller plantedeler. Fylkesmannens forslag innebærer at dette presiseres i forskriftene for noen av områdene. Direktoratet foreslår at denne presiseringen forbeholdes områdene hvor botaniske verneverdier er en viktig del av verneformålet. For øvrig foreslår direktoratet en del redaksjonelle endringer i forskriftene, bl.a. ved at inndelingene i forskriftene gis overskrifter (§ 1 Avgrensning, § 2 Formål osv.).

Sjøarealenes betydning for verneformålet og grunnlaget for avgrensning av områder i sjø

I føringene som følger av kystmeldingen og Stortingets behandling av den, og som er nevnt over, er det lagt stor vekt på å avklare forholdet mellom verneinteressene og næringsinteressene i sjø.

For områdene som omfatter sjøareal er det derfor gjort en sammenfatning av sjøarealenes betydning for verneformålet og grunnlaget for de foreslåtte avgrensningene i sjø. Sammenfatningen er foretatt av Direktoratet for naturforvaltning etter konsultasjoner med fylkesmannen. Tilsvarende sammenfatninger er gjort i forbindelse med Kystverneplan Nordland og Verneplan for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag.

Nedenfor foretas en generell gjennomgang av de faglige begrunnelsene for å ta med sjøareal i områdene i Verneplan for kystregionen i Troms fylke. Hvert av kriteriene er her beskrevet, og i den områdevis gjennomgangen i kap. 10 er de aktuelle kriteriene gjengitt for hvert enkelt område.

I. ARRONDERINGMESSIGE FORHOLD

KRITERIUM: Arrondering øygrupper.

En del av de foreslåtte verneområdene består av en rekke øyer, holmer og skjær som hver for seg har større og mindre verneverdier. Det er tilstrebet å verne hele økologiske enheter, og samlet utgjør øyer, holmer og skjær med mellommiggende sjøområder et helhetlig økosystem med stort biologisk mangfold. Dette biologiske mangfoldet er direkte og indirekte avhengig av det marine miljø. For eksempel henter ulike arter av sjøfugl ulike typer næring i sjøen. Mellom øyene/øyområdene er det sjø, og av rent arronderingsmessige grunner er det naturlig og hensiktsmessig at sjøarealet mellom øyene inngår i verneområdet.

KRITERIUM: Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Det er nødvendig at avgrensningen er slik at man kan regulere aktiviteter og inngrep som kan virke negativt inn på verneformålet. Dette gjelder både landareal, soner med sjø rundt enkeltøyer og soner med sjø rundt og inne mellom øygrupper. Som eksempel på slike aktiviteter kan nevnes jakt, og som eksempel på inngrep kan nevnes etablering av oppdrettsanlegg.

II. VERNEVERDIER KNYTTET TIL FUGL OG PATTEDYR

I forhold til dyre- og fuglelivet har de foreslåtte verneområdene følgende funksjoner:

- Hekkeområder for sjøfugl
- Vinterområder for sjøfugl
- Myteområder for sjøfugl
- Hvile- og beiteområde for sjø- og våtmarksfugler på trekk
- Nærings- og oppholdssted for ærfugl i forbindelse med hekking
- Helårsområder for pattedyr

KRITERIUM: Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.

Alle sjøfuglartene hekker på landareal, øyer eller større og mindre holmer og skjær, eventuelt i tilknytning til ferskvannsareal inne på øyene/landarealene (for eksempel smålom). Før hekking, under ruging og ved oppfostring av unger har fuglene behov for god og stabil næringstilgang. Alle sjøfuglene henter i hovedsak denne næringen i havet og det er viktig at denne næringen kan hentes så nært hekkelokaliteten som mulig. Dette er viktig både ut fra energimessige betraktninger og også i forhold til antipredatorberedskap (forsvar mot rovdyr). De sjøfuglartene hvor de voksne ikke aktivt mater ungene, tar med seg ungene ut på sjøen like etter klekking. Sjøarealene har da verdi både som næringskilde og som oppholdssted.

KRITERIUM: Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.

Langs kysten av Troms er det flere områder som er viktige som overvintringsområder for ulike arter, bl.a. ærfugl, praktærfugl og havelle. I perioden september – mai er disse helt avhengige av det marine miljø. Det gjelder både for næringssøk, opphold/hvile og kurtise. Hvor fuglene oppholder seg avhenger av forhold som dybde, vær og vind, strøm, flo og fjære

osv. Det er også viktig at fuglene har alternative områder under ulike værforhold og dersom de blir forstyrret. Det kan både være forstyrrelser av folk og av predatorer. Når en skal verne områder for å sikre overvintringsbestander av sjøfugl, vil dette måtte være sjøareal. Rene landarealer har ingen økologisk funksjon i forhold til overvintring av sjøfugl.

KRITERIUM: Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers myting.

Ender og gjess myter (feller) samtlige vingefjær samtidig og i en periode er fuglene ikke flygedyktige. Disse fuglene oppsøker da uforstyrrede sjøområder med god næringstilgang hvor de kan gjennomføre mytingen (fjærfellingen). Når en skal opprette verneområder for å sikre at ender og gjess skal kunne gjennomføre mytingen uforstyrret, vil dette i hovedsak måtte være sjøareal. Rene landarealer har begrenset økologisk funksjon i forhold til myting.

KRITERIUM: Næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugler på trekk.

Langs kysten av Troms, dels inne i fjordene, finnes mange fjære- og gruntvannsområder som har en viktig funksjon som raste-, beite- og hvileområder for et stort antall fugler på trekk. Slike områder kjennetegnes gjerne av stabile beiteforhold og/eller trygge omgivelser. I ornitologisk sammenheng er det riktig å betrakte de enkelte områder som elementer i et nettverk. Flere viktige trekklokaliteter ble vernet i forbindelse med våtmarksverneplanen for Troms i 1995. To av disse, naturreservatene Kobbevågen og Sørkjosleira, har internasjonal verdi for trekkende fugler og utgjør Ramsar-området Balsfjord våtmarkssystem. Gjennomføring av verneplanen for kystregionen vil styrke nettverket av viktige trekklokaliteter.

KRITERIUM: Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.

Ærfuglen oppholder seg ved eller på sjøen hele året. Det er kun i forbindelse med reirbyggingen/rugingen at ærfuglen oppholder seg på land i lengre tid og de kommer da svømmende inn mot land og går opp på land. Det er da viktig at fuglene har fri ferdsel inn til "ilandstigningsplassene". Etter klekking tar ærfuglhunnene ungene med seg på sjøen og i oppveksten oppholder de seg i tangbeltet. De finner der både næring og skjul. Uforstyrrede sjøområder omkring hekkeområdene er en nødvendighet for at disse områdene fortsatt kan virke som produksjonsområder for ærfugl.

KRITERIUM: Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

De viktigste zoologiske verneverdiene er å sikre leveområder for oter og kystsel. Begge kystselartene skaffer seg all sin næring i havet og oteren finner også det meste av næringen i havet. Kystselene oppholder seg mesteparten i tiden i havet, mens oter hviler på land. Havet er derfor uunnværlig for disse artene. Det er et nasjonalt mål å verne et representativt utvalg av norsk natur. Vernet er altså ikke kun rettet mot det sjeldne/truede, men også mot typisk norsk natur og skal bevare helhetlige økosystemer med naturlige arter og samspillet mellom dem. Sjøpattedyrene er en viktig del av den økologiske helheten langs kysten, selv om bestanden av den enkelte art ikke nødvendigvis er truet.

III. BOTANISKE VERNEVERDIER

KRITERIUM: Sjøarealene har økologisk betydning for biologisk mangfold på land.

Størstedelen av den variasjonen vi har i flora, vegetasjon og økologiske forhold på havstrand forklares ut fra variasjon langs økologiske gradienter. De viktigste økologiske gradientene er substratgradienten, sjø-landgradienten, salinitetsgradienten, eksponert-skjermet gradienten, stabilitetsgradienten og vannbevegelsesgradienten. Alle disse økologiske gradientene har nær tilknytning til omkringliggende vannareal og det er disse som har betydning for havstrendenes utforming og den flora og vegetasjon som der finnes. Ved vern av slike lokaliteter er det viktig at områdene avgrenses slik at man også sikrer at de prosessene som har vært med på å skape lokaliteten og dens biologiske mangfold. I en del tilfeller fortsetter også havstrandvegetasjonen utover i sjøen i såkalte undersjøiske enger. Noen av områdene i

planen tilføres materiale i form av kalkrester etter marine organismer, bl.a. vorterugl. Dette bidrar til en rik flora på land.

KRITERIUM: Nåværende sjøareal vi bli fremtidig landareal (landhevning).

Vern av områder etter naturvernloven må sees i et langsiktig perspektiv, jf. det nasjonale resultatmålet om å verne et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Landhevningen i de ytre strøkene langs kysten av Troms er ca. 1 mm pr. år, økende til nær 3 mm pr. år i de indre fjordområdene. Dette tilsvarer en landhevning mellom 20 og 60 cm over en 200-årsperiode. I langgrunne områder kan det da bli snakk om betydelige arealer. Samspillet mellom landhevningen og vegetasjonsutviklingen er et interessant økologisk aspekt.

IV. KVARTÆRGEOLOGISKE VERNEVERDIER

KRITERIUM: Avsetningen går ut i sjø.

De kvartærgeologiske avsetningene ligger delvis på land og delvis ute i sjøen.

KRITERIUM: Nåværende sjøareal vi bli fremtidig landareal.

Vern av områder etter naturvernloven må sees i et langsiktig perspektiv, jf. det nasjonale resultatmålet om å verne et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Landhevningen i de ytre strøkene langs kysten av Troms er ca. 1 mm pr. år, økende til nær 3 mm pr. år i de indre fjordområdene. Dette tilsvarer en landhevning mellom 20 og 60 cm over en 200-årsperiode. I langgrunne områder kan det da bli snakk om betydelige arealer.

KRITERIUM: Illustrering av dannelsesprosess.

Noen av de kvartærgeologiske avsetningene er eller blir fortsatt bearbeidet av sjø og det er da naturlig at sjø inngår i verneområdet, slik at man innen verneområdet både får illustrert dannelsesprosessen og forekomsten slik den fremstår fysisk.

V. ESTETISKE VERNEVERDIER

KRITERIUM: Estetiske verneverdier

Bevaring av landskapsbildet/visuelle kvaliteter står sentralt ved vern av landskapsvernområder og også ved inkludering av sjøarealer i nasjonalparker som opprettes/utvides som del av nasjonalparkplanen. Vannspeilet er en sentral del av selve landskapet en ønsker å verne. Sjøarealene har en helt grunnleggende betydning for kystlandskapets art og karakter og er derfor direkte en del av verneformålet.

c) Mottatte brev og avholdte møter i forbindelse med Miljøverndepartementets behandling av saken

Miljøverndepartementet har mottatt brev av 14.10.03 fra Fylkesmannen i Troms, med vedlagt innspill fra Flatøy utmarkslag vedrørende Flatøy landskapsvernområde. Det vises til nærmere beskrivelse i kap. 10 om Flatøy landskapsvernområde.

Videre har departementet mottatt brev av 16.10.03 fra Kystverket vedrørende Kystverkets anlegg. Det vises til nærmere beskrivelse under Miljøverndepartementets merknader vedrørende Kystverkets anlegg i kap. 8 e) nedenfor.

Miljøverndepartementet har mottatt brev av 6.11.2003 fra Tranøy kommune og brev av 27.1.2004 fra Troms Fylkeskommune vedrørende utvidelsen av Ånderdalen nasjonalpark, jfr. beskrivelse i kap. 10 nedenfor.

Miljøverndepartementet har mottatt brev av 5.2.04 fra Olje- og energidepartementet, jfr. beskrivelse i kap. 8 d) nedenfor.

Departementet har mottatt e-post av 6.10.03 fra FHL havbruk v/ Knut A. Hjelt. FHL havbruk oppgir i sin mail at det ble sendt hørings svar fra FHL havbruk ved brev av 10.5.03, men at brevet ikke er journalført hos Direktoratet for naturforvaltning og heller ikke er tatt med i underlagsmaterialet/oppsummeringen som direktoratet har sendt til Miljøverndepartementet. Miljøverndepartementet har fått opplyst fra direktoratet at FHL havbruks høringsuttalelse datert 10.5.03, som skulle være sendt med kopi til bl.a. Fylkesmannen i Troms, ikke var registrert som mottatt i arkivene hos direktoratet eller hos Fylkesmannen i Troms før den ble oversendt pr. mail 6. oktober.

For å sikre en grundig behandling av innspillet fra FHL havbruk ba departementet ved brev av 17.10.03 til direktoratet om at det ble foretatt en vurdering av de momentene FHL havbruk tar opp i sitt brev datert 10.5.03, som grunnlag for departementets sluttbehandling av vernesaken. I direktoratets brev av 23.10.03, som ble sendt i kopi bl.a. til FHL havbruk, er det foretatt vurderinger av de spørsmål FHL havbruk tar opp. Det ble også avholdt et møte 31.10.03 mellom FHL havbruk og Miljøverndepartementet hvor FHL havbruk utdypet sine synspunkter.

I det følgende er hovedmomentene i FHL havbruks brev gjengitt. På grunnlag bl.a. av vurderingene fra Direktoratet for naturforvaltning samt møtet 31.10.03 med FHL havbruk, er departementets vurdering av disse momentene gitt. Det vises for øvrig til merknader i kap. 8a), 8b), 8d) og 8e) som er relevante for flere av de momentene FHL havbruk har tatt opp. Merknader fra FHL havbruk til enkeltområder er behandlet i kap. 10.

"Innledende merknader"

FHL havbruk mener at planen er omfattende, og berører store sjøområder. FHL havbruk noterer seg at hovedvekten av de verneområder som er tatt helt ut av planen er områder som ble akseptert som verneområder av Troms Fiskeoppdretterlag i forbindelse med den lokale høringen. Dermed gjenstår fortsatt en rekke områder som er av stor betydning for havbruksnæringen. FHL havbruk ser at sjøområder som er tatt ut av de gjenstående verneområder bidrar til å redusere konfliktnivået. Uttak av sjøareal fra gjenværende verneområder medfører at en rekke verneområder vil grense inn mot områder med havbruksaktivitet eller stort potensial for havbruksaktivitet. FHL havbruk er derfor opptatt av at forvaltningsmyndigheten legger opp til et godt naboskap mellom vern og bruk, slik at ikke oppdrettere i tilgrensende områder får problemer ved innføringen av verneområdene. FHL havbruk er fortsatt av den oppfatning at arbeidet i for liten grad har vært orientert mot å få til gode løsninger som sikrer kombinasjoner av bruk og vern, og at det på tross av svært sterke føringer fra Stortinget ikke er gjort tilfredsstillende grep for å komme lengre i arbeidet med slike kombinasjoner.

Departementet bemerker at vedtak av verneplanen med foreslåtte verneområder og revisjon av eksisterende verneområder, innebærer dermed at vernet sjøareal i fylket økes med 185 km², hvilket utgjør knapt 1,6 % av fylkets sjøareal innenfor grunnlinjen. Det areal hvor det av hensyn til verneformålet ikke er foreslått å åpne for havbruk utgjør ca 0,6 % av sjøarealet innenfor grunnlinjen i fylket. Reduksjonen av totalareal må først og fremst tilskrives uttak av sjøareal, som utgjør hele 140 av de 164 km² som er foreslått tatt ut av planen etter lokal høring. Selv om hovedvekten av de 6 områdene som foreslås tatt helt ut av planen var områder som ble akseptert av Troms Fiskeoppdretterlag i den lokale høringen, kan det ut fra dette ikke nødvendigvis slutes at det gjenstår en rekke områder av stor betydning for havbruksnæringen. Det er først og fremst grensejusteringer som har gjort at sjøarealet er redusert. Troms Fiskeoppdretterlag hadde i lokal høring merknader til 14 områder (for de øvrige områder ingen merknader/akseptert), og for 13 av disse områdene har Fiskeridirektoratet Region Troms i uttalelse til revidert forslag fra fylkesmannen gitt uttrykk

for at de har liten eller ingen interesse for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det 14. området er område nr. 7 Rebbenesøya – Nordkvaløya, hvor Fiskeridirektoratets regionkontor har anført betydelige kvaliteter for havbruksformål og hvor det i forslag til forskrift åpnes for at havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad. Fiskeridirektoratets regionkontor har også anført havbruksinteresser i områdene nr. 20 Bergsøyan og nr. 25 Ånderdalen. I lokal høring aksepterte Troms Fiskeoppdretterlag verneforslagene for disse to områdene. Se også merknader under ”Konfliktnivå vern og havbruk”. Når det gjelder spørsmålet om bruk og vern, vises det til at det i foreslåtte verneforskrifter er åpnet for en rekke former for bruk av områdene, enten ved direkte unntak eller etter søknad. Når det gjelder havbruksvirksomhet spesielt, vises det til at havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad i de foreslåtte landskapsvernområdene som omfatter sjø. Disse områdene utgjør hele 70% av det samlede sjøarealet i de foreslåtte verneområdene, jf. også nærmere omtale under ”Generell unntaksbestemmelse (landskapsvernområder)”.

"Konfliktnivå vern og havbruk".

FHL havbruk viser til at DN skriver i sitt høringsbrev at det kun er tre områder hvor det er konflikt med havbruksnæringen, mens "de 31 øvrige områdene er vurdert å ha liten eller ingen interesse for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter". Det vises til at Troms Fiskeoppdretterlag i sin lokale høring har påvist at det for flere av områdene er lokaliteter som er godt egnet til havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. I flere av områdene er det allerede etablert havbruk i nærområde og omsøkt lokaliteter. FHL havbruk ser at det i tillegg vil kunne oppstå fremtidige konflikter ved at verneplanen omfatter områder som er svært egnet for andre oppdrettsarter, eller som kan bli mer egnet ved innføring av ny teknologi. På begge disse områdene er det og har det vært en svært rask utvikling. FHL havbruk ser at uttak av sjøareal har bidratt til å redusere konfliktnivået noe, og er positiv til at deler av sjøarealet er tatt ut av planen i henhold til føringer fra Stortinget. FHL havbruk ber derfor DN om å foreta en nærmere gjennomgang av de lokale høringene for slik å avklare hvor det er reelle konflikter. I tillegg bes om at DN tar høyde for nye behov som oppstår etter hvert som nye oppdrettsarter kommersialiseres, og etter hvert som ny teknologi innføres.

Departementet viser til at direktoratet i sitt sentrale høringsbrev skriver: ”Ifølge merknadene fra Fiskeridirektoratet Region Troms til fylkesmannens grenseendringsforslag, har 3 av de 34 områdene som nå fremmes til dels betydelige kvaliteter i forbindelse havbruk.” Disse 3 områdene er nevnt ovenfor. I sentralt høringsbrev skriver direktoratet også: ”De øvrige 31 områdene er vurdert å ha liten eller ingen interesse for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.” Det understrekes at også denne vurderingen er basert på uttalelsen fra Fiskeridirektoratets regionkontor til fylkesmannens reviderte forslag. Departementet leger til grunn at når det foreslås åpning for havbruksvirksomhet i de foreslåtte landskapsvernområdene, gir dette mulighet til å tillate også nye oppdrettsarter med ny teknologi. Når det gjelder spørsmålet om ytterligere uttak av sjøarealer, vises det til avsnittet ”Behov for uttak av områder” nedenfor.

"Bruk sikrer bosetting og observasjon av kysten"

FHL havbruk mener at bosetning langs kysten er viktig for å sikre naturen over tid, og mener at lokalbefolkningens naturkunnskap og observasjonsmulighet som ligger i bosetning langs kysten i for liten grad er ivaretatt i planleggingen og fylkesmannens tilrådning. FHL havbruk minner om at bosetningsgrunnlaget er knyttet til mulighetene til å drive næringsvirksomhet, og at havbruk er og vil bli en viktig del av næringsgrunnlaget langs kysten av Troms.

Departementet er enig i at bosetting bidrar til å sikre observasjon av kysten. Med de foreslåtte arealreduksjoner og tilpasninger i forskriftene, er det etter departementets vurdering tatt tilbørlig hensyn til næringsvirksomhet, annen bruk og bosettingsgrunnlag. Det vises til direktoratets og fylkesmannens vurdering om at verneplanforslaget har små negative

konsekvenser både for næringsinteresser og for allmenne interesser. Verneforslaget vurderes å kunne ha positive konsekvenser for reiselivsnæringen.

"Likebehandling av distriktsnæringene"

FHL havbruk mener havbruksnæringen generelt behandles mer restriktivt enn andre primærnæringer som driver langs kysten, og ber om at det sikres at havbruksnæringen gis mer like rammevilkår med sammenlignbare næringer. FHL havbruk mener at det i fremlegget legges opp til liberale bestemmelser rundt beiting, reindriftsaktivitet, militær virksomhet og en viss motorisert ferdsel. Det hevdes at det framstår som underlig at f. eks. fredning av botaniske verdier på landjorden gis omfattende beskyttelse mot virksomhet i sjøen, når det på samme tid gies mer romslige betingelser for næringsvirksomhet på landjorden som kommer i mer direkte konflikt med verneformålet. FHL havbruk ber om en redegjørelse for hvorfor næringsvirksomhet i sjøen anses som en større trussel mot veneverdier på landjorden enn virksomhet på landjorden.

Departementet peker på at når utforming av forskrifter for verneområder i forhold til ulike former for bruk skal vurderes, går en skillelinje mellom bruk hvor det forutsettes etablering av nye anlegg/innretninger og bruk hvor dette ikke forutsettes. Dersom det er snakk om tradisjonell bruk vil denne ofte kunne fortsette uten at det er nødvendig å søke om tillatelse. Dette inkluderer også bruk og vedlikehold av eksisterende anlegg i den forbindelse. Dersom det er snakk om etablering av nye anlegg/innretninger, forutsetter dette som regel at det må søkes om tillatelse. Bruken av kystområdene i jordbruksammenheng, herunder beite, har generelt avtatt i mange år både når det gjelder omfang og intensitet. Som følge av dette preges mange tidligere brukte områder av gjengroing. I foreslåtte forskrifter er det åpnet for beite. I en del områder kan dette være positivt for verneformålet ved at det bidrar til å opprettholde kulturlandskapet og visse vegetasjonstyper. Selv om bruken av områdene til beite generelt har avtatt, er det foreslått tatt inn en bestemmelse i forskriftene om at direktoratet av hensyn til verneformålet kan regulere beitetrykket i hele eller deler av områdene. Dette er gjort for å ha mulighet til å regulere ny eller endret beitebruk som kan skade eller ødelegge verneverdiene. For noen av de foreslåtte landskapsvernområdene er det foreslått at vanlig jordbruksdrift på tidligere utnyttede jordbruksarealer, herunder åkerbruk, slått og motorferdsel i forbindelse med dette, tillates. Kulturlandskapet inngår i verneformålet for disse områdene, og fortsatt bruk og skjøtsel bidrar til å opprettholde dette landskapet. I disse områdene har det vært drevet jordbruk utover beiting, med rester av mer kulturpåvirket mark eller med jordbruksmark som har vært i drift til nå. Det legges til grunn at vanlig jordbruksdrift vil si slik det ble drevet på vernetidspunktet. Nydyrking eller oppløying av mark som ikke har vært brukt på lenge, vil som hovedregel ikke være tillatt. Det presiseres at unntaket for motorferdsel er knyttet til jordbruksarealer og at det ikke innebærer at det kan kjøres hvor som helst i områdene. I enkelte av de foreslåtte landskapsvernområdene er det åpnet mulighet for nydyrking. Det understrekes at dette eventuelt kan skje etter søknad. Tilsvarende må det også søkes om tillatelse dersom det i forbindelse med jordbruk er behov for oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger. Det må da gjøres en konkret vurdering av hva det søkes om i forhold til verneformålet. For å trekke en parallell til havbruk, vil drift av ev. etablerte anlegg på eksisterende lokaliteter være tillatt uten at det er nødvendig å søke om tillatelse. Direktoratet kjenner ikke til at det pr. i dag er slike anlegg innenfor de foreslåtte verneområdene. Når det gjelder etablering av nye anlegg og innretninger, er det for de foreslåtte landskapsvernområdene som omfatter sjø foreslått at havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad, jf. også kommentarene i forbindelse med landskapsvernområder nedenfor. Når det gjelder reindrift, er det for en del av områdene foreslått at bruk av områdene til flytting, opphold og beite for rein tillates. Det er også åpnet for motorferdsel i forbindelse med reindrift, vel og merke på frossen, snødekt mark. Med dette motvirkes fare for kjørespor og skader på vegetasjon og planteliv. Dersom det er snakk om etablering av anlegg/innretninger i forbindelse med reindrift, må det søkes om tillatelse. Når det gjelder botaniske verdier, understrekes at det ikke er foreslått plantelivsfredning for noen av de foreslåtte

landskapsvernområdene som omfatter sjø. Skorpa – Nøklan landskapsvernområde er det eneste av de foreslåtte landskapsvernområdene hvor det er foreslått plantelivsfredning, og dette området omfatter ikke sjøareal. Når det gjelder de andre foreslåtte verneområdene, er det bare for to av disse at botaniske verdier alene er fremhevet som en sentral del av verneformålet. Disse to områdene omfatter svært begrensede sjøarealer. Det ene området er det foreslåtte Lavollskjosen plantefredningsområde (ca. 0,17 km² sjøareal). De botaniske verneverdiene i dette området befinner seg ikke bare på land, men også i vann ("uvanlig stort areal med brakkvannseng" ifølge verneformålet). Troms Fiskeoppdretterlag aksepterte verneforslaget i lokal høring og FHL havbruk har uttalt at en ikke har merknader utover dette. I forskriftsforslaget er det likevel åpnet for havbruksvirksomhet etter søknad. Det andre området er det foreslåtte Leirpollen – Halsvatnet naturreservat (ca. 0,05 km² sjøareal). Heller ikke for dette området er de botaniske verneverdiene kun knyttet til land. Delområdet som omfatter sjø har bl.a. en større strandeng som går jevnt over i brakkvannseng, og helt innerst en stor avstengt poll som bare nås av sjøen ved storflo. Det har tidligere vært oppdrett av laks på en lokalitet utenfor det foreslåtte verneområdet, jf. også kommentarene for dette området nedenfor. Når det gjelder Forsvarets interesser er det foreslått at det for enkelte av områdene åpnes for bruk av skyte- og øvingsfelt i sjø etter at forvaltningsmyndigheten er varslet. De foreslåtte verneområdene inngår her som mindre deler av allerede etablerte felt som stort sett benyttes utenom hekkesesongen for fugl. Videre er det for ett område åpnet i forskriften for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til militær aktivitet i forbindelse med Forsvarets øvelser dersom det ikke strider mot formålet med vernet. Generelt åpnes det i forskriftene for verneområder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulans-, rednings-, politi-, brannvern, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed. Dette er også foreslått i verneplanen for kystregionen i Troms. Denne bestemmelsen innebærer ikke unntak for øvingskjøring. Videre legges det til grunn at unntaket mht. oppsyn, gjelder lovhjemlet oppsyn. Unntaket mht. skjøtsel og forvaltning, gjelder tiltak i regi av eller godkjent av forvaltningsmyndigheten for å ivareta verneformålet. Dette er også omtalt i direktoratets tilråding av 30.09.03 til Miljøverndepartementet. Når det gjelder militær operativ virksomhet, omfatter dette ikke Forsvarets vanlige øvelser. Hva begrepet omfatter, er nærmere beskrevet i brev av 07.01.97 fra Forsvarets overkommando. Unntaket for tiltak i ambulans-, rednings-, politi- og brannvernøyemed er lovbestemt i og med at det følger av naturvernloven § 22. Det er generelt strenge bestemmelser for motorferdsel i de foreslåtte verneområdene. Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt, vel og merke på land og i ferskvann. Med unntak av restriksjoner på avgrensede arealer rundt hekkekolonier for storskarv og havsule, er det ikke foreslått begrensninger på motorferdsel i sjøområdene. Med unntak av de tilfellene som er nevnt ovenfor, er hovedregelen at det må søkes om tillatelse til motorferdsel på land og evt. i ferskvann. For noen områder er det foreslått at det gis mulighet til motorferdsel i forbindelse med transport av ved. Barmarkskjøring gir langt større terrengskader enn kjøring på vinterføre. Denne transporten bør derfor primært gjennomføres på frossen, snødekt mark, og dette bør legges til grunn ved behandling av søknader. Utover dette vil departementet bemerke at det er foreslått åpnet for høsting av naturressurser som ikke innebærer etablering av anlegg. Dette gjelder f.eks. fiske og dels også aktiviteter som egg- og dunsanking, jakt, sanking av bær og matsopp, sanking av kråkeboller og tanghøsting. Det er også åpnet for etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter etter søknad.

"Behov for uttak av områder"

FHL havbruks hevder at erfaringen ved sluttbehandlingen av Kystverneplanen for Nordland var at DN i sin tilråding ikke tok de nødvendige grep for å gjøre verneplanene mer i tråd med Stortingets føringer. FHL havbruk mener at hvis det også denne gang inntas en restriktiv holdning til idealet om å kombinere bruk og vern, vil havbruksnæringen være best tjent med at sjøareal tas ut av planen. Ved uttak av areal bes om at det prioriteres uttak av områder som er av stor betydning for havbruksnæringen, slik at konfliktnivået kan bli redusert. FHL havbruk ber om at følgende to områder tas helt ut av planen: Sjøområdene i

Selfjorden som en del av utvidelsen av Ånderdalen nasjonalpark, og Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde

Departementet viser til at det er foretatt vesentlige arealreduksjoner, både i forhold til å redusere muligheten for konflikter med havbruksinteresser og med tanke på sjøarealenes funksjoner i forhold til verneformål. I forhold til lokal høring forelås mer enn 1/3 (36 %) av sjøarealet tatt ut. Departementet støtter direktoratets vurdering om at det også er tatt vesentlige grep for å kombinere bruk og vern, jf. at det i foreslåtte verneforskrifter er åpnet for en rekke former for bruk av områdene, enten ved direkte unntak eller etter søknad. Når det gjelder havbruksvirksomhet spesielt, er det etter lokal høring tatt inn i forskriftene for de foreslåtte landskapsverneområdene at havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad. Disse områdene utgjør hele 70% av det samlede sjøarealet i de foreslåtte verneområdene. De vises også til at verneformen for flere områder etter lokal høring er foreslått endret fra naturreservat til landskapsvernområde. Sjøarealene hvor det av hensyn til verneformålet ikke er foreslått å åpne for havbruk, utgjør kun 0,6 % av sjøarealet innenfor grunnlinjen i fylket. Når det gjelder spørsmålet om å ta sjøarealene i foreslåtte utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark helt ut av planen, vises det til vurderingene i kap. 10. Når det gjelder spørsmålet om å ta det foreslåtte Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde helt ut av planen, vises det til at området inngår i nasjonalparkplanen og at det, sjøarealene inkludert, vurderes å være viktig i forhold til resultatmålet om å verne et representativt utvalg av norsk natur. Det vises også til at det er foreslått at havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad, og for øvrig vises til omtalen av området i kap. 10 .

"Vern av overflaten – estetisk begrunnet vern (nasjonalparker)"

FHL havbruk viser til at i forbindelse med forslaget om utvidelse av Ånderdalen Nasjonalpark foreslås indre deler av Selfjorden tatt med nasjonalparken. Vernet skal her være et vern av overflaten, og FHL havbruk viser til at i henhold til møter og samtaler med myndighetene er vernet begrunnet med en forestilling om at havbruksaktivitet er skjæmmende sett fra toppen av nasjonalparken. I høringsbrevet fra DN tydeliggjøres dette poenget. DN skriver bl.a. "Sjøarealene er en del av landskapsbildet og opplevelsen av fjorden. Å inkludere landarealet uten å ta med sjøarealer vil redusere denne helheten. Fjorden uten tekniske inngrep er derfor en viktig del av opplevelsen av dette landskapet (...)" Fylkesmannen mener at havbruksanlegg som er synelig på sjøoverflaten vil være i strid både med formålet om å bevare dette naturområdet tilnærmet urørt, og muligheten for friluftsliv og opplevelse av kvaliteten knyttet til et slikt område. Anlegg på sjøoverflaten i indre Selfjord vil også være godt synelige fra land og fra fjellområdene rundt (...) Etter DNS vurdering vil det åpne mulighet for havbruk eller annen virksomheten som innebærer synlige anlegg på overflaten, være i strid med verneformålet". FHL havbruk kan ikke akseptere et slikt estetikkbegrunnet vern, og kan ikke akseptere at havbruksvirksomhet som et prinsipp er skjæmmende for den estetiske naturopplevelsen. FHL havbruk ber med utgangspunkt i en prinsipiell vurdering om å ta ut alt sjøareal hvor vernet begrunnes i den estetiske naturopplevelsen. FHL havbruk ber samtidig om at det vurderes befaringer til områder med havbruksanlegg, slik at FHL havbruk kan tydeliggjøre hvordan havbruksvirksomhet naturlig glir inn i naturbildet. FHL havbruk mener at ordinære krav til oppdrettsanlegg medfører at oppdrettsvirksomhet ikke på noen måte kan anses som estetisk forstyrrende, og ber om forståelse for at bosetning langs kysten medfører at sjarker, oppdrettsmerder o.l. er en del av kystens natur- og kulturbilde. FHL havbruk påpeker at et estetikkbegrunnet overflatevern vil hindre enhver form for næringsaktivitet på sjøoverflaten.

Departementet viser til vurderingene under område nr. 25 i kap. 10. Med støtte både i naturvernloven, nasjonalparkmeldingen og kystmeldingen, er opplevelsesverdi og estetiske aspekter i høyeste grad relevante når det gjelder forslag om nasjonalparker. For øvrig ble det i forbindelse med nasjonalparkplanen forutsatt at vernevedtak for sjøområder i denne landsplanen vil kunne gjelde vannoverflaten og ikke under vann. I tilrådingen er det også redegjort for hvorfor det vurderes som viktig å ha med sjøarealene og hvorfor det ikke bør

åpnes for synlige anlegg på sjøoverflaten. Selv om forslaget til utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark innebærer at det ikke åpnes for synlige anlegg på sjøoverflaten, blir det etter departementets vurdering for kategorisk å utlede at en med dette har etablert som prinsipp at havbruksvirksomhet er skjemmende og at estetikkbegrunnet overflatevern vil hindre enhver form for næringsaktivitet på sjøoverflaten. Departementet vil i denne sammenheng poengtere at verneformålet, jf. kystmeldingen og Stortingets føringer, er av grunnleggende betydning når spørsmålet om å åpne for ulike aktiviteter skal vurderes. Formålet med Ånderdalen nasjonalpark og foreslåtte utvidelse er bl.a. å bevare et tilnærmet urørt naturområde. Departementets vurdering om at det ikke bør åpnes for synlige anlegg på sjøoverflaten gjelder generelt i forhold til virksomhet som innebærer slike anlegg og ikke bare havbruk. Det vises også til at det estetiske aspektet inngår som et viktig element i grunnlaget for å inkludere sjøarealer i foreslåtte landskapsvernområder, og at det i disse områdene er gitt åpning for at havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad. Dette innbefatter også det foreslåtte Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde, som også inngår i nasjonalparkplanen og hvor begrunnelsen for å inkludere sjøareal er knyttet estetiske verneverdier. Som det fremgår av kommentarene i forbindelse med landskapsvernområder nedenfor, ville en ikke ha foreslått å åpne for havbruksvirksomhet etter søknad hvis en i utgangspunktet vurderte det som umulig å innvilge noen søknader

"Ingen unntaksbestemmelse for havbruk (naturreservat)"

FHL havbruk viser til at i Stortingsmelding nr. 43 "Vern og bruk i kystsona" ble det understreket at "vern" i medhold av naturvernloven alltid skal ta utgangspunkt i formålet med vernet. Dette medfører at verken vernets utstrekning eller innholdet i vernet skal være strengere enn det verneformålet tilsier. I forbindelse med regjeringens sluttbehandling av Kystverneplanen for Nordland mener FHL havbruk at regjeringen brøt med denne føringen fra Stortinget. Dette ved at bl. .a vern av botaniske og kvartærgeologiske verdier ble endret til vern av helhetlige økologiske systemer, hvor havbruk kun unntaksvis kunne etableres. Fylkesmannens tilrådning til verneplan for kystregionen i Troms viderefører dette i sin tilrådning: "Hovedformålet med opprettelsen av naturreservat er å sikre områder som er urørte eller i det vesentlige urørte, og som kan ha verdi som referanseområde. Både dyreliv, planteliv og geologi kan være en del av formålet med vernet, og intensjonen er å ivareta helhetlige naturmiljø. I et naturreservat er vegetasjon og dyreliv fredet mot skade og ødeleggelse, og det er forbudt å iverksette tiltak som kan endre naturmiljøet. I forskriftene til naturreservat har vi derfor ikke tatt med noen unntaksbestemmelse for havbruk". FHL havbruk mener fortsatt at denne fortolkningen er for streng, og at den strider med de føringer som ble gitt av Stortinget, og kan ikke se at havbruk nødvendigvis må ekskluderes fra ethvert naturreservat. I henhold til Stortingets føringer mener FHL havbruk at det må foretas vurderinger for hvert enkelt naturreservat som etableres, og at man i vurderingene både må ta hensyn til om verneformålet er knyttet til land eller sjø, og hvilket verneformål som skal ivaretas. I medhold av Stortingsmeldingen mener FHL havbruk at sjøareal i hovedsak bør trekkes ut, og at vern av botaniske og kvartærgeologiske verdier normalt ikke skal gi konsekvenser for havbruksnæringen. FHL havbruk kan ikke se at vern av formål på land skal gi grunnlag for å forby havbruksvirksomhet i sjø. Ved at man i Kystverneplanen for Nordland, og nå gjennom tilrådning til Verneplan for kystregionen i Troms endrer verneformålet til et helhetlig vern av økologiske verdier, mener FHL havbruk at man seg Stortingets føringer på dette området. FHL havbruk ber derfor om at man i den endelige tilrådingen gjennomgår de ulike verneforskriftene i de foreslåtte naturreservatene, og at det innføres en mer lempelig dispensasjonsordning for havbruk i områder hvor verneformålet ikke tilsier at det er konflikt med havbruksnæringen. FHL havbruk ber eksplisitt om at havbruk normalt tillates i områder hvor vernet i utgangspunktet var knyttet til vern av botaniske og/eller kvartærgeologiske verdier. FHL havbruk ber samtidig om at det foretas en ny og mer kritisk gjennomgang av de enkelte verneområdene med tanke på å redusere vern av sjøareal. FHL havbruk minner om at vernets utstrekning ikke skal være større enn det verneformålet tilsier.

Departementet viser til at også følgende føringer er vektlagt i St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* og i innstillingen til meldingen (Innstilling S. nr. 168 (1999-2000):

- Verneområdets utstrekning og begrensninger må veies mot føre-var-prinsippet.
- Det er viktig at naturvernloven ikke uthules gjennom så liberale verneforskrifter at natur som er vernet etter naturvernloven i praksis blir forvaltet som alle andre områder i forhold til ulike næringer.

Videre viser departementet til de prinsipielle avklaringene mellom Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet i forbindelse med sluttbehandling av kystverneplanen for Nordland, og til øvrige kommentarer i kap. 8 vedrørende havbruk. De foreslåtte naturreservatene utgjør 0,6 % av fylkets sjøareal innenfor grunnlinjen og er av Fiskeridirektoratets regionkontor vurdert å ha liten eller ingen interesse for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Grunnlaget for at opprettelse av de foreslåtte naturreservatene skal kunne gi betydelige negative konsekvenser for havbruksnæringen, er derfor etter departementets vurdering ikke til stede. Botaniske og/eller kvartærgeologiske verneverdier inngår som de sentrale elementer i formålet for fire av de foreslåtte naturreservatene. Det samlede sjøarealet i disse områdene er ca. 1,8 km² (0,015 % av sjøarealet innenfor grunnlinjen i fylket). Grunnlaget for at dette skal kunne gi konsekvenser for havbruksnæringen, er derfor etter departementets vurdering svært begrenset. Direktoratet vil tilføye at botaniske og kvartærgeologiske verneverdier ikke nødvendigvis er knyttet kun til landområdene, f.eks. kan botaniske verdier være knyttet til vegetasjon som dels vokser i sjø. I forbindelse med naturreservater er bl.a. intensjonen å ivareta helhetlige naturmiljø. Departementet kan ikke se at verneformålet i så måte er endret. Allerede i forskriftsforslagene som ble sendt på lokal høring i 1996, var formålet oppgitt å være å bevare områdene med deres plante- og dyreliv, dvs. en økologisk tilnærming som omfatter hele naturmiljøet. Ett unntak i denne sammenheng er området Leirpollen – Halsvatnet (0,05 km² sjøareal), jf. kommentarer nedenfor. Det vises også til den generelle delen av verneplanutkastet som ble sendt på lokal høring, hvor økologiske motiver er oppført som den første av fire hovedgrupper av motiver for vern av deler av kysten i Troms. Det sies bl.a. at: "En økologisk betraktning av et område tar utgangspunkt i områdets funksjon som leveområde for alle former for liv."

"Generell unntaksbestemmelse (landskapsvernområder)"

FHL havbruk mener at fylkesmannen i sin tilrådning legger seg på en for streng unntakshjemmel. Den unntakshjemmel som er foreslått vil i praksis medføre at havbruksnæringen ikke gies anledning til etablering og drift i en rekke av de foreslått områdene. FHL havbruk ber om at det legges til grunn en mer liberal unntaksbestemmelse som ikke hindrer tradisjonsbåren næringsaktivitet som har avgjørende betydning for bosetning i en rekke kystsamfunn. FHL havbruk er med andre ord enige med Fiskeridirektoratets vurderinger på dette punkt. FHL havbruk reagerer på at havbruksnæringen gies en mer restriktiv adgang til etablering og drift enn annen sammenlignbar næringsvirksomhet som fiske, reindrift og landbruk. FHL havbruk minner om at havbruksnæringen har stor betydning for bosetningen langs lysten av Troms, og at inngrepene næringen medfører er fullt reversible. FHL havbruk mener at det i landskapsvernområder med plantelivsfredning ikke er noe grunnlag for å innføre en restriktiv holdning til havbruksnæringen. Oppdrettsvirksomhet foregår i sjøen mens plantelivet som søkes fredet foregår på landjorden. Plantelivsfredning burde derfor være et svært godt eksempel på vernetiltak som sikrer muligheten for kombinasjoner av bruk og vern. På tross av dette blir havbruk opplistet under overskriften "Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse". Denne bestemmelsen bør endres til "ikke til hinder for". FHL havbruk mener at dyrelivsfredning må vurderes spesifikt i de enkelte tilfellene. Det er ikke alle former for dyrelivsfredning som er i konflikt med havbruk. Der hvor verneformålet ikke er i konflikt bør det gjøres tilsvarende endring slik at havbruk gies merknaden "ikke til hinder for".

Departementet bemerker at forskriftsforslagene som ble sendt på lokal høring ikke inneholdt noen unntakshjemmel for havbruk. Fylkesmannen foreslo i sin tilrådning tatt inn i forskriftene at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til havbruksvirksomhet

dersom det ikke strider mot verneformålet. Direktoratet og deretter departementet har sluttet seg til dette. Fiskeridirektoratet har også i sin uttalelse av 10.06.03 støttet dette endringsforslaget. Det presiseres at drift av evt. etablerte anlegg på eksisterende lokaliteter vil være tillatt uten at det er nødvendig å søke. Dersom det gis tillatelse til etablering av havbruksvirksomhet, vil dette også inkludere drift. En kan ikke på forhånd fastslå at havbruksvirksomhet, uavhengig av utforming av anlegg og plassering, vil være forenlig verneformålet. I henhold til kystmeldingen og Stortingets behandling, skal det være mulig å kombinere vern av et sjøareal og bruk av det samme arealet til havbruksvirksomhet i større grad enn ved tidligere vernevedtak. Det er imidlertid forutsatt at aktiviteten ikke strider mot verneformålet. Gjennom søknadsbehandlingen vil en få vurdert om en omsøkt etablering av havbruksvirksomhet, herunder utforming og plassering, vil være forenlig med verneformålet. I tråd med kystmeldingen skal det foretas en konkret vurdering av den enkelte søknad i forhold til verneformålet og situasjonen i det enkelte området, bl.a. i forhold til dyrelivet der dette er foreslått fredet. Det kan derfor ikke på forhånd hevdes at det vil bli gitt få tillatelser, like lite som det kan hevdes at det vil bli gitt mange tillatelser. En hadde ikke foreslått å ta inn en spesifikk hjemmel for havbruk dersom en vurderte det slik at det i utgangspunktet ville være umulig å innvilge noen søknader. Som nevnt foran er det foreslått plantelivsfredning for kun ett av de foreslåtte landskapsvernområdene og dette området omfatter ikke sjøareal. Departementet viser igjen til at foreslåtte lemping i forskriftene når det gjelder havbruk omfatter 70 % av sjøarealet i de foreslåtte verneområdene, og anser dette som et vesentlig grep for å følge opp kystmeldingen og Stortingets intensjoner.

"Fortøyningsfester"

FHL havbruk viser til at Fylkesmannen i Troms i sitt oversendelsesbrev har foreslått at det i enkelte områder åpnes opp for etablering av fortøyningsfester for oppdrettsanlegg. Det er i tillegg tatt ut sjøareal for å redusere konfliktnivået mot havbruksnæringen. FHL havbruk vil oppfordre om å videreføre fylkesmannens vurdering når det gjelder mulighet for etablering av fortøyningsfester. I tillegg bør det gis tilsvarende mulighet også i andre områder hvor verneområdet grenser mot havbruksrelevante områder, og hvor det er tatt ut areal for å imøtekomme havbruksnæringen. FHL havbruk forutsetter at innføringen av vern ikke medfører problemer for oppdrettere som er eller søker lokalisering nært opp mot verneområdene.

Departementet viser til at direktoratet har fulgt fylkesmannens tilråding når det gjelder mulighet til etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk. Bestemmelse om dette er foreslått tatt inn i de foreslåtte landskapsvernområdene som grenser til sjø og ikke omfatter sjøareal: Skorpa – Nøklan, Årøya og Teistevika. I tillegg er det på bakgrunn av innspill i lokal høring om eksisterende anlegg og anlegg under etablering, foreslått tatt inn bestemmelse om fortøyningsfester for oppdrettsanlegg i forskriftene for de foreslåtte naturreservatene Forøya og Spilderøya. Det understrekes at også forskriftene for foreslåtte landskapsvernområder som omfatter sjø gir mulighet til etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk. Som nevnt er det i forskriftene for disse områdene foreslått tatt inn en bestemmelse om at havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad. Begrepet "havbruksvirksomhet" må her anses å også omfatte fortøyningsfester. Dette innebærer at det for disse områdene ikke vil være behov for en egen hjemmel for fortøyningsfester i forbindelse med havbruk. Utover dette har direktoratet i sitt brev av 23.10.03 foreslått at det tas inn bestemmelse om fortøyningsfester i forbindelse med havbruk også i forskriftene for de 5 foreslåtte naturreservatene som grenser til området Nordkvaløya – Rebbenøya. Departementet slutter seg til direktoratets forslag. Utgangspunktet er at vernebestemmelsene gjelder tiltak innenfor verneområdets grenser og at virksomhet utenfor ikke reguleres. Det kan likevel forekomme tilfeller hvor det er en så umiddelbar, direkte og nærliggende årsaksforbindelse mellom tiltak utenfor et verneområde og virkningene i verneområdet, at vernebestemmelsene får anvendelse.

d) Miljøverndepartementets merknader til generelle spørsmål

Vernepolitikken og arealomfanget av verneplanen

Departementet viser til det grunnleggende prinsipp i miljøpolitikken at biologisk mangfold skal ivaretas ved en kombinasjon av vern og bærekraftig bruk. De høyest prioriterte områdene sikres ved vern som skal sikre ivaretagelse av de verneverdiene. Verneområdene skal samlet sett sikre et landsdekkende nettverk av de typiske og de sjeldne/truede elementene i norsk natur. Dette er konkretisert ved følgende vedtatte nasjonale resultatmål: ”Et representativt utvalg av norsk natur skal sikres for kommende generasjoner”. Videre er kyst- og sjøområder dårlig representert i vernesammenheng, jfr. bl.a. St.meld. nr. 42 (2000-2001) *Biologisk mangfold*, og Stortingets behandling av St.meld. nr. 43 *Vern og bruk i kystsona*. Utenfor verneområdene er det sektorenes miljøansvar og prinsippet om bærekraftig bruk som skal sikre ivaretagelse av biologisk mangfold.

Tilrådingen i denne verneplanen omfatter 34 områder som foreslås vernet i medhold av naturvernloven. I tillegg foreslås revisjon av verneforskriftene for 7 eksisterende verneområder. Samlet sett innebærer forslaget at vernet sjøareal i fylket vil øke med 183 km², som tilsvarer knapt 1,6 % av sjøarealet innenfor grunnlinjen i fylket. Sjøarealet hvor det av hensyn til verneformålet ikke foreslås å åpne for havbruk utgjør 0,6 % sjøarealet innenfor grunnlinjen.

Miljøverndepartementet mener at det begrensede verneomfanget, sammen med de endringene som er foretatt underveis i saksbehandlingen av hensyn til ulike brukerinteresser, understøtter de konkrete vurderingene som er gjort om at verneforslaget har små negative konsekvenser for næringsvirksomhet og andre interesser. Videre er det departementets vurdering at verneforslaget og den saksbehandling som er gjennomført er i tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona*.

Forholdet til marin verneplan

Departementet viser til mandatet for det nedsatte rådgivende utvalget for marin verneplan, som sier at der det er hensiktsmessig skal mulighetene for å samordne og kombinere marint vern med andre verneområder vurderes. Som det framgår av direktoratets merknader er det mulighet for samordning mellom aktuelle områder i marin verneplan og foreslåtte områder i verneplan i kystregionen i Troms. Miljøverndepartementets vurdering er at slik samordning i praksis kan skje ved at verneplan for kystregionen i Troms først vedtas. I det kommende arbeidet med marin verneplan må det tas stilling til eventuell samordning i det enkelte tilfelle dersom marine verneområder vil overlappe med eller grense inntil andre etablerte verneområder.

For øvrig slutter departementet seg til direktoratets merknader til generelle spørsmål.

e) Miljøverndepartementets merknader til verneforskriftene

Verneforskriftenes struktur, og behandling av søknader om tiltak i verneområdene.

Vernevedtak etter naturvernloven legger rammene for forvaltningen av de aktuelle områdene. Der det er konflikt mellom verneforskriften og annet lovverk går verneforskriften foran. Det er forutsetning at forvaltningsmyndigheten ved bruk av verneforskriften kan regulere aktivitet som kan påvirke verneverdier og verneformål.

På grunnlag av verneverdier, verneformål og ulike interesser som er klarlagt gjennom saksbehandlingsprosessen, tas det i verneforskriften for det enkelte området konkret stilling til hvilke aktiviteter som:

- er forbudt
- er tillatt
- kan tillates etter søknad

Ved eventuelle søknader om tiltak i et verneområde må forvaltningsmyndigheten konkret vurdere hva som kan være tiltakets effekt i forhold til verneformålet. En slik vurdering må foretas på bakgrunn av grunnlagsdokumentasjonen for verneplanen, eventuell ny kunnskap, samt dokumentasjon vedlagt søknaden.

Miljøverndepartementet viser til at Fiskeridepartementet mener at verneforskriftenes struktur er uheldig, og at det tidligere er avklart mellom de to departementene at verneforskriftenes struktur opprettholdes inntil videre. Fiskeridepartementet har spilt sin beskrivelse av problemstillingen inn til Biomangfoldlovutvalget. Departementene vil foreta en felles gjennomgang av verneforskriftenes struktur bl.a. på grunnlag av utvalgets vurderinger.

Når det gjelder sjøarealenes betydning for verneformålet vises til beskrivelsen av dette i kap. 8 b), samt til beskrivelsene for det enkelte verneområde i kap. 10.

Havbruk:

Når det gjelder havbruk viser departementet til at bl.a. følgende føringer er vektlagt i St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* og i innstillingen til meldingen (Innstilling S. nr. 168 (1999-2000)):

- Vern etter naturvernloven skal alltid ta utgangspunkt formålet med vernet.
- Det skal være mulig å kombinere vern av et sjøareal og bruk av det samme areal i havbruksvirksomhet i større grad enn ved tidligere vernevedtak. Dette forutsetter imidlertid at aktiviteten ikke strider mot verneformålet
- Vernet skal ikke være strengere og området skal ikke ha større utstrekning enn det som er nødvendig for å sikre verneverdiene.
- Verneområdets utstrekning og begrensninger må veies mot føre-var-prinsippet.
- Det er viktig at naturvernloven ikke uthules gjennom så liberale verneforskrifter at natur som er vernet etter naturvernloven i praksis blir forvaltet som alle andre områder i forhold til ulike næringer.
- Utredningsplikten ligger hos tiltakshaver/næringsutøver, som selv må sannsynliggjøre at tiltaket ikke vil innebære noen trussel mot verneformålet.

Departementets vurdering er at verneforslaget og den saksbehandling som er gjennomført er i tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona*.

Gjennom interesseavveininger underveis i saksbehandlingen er forholdet til havbruksinteresser i stor grad avklart blant annet ved grensejusteringer og uttak av sjøareal. I det gjenstående sjøarealet som inngår i verneplanen er det foreslått å åpne for havbruk etter søknad i områder som samlet utgjør 70 % av planens sjøareal. Verneplanen innebærer at sjøarealet hvor det av hensyn til verneformålet ikke foreslås å åpne for havbruk utgjør kun ca 0,6 % av sjøarealet innenfor grunnlinjen i fylket.

Når det gjelder eventuell ny teknologi og nye driftsformer innen fremtidig havbruk viser Miljøverndepartementet til at det bl.a. for fuglefredningsområder og landskapsvernområder er åpnet for havbruksvirksomhet dersom det ikke strider mot formålet med vernet. Dette gjelder det meste av sjøarealet i denne verneplanen. De samme vurderinger vil gjelde også for fremtidig havbruk med nye arter og ny teknologi, hvor søknader må vurderes ut fra forholdet til verneformålet i det enkelte tilfellet. Når det gjelder naturreservater, som i denne verneplanen omfatter begrensede sjøarealer, viser departementet til at eventuelle søknader om havbruk skal vurderes etter den generelle unntakshjemmelen i forskriftene. Dersom utviklingen på sikt viser at spesielle områder i verneplanen fremstår som spesielt viktige mht. fremtidig havbruk, må dette vurderes som del av arbeidet med fremtidige evalueringer

av verneområder, der kunnskapsgrunnlaget på det aktuelle tidspunkt legges til grunn. Dette er i tråd med håndteringen av spørsmålet i kystverneplanen for Nordland.

Fiske

Utøvelse av fiske reguleres i svært liten grad i de foreslåtte verneforskrifter. I det foreslåtte naturreservatet Sørfugløya, er det foreslått forbud mot bruk av garn, line og not innenfor en sone på 200 m fra land rundt Sørfugløya og Stormekta i perioden april – august. Det samme gjelder for deler av revisjonsområdet Nord-Fugløya naturreservat, men for dette området er det allerede gjennom eksisterende forskrift satt forbud i perioden april – juli. Områdene har fuglefjell hvor det hekker et høyt antall lunde, alke, teist og lomvi. Alle disse artene er utsatte for å drukne i fiskeredskaper.

Taretråling

Det er ikke tvil om at tang- og taretråling kan påvirke verneverdier negativt, men en mangler imidlertid fortsatt kunnskap om en del av virkningene på ulike naturverdier. I henhold til forskrift av 13.juli 1995 *Forskrift om høsting av tang og tare* vil en eventuell åpning av områder for taretråling først kunne skje etter at det er fattet formelt vedtak om at høsting skal kunne skje på nærmere angitte vilkår innen et nærmere definert område. Et slikt vedtak fattes av fiskeriforvaltningen i samråd med miljøforvaltningen. Dersom eventuelt fremtidig ønske om tang- og taretråling vil berøre noen av de foreslåtte verneområdene, vurderes forholdet til verneformålet ved utarbeidelse av forvaltningsplan for tang og tare for dette fylket. En slik håndtering er i tråd med omtalen av denne problemstillingen i kgl.res. av 06.12.02 om kystverneplan for Nordland.

For øvrig vises til Direktoratets merknader i kap. 8 b) om at verneplanen i begrenset grad vil båndlegge tareressurser.

Kystverkets anlegg

Det er foretatt en presisering i forskriftenes § 5 når det gjelder kystverkets anlegg. Punktet lyder nå følgende: "Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket". Departementet understreker at det i slike tilfeller må legges stor vekt på hensynet til sikkerhet for sjøferdselen. Hensikten med å vurdere slike tiltak etter søknad er å etablere en kontakt mellom Kystverket og vernemyndigheten slik at dersom plassering/utforming kommer i konflikt med verneverdiene skal for eksempel mulig alternativ plassering kunne vurderes.

Miljøverndepartementet har mottatt brev av 16.10.03 fra Kystverket vedrørende Kystverkets anlegg. Det bes om at teksten i verneforskriftenes § 4 endres til "Drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og ferdsel i forbindelse med dette arbeidet". Videre påpekes mulig behov for akutte tiltak knyttet til etablering av navigasjonsinfrastruktur.

Departementet viser til at ordlyden i verneforskriftenes § 4 allerede er "Drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og ferdsel i forbindelse med dette arbeidet" for alle lokaliteter hvor det er kjent at Kystverket pr. i dag har anlegg.

Når det gjelder behov for akutte tiltak knyttet til etablering av navigasjonsinfrastruktur, eksempelvis i forbindelse med skipsfartsulykker, legger departementet til grunn at slik infrastruktur må kunne etableres raskt. I slike tilfeller trengs ikke søknad til vernemyndighetene før tiltaket, men vernemyndighetene varsles raskest mulig om tiltaket. Det legges også til grunn at slikt akutt behov for tiltak i verneområdene vil inntreffe meget sjelden, og at slike tiltak blir utført med minst mulig negative konsekvenser for verneverdiene.

Eventuell framtidig petroleumsvirksomhet

Miljøverndepartementet viser til brev av 5.2.2004 fra Olje- og energidepartementet (OED).

OED viser til at Oljedirektoratet regner med at ca. 1/3 av de uoppdagede petroleumsressursene på norsk sokkel ligger i Barentshavet. Regjeringen behandlet spørsmålet rundt fremtidig petroleumsaktivitet i Barentshavet 15. desember 2003. På bakgrunn av denne behandlingen besluttet regjeringen å åpne generelt for videre helårig petroleumsvirksomhet i de allerede åpne områdene i Barentshavet Syd, med unntak av visse særlig verdifulle områder. Olje- og energidepartementet viser til at det generelt stilles strenge krav for eksempel når det gjelder utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten, og til at målet om null skadelige utslipp til sjø skal være gjennomført på norsk sokkel innen utgangen av 2005. Samtidig går utviklingen innenfor petroleumsvirksomheten i retning av nye utbyggingsløsninger. Det har vært en utvikling mot at strømmene av petroleum kan føres over stadig større avstander fra havbunnsinstallasjoner i produksjonsfasen, og på Snøhvit har man valgt å føre hele brønnstrømmen direkte til land uten å gå via plattformer ute til havs. Driftsutslippene ute på feltet ved bruk av slike løsninger er fjernet ved at brønnstrømmen fraktes direkte til land. En vil i fremtiden derfor i større grad være avhengig av å legge kabler og rørledninger fra innretninger og inn til land. Det finnes ingen funn i dag som det er naturlig å fase inn til landanlegg i Troms. Dette kan imidlertid endre seg i fremtiden. Det er generelt viktig at det ligger til rette for at de utbyggingsløsninger som velges kan være de beste med hensyn til HMS, ytre miljø og verdiskapning. OED ser av den dokumentasjon som er oversendt at problemstillingen knyttet til petroleumsvirksomhet og de foreslåtte vernevedtakene ikke har vært særskilt behandlet eller kommentert. I prosessen rundt marin verneplan har imidlertid spørsmålet rundt petroleumsvirksomhet blitt behandlet. I det rådgivende utvalgets foreløpige tilråding for marin verneplan står det: "For områder i kategoriene 3 – 6 (*spesielle gruntvannsområder, fjorder, åpne kystområder og transekter kyst hav og sokkelområder*) bør en være varsom med å legge rørledninger og kabler. Dersom rørledninger og kabler må legges gjennom områdene, bør dette skje i utvalgte korridorer og med skånsomme metoder slik at denne påvirkningen blir lavest mulig" (Råd for utforming av marin beskyttende områder i Norge, kap 8.7, side 158). OED foreslår at hensynet til mulig fremtidig petroleumsvirksomhet blir ivaretatt i verneplan for kystregionen i Troms fylke på samme måte som det legges opp til at det skal bli ivaretatt for enkelte områder i marin verneplan. Ved fremtidig tilsvarende prosesser bør petroleumsspørsmålet behandles tidligere i prosessene gjennom at for eksempel Oljedirektoratet og Oljeindustriens landsforening inkluderes på høringslisten. OED påpeker viktigheten av at ulike regionale verneprosesser samordnes og vurderes i forhold til det pågående arbeidet med en nasjonal marin verneplan.

Miljøverndepartementet viser til merknader fra Direktoratet for naturforvaltning i kap. 8 b) vedrørende forskriftenes rekkevidde i sjø. For områdene som inngår i nasjonalparkplanen går foreslåtte vern ned til laveste lavvann, slik at vannsøylen og havbunn under dette nivå ikke inngår i vernet. I denne verneplanen gjelder dette Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde og de fem nærliggende naturreservatene Flatvær, Måsvær, Breivika, Kvitvær og Sørfugløya. I disse 6 områdene vil vernet ikke komme i konflikt med rørledninger og kabler så lenge disse ikke berører nivået over laveste lavvann. Sjøarealet i disse 6 områdene utgjør ca. 188 km² av totalt ca. 245 km² sjøareal som inngår i nye verneområder i verneplanen. De resterende nye verneområdene i verneplanen utgjør et sjøareal på ca. 57 km², tilsvarende mindre enn 0,5 % av sjøarealet innenfor grunnlinjen i fylket. I tillegg er det i denne verneplanen foreslått revisjon av Nord-Fugløy naturreservat med tilhørende fuglelivsfredning, som innebærer at vern av 62 km² sjøareal bortfaller. Dermed vil den foreliggende verneplanen samlet sett medføre en reduksjon av vernet sjøareal som er relevant for den problemstillingen som OED har tatt opp.

Departementet viser til at det ikke foreligger konkrete planer om ilandføring av olje eller gass til kysten av Troms fra petroleumsvirksomhet til havs. Det vises også til at hvert av de relevante enkeltområdene i verneplanen generelt har små sjøarealer. Dersom etablering av kabler og rørledninger for ilandføring av petroleumsprodukter til Troms skulle bli aktuelt i fremtiden, skulle det derfor - ut fra de nevnte arealmessige forhold – være meget gode muligheter til å finne egnede korridorer for rørledninger og kabler utenfor de aktuelle verneområdene.

Hvis det likevel i enkelte tilfeller ikke er mulig å plassere slike kabler og rørledninger utenfor de aktuelle verneområdene, må problemstillingen konkret vurderes i det enkelte tilfellet ut fra den generelle dispensasjonshjemmelen i verneforskriftene. Dersom det etter en konkret vurdering blir gitt dispensasjon etter den generelle dispensasjonshjemmelen, må det forutsettes at rørledninger og kabler legges i utvalgte korridorer og med skånsomme metoder slik at påvirkningen blir lavest mulig.

Departementet viser videre til at Oljedirektoratet er tatt inn på høringslisten til Direktoratet for naturforvaltning for tilsvarende vernesaker. Departementet viser til mandatet for det nedsatte rådgivende utvalget for marin verneplan, som sier at der det er hensiktsmessig skal mulighetene for å samordne og kombinere marint vern med andre verneområder vurderes. Som det framgår av merknadene over fra Direktoratet for naturforvaltning i kap. 8 a) er det mulighet for samordning mellom aktuelle områder i marin verneplan og foreslåtte områder i verneplan i kystregionen i Troms.

Reindrift

Miljøverndepartementet viser til at Reindriftsforvaltningen ved sentral høring i brev av 4.6.2003 uttalte at man ikke kan se at verneforslaget berøre reindrifta og reindriftas rettigheter i særlig grad, og at man derfor ikke har spesielle merknader til verneforslaget. Sametinget bad om og fikk forlenget frist ved sentral høring, men avgav ikke uttalelse. Videre har Fylkesmannen i sin tilråding angitt at reindriftsinteressene anses ikke å bli berørt i negativ retning av verneplanen.

Miljøverndepartementet viser til innspill fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) under sluttbehandlingen av vernesaken vedrørende forholdet til reindrift. For å sikre reindriften tilsvarende vilkår som på relevante punkter i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark (som ble vedtatt ved kongelig resolusjon 20.12.2002), har Miljøverndepartementet foretatt en gjennomgang og justering av verneforskriften for Ånderdalen nasjonalpark, som i denne verneplanen er det verneområdet med reindriftsinteresser som omfatter klart størst areal. I tillegg er det også for andre mindre verneområder som inngår i reinbeitedistrikt foretatt en gjennomgang av verneforskriftene. Dersom det er uenighet om grensene til reinbeitedistriktet har man valgt å ta med relevante bestemmelser om reindrift for sikkerhets skyld. Der det har vært usikkerhet har Fylkesmannen forhørt seg med Reindriftsforvaltningen i Troms om de aktuelle grensene for reinbeitedistriktene. At relevante bestemmelser om reindrift står i den enkelte forskriften betyr ikke nødvendigvis at området er i aktivt bruk i reindrifta i dag, men at det er innenfor grensene for et reinbeitedistrikt. Dette gjelder bl.a. flere mindre øyer som ikke benyttes til reindrift selv om de inngår i reinbeitedistrikt. Utover Ånderdalen nasjonalpark inngår følgende andre mindre verneområder i reinbeitedistrikter: Tjuvdalen landskapsvernområde, Karnes naturreservat, Rebbenesøy (som inngår i Nordkvaløy-Rebbenesøy landskapsvernområde), Skibotnutløpet naturreservat, Breivika naturreservat, Sandbukta naturreservat, Bergsøyan landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Lavollskjosen plantefredningsområde, Teistevika landskapsvernområde, Sandsvika naturreservat, Lemmingvær landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Leirpollen-Halsvatnet naturreservat, Lekangsøya naturreservat, Kjellåsen naturminne, Skipsfjord landskapsvernområde med dyrelivsfredning (revisjon av verneforskrift), Sagelvvatn naturreservat (revisjon av verneforskrift), Vardnesmyra naturreservat (revisjon av verneforskrift) og Kvannesvatn naturreservat (revisjon av verneforskrift). I verneforskriftene er det en generell formulering om at Direktoratet for naturforvaltning av hensyn til verneformålet ved forskrift kan regulere beitetrykket i hele eller deler av området. For de aktuelle områdene nevnt over er det i verneforskriftene tatt inn en tilleggsformulering om at dette ikke gjelder reinbeite. Dette innebærer at DN ikke kan regulere reintallet innen et reinbeitedistrikt. Det forutsettes imidlertid at reindriftsmyndighetene fastsetter reintall som er bærekraftig med hensyn på beitegrunnlag og sårbar vegetasjon. Hvis det oppstår en situasjon

i et verneområde hvor beitetrykket fra rein etter Direktoratet for naturforvaltnings vurdering er i konflikt med viktige verneverdier, vil Direktoratet for naturforvaltning og reindriftsmyndighetene i samråd vurdere og eventuelt iverksette tiltak for å unngå og eventuelt restaurere slike skader.

For øvrig slutter departementet seg til direktoratets merknader til verneforskriftene.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som har forvaltningsmyndighet for de enkelte områdene. Inntil noe annet eventuelt blir bestemt av direktoratet, vil fylkesmannen ha forvaltningsmyndigheten. Kostnader til merking av grenser, oppsyn m.m. vil dekkes innenfor de ordinære budsjettposter.

Miljøverndepartementet viser til de vurderinger og avveininger som er gjort i forhold til ulike næringsinteresser, og som er beskrevet ovenfor samt i kap. 10 når det gjelder enkeltområdene. Departementet viser til oppsummeringen i kap. 3 hvor det framgår at verneplanforslaget som nå legges frem vurderes å ha små negative konsekvenser for næringsinteresser og allmenne interesser. Departementet kan ikke se at denne verneplanen har vesentlige konsekvenser for næringsvirksomhet som krever ytterligere utredning i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2.

10. Merknader til de enkelte områder

Den områdevis gjennomgangen viser de viktigste merknadene og kommentarene til hvert enkelt område.

1. Skorpa – Nøklan landskapsvernområde med plantelivsfredning i Kvæningen kommune (12 713 daa)

Kvæningen kommune tilrår at området tas ut som båndlagt område i verneplanen og i stedet beholder betegnelsen LNF-område C i kommuneplanenes arealdel. Kystverket 5. distrikt viser til at ankerplasser må være til fri benyttelse for sjøfarende. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Troms fylkeskommune, kulturretaten bemerker at de vurderer fredning/vern av en hule på Skorpas østre del. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom forslaget opprettholdes, må etablering og drift av akvakulturanlegg være tillatt. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert utkast) viser til at alt sjøareal er tatt ut og bemerker at området ikke vurderes å ha særlig betydning for fiskeri- og havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms bemerker at øyene har såpass sterke og mange verneverdier at forslaget opprettholdes. Alt sjøareal rundt øyene foreslås tatt ut. Dyrelivsfredning foreslås tatt ut av forskriften. Verneformålet foreslås spesifisert når det gjelder planteliv, og begrepet kulturminner foreslås erstattet med kulturlandskap. Videre foreslås nye bestemmelser om etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter. Forbud mot lavtflyging og motorferdsel i ferskvann foreslås tatt ut. Åpning i forskriften for motorferdsel langs eksisterende kjerrevei, foreslås erstattet med åpning for motorferdsel på innmark og langs eksisterende veier. Fylkesmannen bemerker at hule på østsiden av Skorpa kan fredes/vernes med hjemmel i kulturminneloven, selv om øya er vernet med hjemmel i naturvernloven. Forvaltning av kulturminner må i så fall samordnes med forvaltning av naturvernområdet.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Skorpa - Nøklan. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at sjøfugl tas ut av verneformålet, siden det ikke er foreslått dyrelivsfredning. Angivelse av hvilke deler av området plantelivsfredningen gjelder for, foreslås flyttet fra formålsbestemmelsen (§ 2) til bestemmelsen om fredning av vegetasjon (§ 3 nr. 2). Videre foreslås fredning av vegetasjon avgrenset til det som oppgis i formålet. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. Når det gjelder Skorpa – Nøkla Landskapsvernområde med plantelivsfredning viser FHL havbruk til at etter den lokale høringen er det tatt ut sjøareal fra forslaget, slik at konfliktnivået med havbruk er redusert. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av verneområdet, men påpeker at FHL havbruk prinsipielt er enige med oppdretterlaget i at plantelivsfredning ikke bør være til hinder for havbrukvirksomhet. Ved at dyrelivsfredning er tatt ut av verneforslaget kan ikke FHL havbruk se noen hinder for at havbruk kan kombineres med vernet. FHL havbruk ber om at akvakultur tilføyes opplistingen under "ikke til hinder for" på lik linje med vanlig jordbruksdrift. FHL havbruk minner om at akvakulturvirksomhet ikke er i konflikt med plantelivsfredning på landjorden,

og at inngrepet er fullt ut reversibelt. Skulle FHL havbruks primære ønske bli forkastet ber FHL havbruk DN og miljøforvaltningen om å ivektelegge mulighetene for etablering av fortøyningsfester som oppgitt i forslag til §5 - 6. ledd. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet presiserer at det for dette området ikke er foreslått tatt inn unntaksbestemmelse for havbruksvirksomhet fordi alt sjøareal er foreslått tatt ut.

Departementet støtter direktoratets tilråding om at det i forskriften gis mulighet til etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk. Departementet anbefaler at Skorpa – Nøklan landskapsvernområde med plantelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

2. Hakstein naturreservat i Skjervøy kommune (663 daa)

Noen av grunneierne ønsker for Hakstein bl.a.: fri ferdsel på øya også for hund, at ferdselsforbudet avsluttes i juli, rett til opparbeidelse av båt plass med naust, oppsetting av hytte/koie på eller ut fra eksisterende grunnmur samt mulighet til å oppføre en ekstra hytte/koie i tilknytning til denne, jakt etter viltloven, fiske fra land og i båt, uttak av stein til bruk på eiendommen og rett til drikkevann. Andre grunneiere har ingen store innvendinger dersom grunneierne beholder de rettigheter som de skal ha i følge verneforslaget. Skjervøy kommune ønsker at ferdselsforbudet på Hakstein trekkes nordover. Kommunen har i en administrativ tilleggsuttalelse pekt på at ferdselsforbudet for Øya bare bør gjelde for området over stien fra Simvåg og mot Lilleøya og Æneset. Skjervøy fiskerinemnd går mot fredning som naturreservat, og viser bl.a. til at andre fiskere enn manntallsførte er nevnt i unntakene. Kystverket 5. distrikt uttaler at vern ikke må hindre fri seilas gjennom Haksteinsundet. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom vern likevel innføres, bør verneformen være landskapsvern, hvor etablering og drift akvakulturanlegg tillates. Skjervøy Båtforening går imot ferdselsforbud på Hakstein. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert utkast) viser til at området ikke omfatter sjøarealer, og bemerker at det foregår rognkjeksfiske rundt begge øyene i perioden april-mai/juni.

Fylkesmannen i Troms tilrår fredning med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Fylkesmannen viser til nye registreringer av fuglelivet og foreslår at hele Eneset, Øya og alt sjøareal tas ut. Ferdselsrestriksjoner for Hakstein foreslås tatt ut. For Lille Hakstein foreslås ferdselsrestriksjoner i april, siste halvdel av juli samt august tatt ut. Pga. grenseendring foreslås bestemmelser om reindrift, vedlikehold av kraftlinjer, telekabler, bygninger og anlegg, samt mulighet til motorferdsel i forbindelse med vedkjøring, tatt ut av forskriften. Videre forelås bestemmelser om seljakt, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, tatt inn i forskriften. Fylkesmannen peker på at oppføring av bygninger kan endre naturmiljøet, og foreslår at det kun åpnes mulighet for dette i forbindelse med utøvelse av primærnæring. Behovet for drikkevann og uttak av stein som grunneierene påpeker, antas å være knyttet til ønsket om å oppføre hytte eller naust, og foreslås derfor ikke tatt inn i forskriften.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

Når det gjelder Hakstein naturreservat viser FHL havbruk til at sjøarealene er tatt ut av forslaget, slik at konfliktnivået er redusert. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet bemerker at alt sjøareal er tatt ut, slik at konfliktgrunnlaget er vesentlig redusert. Departementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Hakstein naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

3. Tjuvdalen landskapsvernområde i Skjervøy kommune (12 494 daa, hvorav 232 daa ferskvann)

Skjervøy kommune, Skjervøy fiskerinemnd og Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert utkast) viser til at området er på land uten grenser til sjø, og at det således ikke har betydning for fiskeri- og havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Bevaring av naturlandskapet foreslås tatt inn i formålet. Videre foreslås det tatt inn i forskriften bestemmelser om at det kan gis tillatelse til motorferdsel på barmark i forbindelse med reindrift og vedhogst til eget bruk. Områdenavnet foreslås endret fra Tjuvdalen til Tjuvdalen.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at § 13 tas ut av hjemmelshenvisningen i forskriften, siden plantelivet ikke er foreslått fredet. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Tjuvdalen landskapsvernområde opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

4. Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Lyngen kommune (2 947 daa)

Lyngen kommune mener at kommunen i størst mulig grad må gis forvaltningsansvaret, at oppdrettsvirksomhet tillates på vestsiden av Årøya, at det etableres minst to landingsplasser og områder uten ferdselsrestriksjoner på Årøya, samt at fylkesmannen og miljøvernmyndighetene bidrar til at arbeidet med forvaltningsplan iverksettes snarest og senest innen ett år etter vernevedtak. Kommunen mener videre at det bør åpnes for ferdsel to steder på vestsiden og to steder på østsiden av Årøya, bestemmelse om reindrift bør utgå og vedkjøring bør kunne skje uten søknad. Kåfjord kommune mener at vågen på Årøya bør være tilgjengelig for alle småbåter som har behov for havn. Lyngen fiskerinemnd bemerker at det ikke fremkommer noen presisering om unntak for oppdrettsvirksomhet i sjøen og aktivitet på land, samt at det er tatt hensyn til manntallsførte fiskere. Forsvarets Bygningstjeneste, Region Nord-Norge peker på at det kun er sensor/sambandsinstallasjon som skal beholdes. Denne kan ev. gjerdes inn. Tilsyn av sensor er nødvendig et par ganger i året. Bruk av øvrige anlegg, forsvarsstillinger og bygg/garasje utgår, og disse kan avhendes. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, må det gjøres unntak for etablering og drift av akvakulturanlegg. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert utkast) viser til at området bare omfatter land, og således ikke har direkte betydning for fiskeri- og havbruksnæringen.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. På bakgrunn av nærmere vurdering av naturlig avgrensning og forekomst av sjøfugler, foreslår fylkesmannen at Bertholmen og alt sjøareal tas ut. Ferdselsrestriksjoner på Bonken, og på deler av vest- og østsiden av Årøya, foreslås tatt ut. Videre foreslås restriksjoner i april og siste halvdel av juli tatt ut. Bestemmelser om reindrift og sankning av bær og matsopp, foreslås tatt ut av forskriften da de ikke lenger er relevante. Bestemmelser

om tradisjonell beiting, fortøyningsfester for havbruk, fiskeredskaper og båter samt nye anlegg for Kystverket, foreslås tatt inn i forskriften.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene ligger innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Årøya. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til omtale i kap. 8 når det gjelder forvaltningsansvar og forvaltningsplan. Direktoratet viser også til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk peker på at sjøareal er tatt ut av forslaget, slik at konfliktnivået er redusert. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av verneområdet, men påpeker at FHL havbruk prinsipielt er enige med oppdretterlaget i at plantelivsfredning ikke bør være til hinder for havbrukvirksomhet. FHL havbruk ber om at akvakultur tilføyes opplistingen under "ikke til hinder for" på lik linje med vanlig jordbruksdrift. FHL havbruk minner om at akvakulturvirksomhet ikke er i konflikt enhver form for dyrelivsfredning, og at det således påhviler forvaltningen et særskilt ansvar å skille mellom ulike former for dyrelivsfredning. Slik FHL havbruk fortolker stortingsmeldingen bør det også her legges opp til kombinasjoner av bruk og vern. FHL havbruk ber om å innføre den samme mulighet for fortøyningsfester i dette område som f. eks. i Skorpa – Nøkla landskapsvernområde. Jfr. foreslått forskrift for Skorpa – Nøkla §5 - 6. ledd. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet presiserer at det for dette området ikke er foreslått tatt inn unntaksbestemmelse for havbruksvirksomhet fordi alt sjøareal er tatt ut. Foreslåtte forskrift gir mulighet til etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk. Det presiseres også at det ikke er foreslått plantelivsfredning for dette området.

Departementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

5. Karnes naturreservat i Lyngen kommune (1 527 daa, hvorav 1 138 daa sjøareal)

Noen grunneiere krever tillatelse til tilplanting av granplantefelt etter snauhogst, felling av en del mindre bjørk, jakt på elg, rype og gås samt opplagsplass og båtfeste på minst to plasser. Dersom dyrking ikke blir mulig på holmen, kreves tilsvarende dyrkbar jord i rimelig nærhet. Dersom marmorforekomster ikke kan utvinnes, kreves full erstatning. Det ønskes at ferdselsrestriksjoner blir gjeldende for hele Store Skogholmen. En grunneier bemerker at grensesettingen for den ytterste delen av Karnes virker tilfeldig, og ønsker åpning for i alle fall mindre bygningsmessige endringer av husene. Lyngen kommune går i prinsippet inn for vern bl.a. under forutsetning av at kommunen i størst mulig grad gis forvaltningsansvaret, at etablering av dreneringsgrøfter for tilgrensende arealer tillates, at fylkesmannen klargjør konsekvenser av oppdrettsvirksomhet i en del av området, samt at fylkesmannen og miljøvernmyndighetene bidrar til arbeidet med forvaltningsplan iverksettes snarest og senest innen ett år etter vernevedtak. Lyngen fiskerinemnd bemerker at det ikke fremkommer noen presisering om unntak for oppdrettsvirksomhet i sjøen og aktivitet på land, samt at det er tatt hensyn til manntallsførte fiskere. Kystverket 5. distrikt uttaler at vern ikke må hindre fri seilas gjennom Skogssundet. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, bør verneformen være landskapsvern, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til

revidert utkast) viser til at områdene som inngår vurderes å ikke ha betydning for fiskeri- og havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. På bakgrunn av en nærmere vurdering av verneverdier og tekniske inngrep, foreslås Karnesodden, Isakholmen og en del sjøareal tatt ut. Området med ferdselsrestriksjoner på Storskogholmen justeres for bedre tilpasning til hekkende sjøfugl. Justeringen innebærer totalt sett en mindre utvidelse av arealet med restriksjoner på holmen. Samtidig foreslås tidsperioden redusert ved at restriksjoner i april og siste halvdel av juli sløyfes. Fylkesmannen foreslår at det åpnes for jakt/fangst på elg, rype, grågås, hare, rødrev, villmink og vånd, og bruk av jakthund i denne sammenheng på Storskogholmen. Videre foreslås bestemmelser om seljakt, høsting av kråkeboller og tang, etablering av nye anlegg for Kystverket og fortoyningfester for fiskeredskaper og båter tatt inn i forskriften. Fylkesmannen mener det ikke bør åpnes for nydyrking, ny tilplanting med gran eller vedhogst. Mye av den gjenværende skog er sumpskog og kantskog som bør få stå. Eventuell ytterligere rydding/uttak av skog bør skje som skjøtsel for å ivareta fredningsformålet. Uttak av marmor bør ikke tillates, og ev. erstatning for økonomisk tap på grunn av det vil i så fall være et aktuelt tema i et erstatningsoppgjør.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Karnes. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder forvaltningsansvar, forvaltningsplan og utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har betydning for biologisk mangfold på land.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugl på trekk.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk viser til at sjøareal er tatt ut, slik at konfliktnivået er redusert. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av verneområdet. FHL havbruk ber om at verneformen endres til landskapsvernområde, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. FHL havbruk ber sekundært om at havbruk gis like muligheter til drift og etablering som annen næringsvirksomhet, jfr forskriftsforslaget §§ 3, 4 og 6. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Når det gjelder spørsmålet om verneform viser departementet til at verneformålet er knyttet til å bevare et område med ulike livsmiljø for planter og dyr, og ikke til landskapsmessige verdier. Det vises også til at fylkesmannen i sin tilråding har anført at området etter foreslått grenseendring kun omfatter grunne sjøområder som til dels faller tørre ved fjære sjø. Fylkesmannen har også bemerket at det ligger et matfiskanlegg like utenfor foreslåtte grense, og kan ikke se at dette er i konflikt med det foreslåtte verneområdet. Fiskeridirektoratets

regionkontor vurderer da også etter grenseendring at området ikke har betydning for fiskeri- eller havbruksformål.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Karnes naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

6. Skibotnutløpet naturreservat i Storfjord kommune (1 750 daa, hvorav 1 253 daa sjøareal)

En grunneier går i mot vern bl.a. pga. at han mener vern fort kan tvinge nye E6 inn på dyrket mark. Han stiller seg undrende til at eierne og brukerne ikke kan bruke motorkjøretøyer, mens det er gitt unntak for reindriften, selv om det aldri forekommer rein innenfor området. Statskog Troms har forståelse for at en rand av skogområdet på Oksneset må inngå i forslaget. Statskog mener at dagens vei inn i området må stenges nærmest mulig kommunal vei, og at en parkeringsplass kombinert med en informasjonstavle vil fungere som en fint port til et spesielt fint og sårbart område. Storfjord kommune foreslår grensejusteringer, samt at lovlig jakt kan utøves og dyr eller fugler som representerer en fare for den truede laksebestanden i vassdraget kan felles. Kystverket 5. distrikt uttaler at deres vedlikeholdsfartøy må ha fri tilgang til å utføre vedlikeholdsarbeid på flytestake. Statens vegvesen, Troms vegkontor samarbeider med kommunen om utarbeidelse av kommunedelplan for fremtidig E6 og E8 i området, og opplyser at en av rammebetingelsene for arbeidet med nye veilinjer er at det ikke skal komme i konflikt med arealet som foreslås vernet. Ett av alternativene ligger helt inntil grensen for verneforslaget. Reindriftsforvaltningen i Troms, Forsvarets bygningstjeneste, Region Nord-Norge, Bergvesenet, Samisk kulturminneråd, Troms Fiskarfylking og Troms Fiskeoppdretterlag har ingen merknader. Skibotn bygdeutvalg foreslår grensejustering og mener at telting bør tillates og bålbrekking må tillates. Skibotn Jeger- og Fiskerlag mener fredning er unødvendig og peker på at et naturreservat vil trekke til seg mange mennesker som forstyrrer fuglelivet, at det vil ha store ulemper for fiske og at tradisjonen med kaffebål og bruk av avfallsvirke til dette vil bli borte. Norsk ornitologisk forening, avd. Troms peker på at området er svært viktig for fugl. Området er svært rikt og bør absolutt ha vernestatus. Norsk Botanisk Forening peker på at området har både miljøfaglig og vitenskapelig interesser innenfor botanikk og kvartærgeologi, og understreker den pedagogiske siden ved en fredningssak som denne. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert utkast) bemerker at området omfatter et elvedelta som vurderes til ikke å ha betydning for fiskeri- eller havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Fylkesmannen har vurdert kommunens forslag til grensejusteringer ut fra naturfaglige og grensetekniske forhold, og foreslår grensejustering som delvis etterkommer kommunens ønsker. Bestemmelser om vedlikehold av Kystverkets anlegg, sanking av kråkeboller, tillatelse til å ta ved til bål på stedet, bruk av fortøyningsfester og etablering av anlegg for Kystverket, foreslås tatt inn i forskriften. Teltforbud foreslås opprettholdt av hensyn til planteliv og fugleliv. Fiske og jakt er tillatt. Eventuelle søknader om jakt på f.eks. siland utenom ordinær jakttid for å verne laksebestanden, må vurderes etter forskriftens generelle dispensasjonsregler.

Direktoratet for naturforvaltning har med hjemmel i viltloven fastsatt en forskrift om felling av viltarter som gjør vesentlig skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon. Direktoratet presiserer at ev. søknader om felling av siland utenom ordinær jakttid, må behandles også etter denne forskriften. Det at siland tar småfisk er en naturlig form for predasjon, og det skal normalt ikke gis tillatelse til felling i slike tilfeller. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har betydning for biologisk mangfold på land.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.

Kvartærgeologiske verneverdier:

- Avsetningen går ut i sjø.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugl på trekk.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Skibotnurløpet naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

7. Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde i Karlsøy kommune (286 193 daa, hvorav 146 391 daa sjøareal)

To grunneiere ber om ferdselsrestriksjoner i hekketiden på holmer og skjær rundt Hersøya. En annen grunneier setter spørsmålstegn ved vern i det omfang som er foreslått, og viser bl.a. til økning av de bestander som er beskrevet som truet, at bestandene av enkelte arter som oter og sel får øke uhemmet, samt at området er et kulturlandskap som uten mennesker vil forfalle. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, må etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Det vises til at store deler av området er svært interessant i oppdrettssammenheng. Kystverket 5. distrikt uttaler at vedlikehold/tilsyn fritt må kunne utføres på fyrlykter og merker. Videre må sjøfarende fritt kunne bruke ankerplasser, og fri seilas gjennom trafikkerte sund må ikke hindres. Karlsøy Fiskerinemnd mener behovet for vern ikke er dokumentert og går i mot vern. Karlsøy kommune (utt. til revidert forslag) går i mot at ¼ av kommunens areal er foreslått til verneformål og ber om at området reduseres kraftig. Kommunen krever videre at tilstøtende sjøarealer som er tatt ut av planen, ikke i fremtiden blir underlagt restriksjoner. Forvaltningen bør skje lokalt i den enkelte kommune og staten bør gi økonomiske ressurser til dette. Staten må yte kompensasjon i form av distriktpolitiske virkemidler for de kommuner som stiller betydelige arealer til disposisjon til verneplanen. Under forutsetning av at disse punktene innfris, vil kommunen anbefale forslaget. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) peker på at området har betydelige kvaliteter for både fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Troms Fylkeskommune (utt. til revidert forslag) ber om at fylkesmannen foretar en ny gjennomgang av områdene i Karlsøy kommune i samråd med kommunen med sikte på å komme frem til enighet om områdenes utstrekning og forskrifter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Sandøya, Toftefjordområdet inkl. noe sjøareal på land på Rebbenesøya, sjøareal mellom Sørfugløya og Rebbenesøya, sjøareal mellom Kvitvær og Fagervær/Grøtøya, sjøareal mellom Flatvær og Lyngøya og sjøareal sør for selve Nordkvaløya og i Bårsetsundet, foreslås tatt ut. En mindre del av det foreslåtte naturreservatet Måsvær foreslås tatt inn i landskapsvernområdet, og grensen mot det foreslåtte Breivika naturreservat i vest foreslås justert til rette linjer mellom knekkpunkter på vannskillet. Fylkesmannen mener at gjenværende sjøareal bør beholdes da sjøen er av verdi for landskapsbildet i henhold til formålet om å verne et representativt kystavsnitt i Troms. Fylkesmannen viser til at verneformen landskapsvernområde innebærer at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan tillate næringsvirksomhet slik som f.eks. havbruk dersom det ikke strider mot verneformålet, og antar at det i praksis ikke vil ha store konsekvenser at noe sjø er med. Områdenavnet foreslås endret fra Rebbenes/Nordkvaløy landskapsvernområde til Nordkvaløya –

Rebbernesøya landskapsvernområde. Alt som angår dyrelivet, beiting og sanking av bær og matsopp foreslås tatt ut av forskriften da det ikke er foreslått verken dyre- eller plantelivsfredning. Bestemmelser om reindriftens bruk foreslås tatt ut for delområdene Andammen og Hersøya, da de ikke inngår i reinbeitedistrikt. Bestemmelser om motorferdsel på innmark og langs eksisterende veier, etablering av anlegg for Kystverket, etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter samt høsting av tang foreslås tatt inn i forskriften. Fylkesmannen viser til at vernevedtak for områder med sjøområder som inngår i nasjonalparkplanen vil gjelde vannoverflaten og ikke under vann. Fylkesmannen legger til grunn at vernet på land i disse områdene går ned til laveste lavvann. Fylkesmannen viser til at området i stor grad sammenfaller med et område som er foreslått tatt med i marin verneplan.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at sjøfugl, annet dyreliv og planteliv tas ut av formålet. Bakgrunnen er at det verken er foreslått dyrelivs- eller plantelivsfredning. Når det gjelder Karlsøy kommunes merknad om kompensasjon for vern, viser direktoratet til Innst. S. nr. 295 (2001-2001) *Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, hvor det sies at det bør utvikles kriterier for verdsetting av den innsats ulike kommuner gjør for miljøet med sikte på positiv uttelling i det økonomiske inntektssystemet til kommunene. Som eksempel nevnes at kommuner som får vernet spesielt store deler av sine arealer etter naturvernloven og/eller som tar ansvar for yngling av arter som bjørn, ulv og jerv, bør få uttelling for dette ved vurdering av de årlige overføringene fra staten. Dette fordi et fåtall kommuner på denne måten tar et spesielt ansvar for å realisere nasjonale miljømål og dermed internasjonale forpliktelser på vegne av hele landet. Direktoratet viser til at fylkesmannen presenterte det reviderte verneforslaget i møte 11.04.02 hvor fylkeskommunen, Fiskeridirektoratets regionkontor, kommuner og nærings- og interesseorganisasjoner var representert. Fylkesmannen orienterte berørte kommuner om sin tilråding i brev av 03.04.03. Kommunene ble gjort oppmerksom på at de hadde anledning til å komme med kommentarer til tilrådingen og at eventuelle kommentarer skulle sendes direkte til Direktoratet for naturforvaltning med kopi til fylkesmannen. Direktoratet har ikke mottatt kommentarer fra Karlsøy kommune. Sammen med de tilgrensende, foreslåtte naturreservater (områdene nr. 8 – 12), utgjør området et større kystavsnitt som inngår i nasjonalparkplanen. Direktoratet vurderer området som viktig å forhold til det nasjonale resultatmålet om vern av et representativt utvalg av norsk natur. Når det gjelder spørsmålet om lokal forvaltning samt forholdet til marin verneplan, vises det til omtale i kap. 8. Direktoratet viser også til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk viser til at i forbindelse med den lokale høringen avviste Troms Fiskeoppdretterlag innføringen av landskapsverneområdet, og påpekte at store deler av området har gode lokaliteter for havbruksformål og at området kan ha stor betydning for utviklingen av havbruksnæringen. Troms Fiskeoppdretterlag foreslo sekundært at det ble gitt anledning til å drive havbruk innenfor området ved at akvakultur ble oppført under overskriften "ikke til hinder for". FHL havbruk viser til at Fylkesmannen påpeker i sitt forslag at innføringen av dette landskapsvernområdet kan bli kontroversielt, og at Fiskeridirektoratet i sine merknader har påpekt at dette er viktige områder for havbruksnæringen. FHL havbruk viser til at DN i forbindelse med den sentrale høringen har foreslått at sjøfugl, annet dyreliv og planteliv tas ut av verneformålet, og mener at dette styrker argumentene for at havbruksaktiviteter ikke er til hinder for verneformålet. Det nye

verneformålet som er gitt er ”Formålet med vernet er å bevare et større sammenhengende kystavsnitt som er representativ for kystnaturen i Troms”. Dette medfører at vernet nå fokuserer på kvartærgeologiske verdier, rike kulturlandskap og landskapselementer. FHL havbruk kan ikke se at havbruksaktivitet bryter med ønsket om å verne kvartærgeologiske verdier. FHL havbruk mener som nevnt innledningsvis at havbruk ikke medfører grunnlang for et estetisk begrunnet vern, og at havbruksvirksomhet således verken bryter med ønsket om å sikre et rikt kulturlandskap eller landskapselementer. Havbruksvirksomhet glir etter deres mening godt inn i naturbildet. FHL havbruk understreker at havbruksaktivitet i tillegg er fullt reversibel ”inngrep”. FHL havbruk ber om at havbruk flyttes fra ”forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til” over til ”ikke til hinder for”, slik at havbruksvirksomhet kan drives innenfor området på lik linje med f. eks. reindrift og jordbruksvirksomhet. FHL havbruk viser til erfaringene fra arbeidet med Kystverneplanen for Nordland. Den gang påpekte Nordland Fiskeoppdretterlag og FHL havbruk at det måtte legges til grunn et forskriftsverk som åpnet opp for kombinasjoner av bruk og vern. FHL havbruk mener at DN valgte å overse disse anbefalingene, og de tilrådingene som kom fra de regionale fagmyndighetene, og innførte på tross av Stortingsmeldingen en mer restriktiv holdning til bruk og vern. Som en slags form for motytelse ble noen av de mest kontroversielle områdene tatt ut av planen, slik at konfliktnivået mot havbruksnæringen ble redusert. Skulle det videreføres en streng unntaksbestemmelse, bes det om at DN og regjeringen imøtekommer havbruksnæringen ved at dette området tas ut av planen. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet viser til at når det gjelder det foreslåtte landskapsvernområdet, pekte Troms Fiskeoppdretterlag på at store deler av området vurderes som svært interessant i oppdrettssammenheng. Fiskeridirektoratets regionkontor pekte på at området har betydelige kvaliteter både for fiskeri- og havbruksformål. I sitt oversendelsesbrev av 11.04.03 bemerker fylkesmannen at det er klare akvakulturinteresser i området. I tilrådingen viser fylkesmannen til at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan tillate næringsinteresser slik som for eksempel havbruk, og antar at det i praksis ikke vil ha store konsekvenser at noe sjø er med.

Departementet viser at nåværende forslag til landskapsvernområde innebærer at sjøarealet er redusert med ca. 1/3 (over 70 km²) etter lokal høring. Kvartærgeologiske forekomster primært inngår i verneformålet ut fra den betydning de har som landskapselementer. Dette til forskjell fra vern av kvartærgeologiske forekomster som naturreservat eller naturminne, der hovedvekten kan legges bl.a. på forekomstenes vitenskapelige betydning. I og med at sjøfugl, annet dyreliv og planteliv ikke inngår i det foreslåtte verneformålet og dette heller ikke foreslås spesifikt fredet i forskriften, er det ikke disse forholdene som vil bli vektlagte ved behandling av ev. søknader om havbruk eller andre tiltak. Slik forskriftsforslaget er utformet, vil det sentrale være å vurdere hvorvidt et tiltak vurderes å kunne endre landskapets art og karakter vesentlig.

Det understrekes at adgangen til jordbruksdrift i forskriftsforslaget gjelder arealer som allerede er tatt i bruk til dette formål. Dersom det er snakk om nydyrking eller etablering av nye anlegg og innretninger, må det søkes om tillatelse. Foreslåtte adgang til reindrift omfatter deler av området og gjelder flytting, opphold og beite for rein og motorferdsel i forbindelse med reindrift på frossen, snødekt mark. I motsetning til det som er foreslått mht. jordbruk og havbruk, er ikke foreslått noen spesifikk hjemmel for å kunne tillate etablering av anlegg og innretninger i forbindelse med reindrift.

Departementet viser til at Direktoratet for naturforvaltning i forbindelse med behandlingen av kystverneplanen for Nordland, fulgte det felles forslaget fra Fylkesmannen i Nordland og Fiskeridirektoratet Region Nordland om å åpne for havbruksvirksomhet etter søknad i de foreslåtte landskapsvernområdene. Den foreslåtte unntakshjemmel for havbruk ble også

vedtatt og er identisk med det som nå er foreslått i forbindelse med verneplanen for kystregionen i Troms. Det legges til grunn at begrepet "havbruksvirksomhet" også omfatter fortøyningsfester for havbruk. Det eneste punktet hvor direktoratet ikke fulgte det felles forslaget var spørsmålet om havbruk i foreslåtte naturreservater der verneformålet var knyttet til botanikk/kvartærgeologi. Imidlertid var det bare tre av disse områdene som ble vurdert som konfliktfylte i forhold til havbruk. For to av områdene ble konflikten vurdert å være vesentlig redusert etter grenseendring, slik at det gjenstod ett konfliktfylt område. Ved sluttbehandlingen ble verneformen endret til landskapsvernområde med åpning for havbruksvirksomhet etter søknad. Vern av botaniske og kvartærgeologiske forekomster gjennom kystverneplanen for Nordland og foreslåtte verneplan for kystregionen i Troms, jf. kommentarene i forbindelse med naturreservater i kap. 8c) ovenfor, vurderes derfor å ha liten betydning som begrensende faktor i forhold til havbruksnæringen.

Det vises for øvrig til kommentarene i kap. 8c) i forbindelse med landskapsvernområder, herunder også spørsmålet om kombinasjon av bruk og vern.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Nordkvaløy-Rebbenesøya landskapsvernområde opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

8. Flatvær naturreservat i Karlsøy kommune (14 304 daa, hvorav 13 031 daa sjøareal)
Tromsø havpadleklubb ønsker at det åpnes for ferdsel på øya nord for Lyngøy. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt uttaler at vedlikehold/tilsyn fritt må kunne utføres på merker, samt at fri seilas gjennom Steikarviksundet ikke må hindres. Karlsøy Fiskerinemnd mener behovet for vern ikke er dokumentert og går i mot vern. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Karlsøy kommune (utt. til revidert forslag) går i mot at ¼ av kommunens areal er foreslått til verneformål og ber om at området reduseres kraftig. Kommunen krever videre at tilstøtende sjøarealer som er tatt ut av planen, ikke i fremtiden blir underlagt restriksjoner. Forvaltningen bør skje lokalt i den enkelte kommune og staten bør gi økonomiske ressurser til dette. Staten må yte kompensasjon i form av distriktpolitiske virkemidler for de kommuner som stiller betydelige arealer til disposisjon til verneplanen. Under forutsetning av at disse punktene innfris, vil kommunen anbefale forslaget. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) peker på at det i området drives rognkjeksfiske. Det vises til foreslåtte forbud mot ferdsel i sjø rundt Likholmen og holme vest for Sjursholman, og det bes om at det tas inn i forskriften at dette ikke skal gjelde for fiske. Området vurderes ikke å ha vesentlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Troms Fylkeskommune (utt. til revidert forslag) ber om at fylkesmannen foretar en ny gjennomgang av områdene i Karlsøy kommune i samråd med kommunen med sikte på å komme frem til enighet om områdenes utstrekning og forskrifter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. På bakgrunn av nye sjøfuglregistreringer og nærmere vurdering av verneverdier, foreslås det at sjøarealet mellom den østlige delen av Flatvær og Lyngøy tas ut, ferdselsrestriksjoner i perioden 1. april – 31. juli begrenses til kun å gjelde storskarvkolonier og i en 100-meters sone rundt på sjøen, og formålet endres ved at sel og detaljbeskrivelse av funksjon for sjøfugl tas ut. På grunnlag av sjøfuglregistreringer i 2001, foreslås aktuelle holmer med storskarvkolonier angitt i forskriften. Fylkesmannen bemerker at siden koloniene flytter på seg, må det opplyses av forvaltningsmyndigheten hvor de er for hvert år. Bestemmelse om nødvendig ferdsel for rettighetshavere foreslås tatt ut av forskriften, da det ikke anses å skulle være behov for å gå i land i storskarvkoloniene – med et skadelig resultat. Fylkesmannen bemerker at det muligens kan oppstå konflikt i forhold til ferdsel på sjøen der det foregår fiske etter rognkjeks. Bestemmelser om sankning av kråkeboller, etablering av

anlegg for Kystverket, fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter samt seljakt foreslås tatt inn i forskriften.

Norges Fiskarlag krever at spørsmålet om ferdselsrestriksjoner i sjø vurderes på nytt.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at yrkesfiske unntas fra de foreslåtte ferdselsrestriksjoner i sjø, for å minimalisere mulige konflikter i forhold til fiskerinæringen. Direktoratet viser til merknadene for område nr. 7 Nordkvaløya – Rebbenesøya samt til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk aksepterer naturreservatet, men ber om at det i forskriften gis adgang til etablering av fortøyningsfester. FHL havbruk ber i likhet med i andre naturreservat at man i forskriften åpner opp for muligheten til å drive havbruksvirksomhet.

Departementet viser til at Fiskeridirektoratets regionkontor uttalte at området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det foreslås å ta inn en bestemmelse om fortøyningsfester for havbruk, slik FHL havbruk foreslår. Det legges til grunn at dette knytter seg til eventuelle fremtidige behov for fortøyningsfester i ytterkanten av området i forbindelse med havbruksvirksomhet utenfor området. Ved eventuelle søknader om etablering av fortøyningsfester, må det foretas en konkret vurdering i forhold til verneformålet. Naturreservatet vurderes å ha store verneverdier.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Flatvær naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

9. Måsvær naturreservat i Karlsøy kommune (21 491 daa, hvorav 16 495 daa sjøareal)

To grunneiere mener at området med tillatt ferdsel bør innskrenkes mer til nærområdet av Vesterhavna. Dersom det ikke gjøres endringer, bør forbudsperioden utvides til ut august. Tromsø havpadleklubb ønsker at det åpnes for ferdsel på Vassholman, området nord for 88° samt halvøya ved Storevalen. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt viser til at det er seilingsled for fartøyer gjennom Storevalen. Karlsøy Fiskerinemnd mener behovet for vern ikke er dokumentert og går i mot vern. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Karlsøy kommune (utt. til revidert forslag) går i mot at ¼ av kommunens areal er foreslått til verneformål og ber om at området reduseres kraftig. Kommunen krever videre at tilstøtende sjøarealer som er tatt ut av planen, ikke i fremtiden blir underlagt restriksjoner. Forvaltningen bør skje lokalt i den enkelte kommune og staten bør gi økonomiske ressurser til dette. Staten må yte kompensasjon i form av distriktspolitiske

virkemidler for de kommuner som stiller betydelige arealer til disposisjon til verneplanen. Under forutsetning av at disse punktene innfris, vil kommunen anbefale forslaget. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) ber om det opplyses hvor storskarv hekker, slik at ferdselsforbudet kan avgrenses. Området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål. Troms Fylkeskommune (utt. til revidert forslag) ber om at fylkesmannen foretar en ny gjennomgang av områdene i Karlsøy kommune i samråd med kommunen med sikte på å komme frem til enighet om områdenes utstrekning og forskrifter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. På bakgrunn av nye sjøfuglregistreringer og nærmere vurdering av verneverdier, foreslås det at deler av området tas inn i det foreslåtte Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde, ferdselsrestriksjoner i perioden 1. april – 31. juli begrenses til kun å gjelde storskarvkoloni(er) og i en 100-meters sone rundt på sjøen, og formålet endres ved at detaljbeskrivelse av funksjon for sjøfugl tas ut. På grunnlag av sjøfuglregistreringer i 2001, foreslås aktuelle holmer/skjær med storskarvkolonier angitt i forskriften. Bestemmelse om nødvendig ferdsel for rettighetshavere foreslås tatt ut av forskriften, da det ikke anses å skulle være behov for å gå i land i storskarvkoloniene – med et skadelig resultat. Bestemmelser om sanking av kråkeboller, tanghøsting, etablering av anlegg for Kystverket, fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, seljakt og rypejakt foreslås tatt inn i forskriften.

Norges Fiskarlag krever at spørsmålet om ferdselsrestriksjoner i sjø vurderes på nytt.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at yrkesfiske unntas fra de foreslåtte ferdselsrestriksjoner i sjø, for å minimalisere mulige konflikter i forhold til fiskerinæringen. Direktoratet viser til at fylkesmannen foreslår å ta sel ut av formålet for noen områder, mens det beholdes for Måsvær. Fylkesmannen bemerker i sin felles begrunnelse at områdene ikke er avgrenset av hensyn til hvordan sel bruker dem. I forslaget til forskrifter åpnes det også for seljakt. Direktoratets vurdering er at dette samlet sett taler for at sel ikke bør inngå i formålet. Direktoratet viser til merknadene for område nr. 7 Nordkvaløya – Rebbenesøya samt til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gress og ender.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk aksepterer naturreservatet, men ber om at det i forskriften gis adgang til etablering av fortøyningsfester. FHL havbruk ber i likhet med i andre naturreservat at man i forskriften åpner opp for muligheten til å drive havbruksvirksomhet.

Departementet viser til at Fiskeridirektoratets regionkontor uttalte at området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det foreslås å ta inn en bestemmelse om fortøyningsfester for havbruk, slik FHL havbruk foreslår. Det legges til grunn at dette knytter seg til eventuelle fremtidige behov for

fortøyningsfester i ytterkanten av området i forbindelse med havbruksvirksomhet utenfor området. Ved eventuelle søknader om etablering av fortøyningsfester, må det foretas en konkret vurdering i forhold til verneformålet. Naturreservatet vurderes å ha store verneverdier.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Måsvær naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

10. Kvitvær naturreservat i Karlsøy kommune (4 628 daa, hvorav 4 555 daa sjøareal)
Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Karlsøy Fiskerinemnd mener behovet for vern ikke er dokumentert og går i mot vern. Karlsøy kommune (utt. til revidert forslag) går i mot at ¼ av kommunens areal er foreslått til verneformål og ber om at området reduseres kraftig. Kommunen krever videre at tilstøtende sjøarealer som er tatt ut av planen, ikke i fremtiden blir underlagt restriksjoner. Forvaltningen bør skje lokalt i den enkelte kommune og staten bør gi økonomiske ressurser til dette. Staten må yte kompensasjon i form av distriktpolitiske virkemidler for de kommuner som stiller betydelige arealer til disposisjon til verneplanen. Under forutsetning av at disse punktene innfris, vil kommunen anbefale forslaget. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) ber om det opplyses hvor det er hekkekolonier, slik at sjøfarende vet hvor de er. Området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Troms Fylkeskommune (utt. til revidert forslag) ber om at fylkesmannen foretar en ny gjennomgang av områdene i Karlsøy kommune i samråd med kommunen med sikte på å komme frem til enighet om områdenes utstrekning og forskrifter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. På bakgrunn av nye sjøfuglregistreringer og nærmere vurdering av verneverdier, foreslås det at Seibardan tas inn i det foreslåtte Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde, ferdselsrestriksjoner i perioden 1. april – 15. august begrenses til kun å gjelde hekkekolonier med storskarv og havsule og i en 100-meters sone rundt på sjøen, og formål endres ved at sel tas ut. På grunnlag av sjøfuglregistreringer i 2001, foreslås aktuelle skjær med hekkekolonier med storskarv og havsule angitt i forskriften. Bestemmelser om rett til å ta bort egg og dun (gjelder ikke koloniene med storskarv og havsule), jakt og fangst på villmink, etablering av anlegg for Kystverket, fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, sanking av kråkeboller og seljakt foreslås tatt inn i forskriften.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) bemerker at det er uheldig at Seibardan er tatt helt ut av verneplanen. Det bør tas høyde for at storskarvkolonien kan flytte tilbake dit fra selve Kvitvær. Det vises til at Norge har et internasjonalt ansvar for vår underart av storskarv. Pga. at både havsule og storskarv er svært sårbare for forstyrrelser i hekketiden, ønskes ferdselsrestriksjoner på hele området. NOF kan ikke se at dette vil medføre store restriksjoner for friluftssinteresser.

Norges Fiskarlag krever at spørsmålet om ferdselsrestriksjoner i sjø vurderes på nytt.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at yrkesfiske unntas fra de foreslåtte ferdselsrestriksjoner i sjø, for å minimalisere mulige konflikter i forhold til fiskerinæringen. Direktoratet viser til at området Seibardan foreslås innlemmet i Nordkvaløya – Rebbenesøya landskapsvernområde. Det er derfor ikke riktig at området er tatt helt ut av planen. Ut fra Kvitværs store verdier knyttet til sjøfugl, foreslår direktoratet at formuleringen "...betydning for sjøfugl" i formålet endres til "...særlig betydning for sjøfugl". Direktoratet viser til merknadene for område nr. 7 Nordkvaløya – Rebbenesøya samt til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk aksepterer naturreservatet, men ber om at det i forskriften gis adgang til etablering av fortøyningsfester. FHL havbruk ber i likhet med i andre naturreservat at man i forskriften åpner opp for muligheten til å drive havbruksvirksomhet.

Departementet viser til at Fiskeridirektoratets regionkontor uttalte at området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det foreslås å ta inn en bestemmelse om fortøyningsfester for havbruk, slik FHL havbruk foreslår. Det legges til grunn at dette knytter seg til eventuelle fremtidige behov for fortøyningsfester i ytterkanten av området i forbindelse med havbruksvirksomhet utenfor området. Ved eventuelle søknader om etablering av fortøyningsfester, må det foretas en konkret vurdering i forhold til verneformålet. Naturreservatet vurderes å ha store verneverdier.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Kvitvær naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

11. Breivika naturreservat i Karlsøy kommune (9 527 daa, hvorav 1 222 daa sjøareal)
Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Karlsøy Fiskerinemnd mener behovet for vern ikke er dokumentert og går i mot vern. Karlsøy kommune (utt. til revidert forslag) går i mot at ¼ av kommunens areal er foreslått til verneformål og ber om at området reduseres kraftig. Kommunen krever videre at tilstøtende sjøarealer som er tatt ut av planen, ikke i fremtiden blir underlagt restriksjoner. Forvaltningen bør skje lokalt i den enkelte kommune og staten bør gi økonomiske ressurser til dette. Staten må yte kompensasjon i form av distriktpolitiske virkemidler for de kommuner som stiller betydelige arealer til disposisjon til verneplanen. Under forutsetning av at disse punktene innfris, vil kommunen anbefale forslaget. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området er for grunt til å ha noe potensial for fiskeri- eller havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Troms Fylkeskommune (utt. til revidert forslag) ber om at fylkesmannen foretar en ny gjennomgang av områdene i Karlsøy kommune i samråd med kommunen med sikte på å komme frem til enighet om områdenes utstrekning og forskrifter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Dyrelivsfredning foreslås tatt inn i forskriften pga. at det dreier seg om et naturreservat. Videre foreslås bestemmelser om sanking av egg og dun, jakt etter viltloven, sanking av kråkeboller, høsting av tang, vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg, skadefelling av vilt, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, tatt inn i forskriften. Lavtflygingsforbud foreslås tatt ut.

Universitetet i Oslo, Universitetets naturhistoriske museer og botaniske hage bemerker at en i beskrivelsen av kvartærgeologien burde fått med at denne fantastiske stranda er hvit på grunn av at bølgene skyller inn store klumper av vorterugl som brytes ned til små kalkpartikler. Det settes spørsmålstegn ved om klumpene av vorterugl omfattes av forbudet mot "å fjerne planter eller plantedeler (også døde busker og trær) fra reservatet". De er stein, men egentlig utskilt av kalkalger, altså planteskapt. Det ville være utmerket om en fikk et

forbud mot å fjerne vorteruglkoloniene. Noen vil kanskje se muligheten for å selge slike ”steiner” for undervisningssamlinger og suvenirer, og derved fjerne et viktig element fra stranden. Unntaket for uttak av trevirke til brensel til bruk på stedet støttes, men det anføres at dette er vanskelig å forene med forbudet mot fjerning av døde busker og trær, planter eller plantedeler.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at naturvernloven § 8 gir hjemmel for totalfredning eller fredning for bestemte formål. Når det gjelder Breivika, er formålet med fredning spesifikt angitt å være knyttet til kvartærgeologi og planteliv, og ikke dyreliv eller bevaring av hele økosystemet inkl. dyreliv. Direktoratet foreslår derfor at bestemmelse om dyrelivsfredning ikke tas inn i forskriften. Foreslåtte forskrift inneholder en bestemmelse om at vegetasjon (tang o.a.) ned til laveste lavvann er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. En har ikke spesifikt tenkt på vorterugl i denne sammenheng. Et mer spesifikt vern av vorterugl, vil eventuelt være mer naturlig å vurdere i forbindelse med marin verneplan, jf. omtale av forholdet til andre planer i kap. 8. Likefullt har området et rikt planteliv som favoriseres av tilført kalkholdig materiale fra vorterugl og andre marine organismer. Forslaget til forskrift inneholder forbud mot tiltak som kan endre naturmiljøet, samt en ikke uttømmende opplisting av tiltak som ikke er tillatt. Det at det plukkes en og annen klump av vorterugl, vil etter direktoratets vurdering ikke ha særlig betydning for verneformålet. Større uttak vil imidlertid kunne påvirke naturmiljø og verneverdier, og vil ikke være tillatt. For øvrig er forskriftene for verneområder bygd opp slik at en del aktiviteter i utgangspunktet ikke er tillatt. Samtidig åpner forskriftene for visse aktiviteter, enten ved direkte unntak eller at det må søkes om tillatelse. Vegetasjonen er i utgangspunktet fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse, men forskriften åpner for uttak avgrenset til trevirke til brensel, staur og lignende til bruk på stedet. Direktoratet viser til merknadene for område nr. 7 Nordkvaløya – Rebbenesøya samt til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har økologisk betydning for biologisk mangfold på land.

Kvartærgeologiske verneverdier:

- Avsetningen går ut i sjø.
- Illustrering av dannelsesprosess.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk aksepterer naturreservatet, men ber om at det i forskriften gis adgang til etablering av fortøyningsfester. FHL havbruk ber i likhet med i andre naturreservat at man i forskriften åpner opp for muligheten til å drive havbruksvirksomhet.

Departementet viser til at Fiskeridirektoratets regionkontor uttalte at området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det foreslås å ta inn en bestemmelse om fortøyningsfester for havbruk, slik FHL havbruk foreslår. Det legges til grunn at dette knytter seg til eventuelle fremtidige behov for fortøyningsfester i ytterkanten av området i forbindelse med havbruksvirksomhet utenfor området. Ved eventuelle søknader om etablering av fortøyningsfester, må det foretas en konkret vurdering i forhold til verneformålet. Naturreservatet vurderes å ha store verneverdier.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Breivika naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

12. Sørfugløya naturreservat i Karlsøy kommune (7 668 daa, hvorav 6 615 daa sjøareal)

Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Karlsøy Fiskerinemnd mener behovet for vern ikke er dokumentert og går i mot vern. Karlsøy kommune (utt. til revidert forslag) går i mot at ¼ av kommunens areal er foreslått til verneformål og ber om at området reduseres kraftig. Kommunen krever videre at tilstøtende sjøarealer som er tatt ut av planen, ikke i fremtiden blir underlagt restriksjoner. Forvaltningen bør skje lokalt i den enkelte kommune og staten bør gi økonomiske ressurser til dette. Staten må yte kompensasjon i form av distriktpolitiske virkemidler for de kommuner som stiller betydelige arealer til disposisjon til verneplanen. Under forutsetning av at disse punktene innfris, vil kommunen anbefale forslaget. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at det er forbud mot faststående redskaper med en avstand av 200 m fra land rundt Sørfugløy og Stormekta i perioden 1. april – 31. august. Det antas at faststående redskaper betyr garn og line. Området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Troms Fylkeskommune (utt. til revidert forslag) ber om at fylkesmannen foretar en ny gjennomgang av områdene i Karlsøy kommune i samråd med kommunen med sikte på å komme frem til enighet om områdenes utstrekning og forskrifter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Ut fra forholdene på stedet og potensielt omfang av ferdsel, mener fylkesmannen det er liten fare for at ferdsel skal påvirke lundekolonien i særlig grad. Ferdseksrestriksjoner foreslås erstattet med forbud mot camping og teltslagning, slik at en unngår langvarig forstyrrelse av fuglelivet. Faststående redskap foreslås utdypet i forskriften (f.eks. garn, not og line). Sel foreslås tatt ut av verneformålet. Bestemmelser om seljakt, høsting av tang, sanking av kråkeboller, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener det er påkrevet med ferdselsrestriksjoner og at dette bør vare ut august måned. NOF viser til at Sørfugløya er en av to vesentlige alkefuglkolonier i Troms. Uvettig ferdsel kan spolere hekkesesongen for alkefugl. Besøk i området i 2002 viste at lunde og teist fremdeles hadde unger i kolonien 25. august. NOF mener videre det bør vurderes ferdselsrestriksjoner i en sone 100 – 200 m rundt alkefuglkolonien. Det vises til at det ofte ligger store konsentrasjoner av sjøfugl utenfor kolonien, og en har sett at fotografering og nysgjerrige tilskuere, men også fiske, har ført til at fuglene trekker seg unna.

Norges Fiskarlag registrerer at det er foreslått forbud mot faststående redskaper. Pr. i dag vil dette føre til mindre konsekvenser for fiskerne i området. En kan imidlertid ikke kun tenke dagens situasjon når verneforskriftene utformes. Det vil være avgjørende at forskriftene utformes slik at de ivaretar hensynet til den fremtidige bruken, og den teknologiske og næringsmessige bruken av området.

Direktoratet for naturforvaltning finner det vanskelig å skulle innpasse en bestemmelse i forskriften som tar høyde for en mulig fremtidig bruk som en ikke kjenner arten, omfanget og konsekvensene av. Dersom den fremtidige utviklingen skulle tilsi det, bør det eventuelt vurderes å endre forskriften innenfor rammene av verneformålet. Direktoratet viser til merknadene for område nr. 7 Nordkvaløya – Rebbenesøya samt til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk aksepterer naturreservatet, men ber om at det i forskriften gis adgang til etablering av fortøyningsfester. FHL havbruk ber i likhet med i andre naturreservat at man i forskriften åpner opp for muligheten til å drive havbruksvirksomhet.

Departementet viser til at Fiskeridirektoratets regionkontor uttalte at området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det foreslås å ta inn en bestemmelse om fortøyningsfester for havbruk, slik FHL havbruk foreslår. Det legges til grunn at dette knytter seg til eventuelle fremtidige behov for fortøyningsfester i ytterkanten av området i forbindelse med havbruksvirksomhet utenfor området. Ved eventuelle søknader om etablering av fortøyningsfester, må det foretas en konkret vurdering i forhold til verneformålet. Naturreservatet vurderes å ha store verneverdier.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Sørfugløya naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

Småvær naturreservat i Tromsø kommune (1 602 daa, hvorav 1 445 daa sjøareal)

Tromsø kommune slutter seg delvis til verneplanen. Kommunen mener at omfanget av ferdselsforbud må begrenses, informasjon vektlegges, arealer av jord og skog erkjennes som jord-/kulturlandskaps- og skogbruksarealer, marine næringer skal kunne utvikles innenfor områdene og områdene må ikke kunne selges eller overdras til andre. Tromsø havpadleklubb ønsker adgang til Store Småvær året rundt. Klubbens medlemmer har ikke registrert sel i området de siste 5 år. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer forslaget. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Tromsø fiskerinemnd går inn for verneplanen, men forutsetter at eiendommene ikke må kunne selges til andre.

Fylkesmannen i Troms har gjort en helhetlig vurdering av omfanget av verneplanen kombinert med nye sjøfugltellinger i 2001. Allerede vernede områder i nærheten har atskillig høyere kvalitet i forhold til fugl. Det er ikke registrert særskilte verneverdier for andre fagfelt i Småvær. Fylkesmannen tilrår på denne bakgrunn av området tas ut av planen.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at grunneier beholder eiendomsretten ved vedtak om vern, og forhold vedrørende salg og overdragelse av eiendommer reguleres ikke. Området Småvær ble foreslått tatt ut da verneplanutkastet ble sendt på sentral høring, og det er ikke kommet merknader som tilsier en annen vurdering. Direktoratet legger til grunn at andre områder i planen og eksisterende verneområder, i tilfredsstillende grad dekker opp naturkvalitetene i Småvær, og slutter seg til fylkesmannens forslag om å ta området ut.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning.

13. Håja – Røssholmen landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Tromsø kommune (7 486 daa, hvorav 4 316 daa sjøareal)

Tromsø kommune slutter seg delvis til verneplanen. Kommunen mener at omfanget av ferdselsforbud må begrenses, informasjon vektlegges, arealer av jord og skog erkjennes som jord-/kulturlandskaps- og skogbruksarealer, marine næringer skal kunne utvikles innenfor områdene og områdene må ikke kunne selges eller overdras til andre. Tromsø havpadleklubb ønsker østsiden av Røssholmen unntatt fra ferdselsforbudet, og viser til at klubben siden starten har brukt området og at det er langt til neste landingsplass. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, må etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Det vises til at store deler av området er svært interessant i oppdrettssammenheng.

Kystverket 5. distrikt uttaler at bunnkjetting, lykter og merker må kunne vedlikeholdes og føres tilsyn med. Videre må ankerplasser være til fri avbenyttelse av sjøfarende, sjøfarende og fiskere må fritt kunne ferdes mellom holmene og seilingsled gjennom Hersøysundet må være til fri benyttelse for sjøfarende. Tromsø fiskerinemnd går inn for verneplanen, men forutsetter at eiendommene ikke må kunne selges til andre. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området vurderes ikke å ha særlig betydning for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Bjørnøya foreslås tatt ut pga. mange inngrep. I tillegg foreslås sjøområdene omkring Hersøya og Bjørnøya, og mot Røssholmen, tatt ut. Begrunnelsen er knyttet til at det er flere gode lokaliteter for lakseoppdrett og det ikke vurderes som faglig nødvendig å ha med disse arealene. Områdenavnet foreslås endret fra Bjørnøya til Håja – Røssholmen. Ordlyden i formålet foreslås justert ved at detaljbeskrivelse av funksjon for sjøfugl tas ut, kulturminner tas ut og naturlandskap og kulturlandskap tas inn. Omfanget av ferdselsrestriksjoner foreslås begrenset ved at restriksjoner i april og siste halvdel av juli sløyfes, samt at det ikke blir restriksjoner for Røssholmen. Bestemmelser om høsting av tang, kråkeboller, jakt på sel, fiske, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Håja - Røssholmen. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at grunneier beholder eiendomsretten ved vedtak om vern, og forhold vedrørende salg og overdragelse av eiendommer reguleres ikke. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk viser til at store sjøareal tatt ut av forslaget, noe som reduserer konfliktnivået og muliggjør havbruksvirksomhet. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av forslaget. FHL havbruk ber om at akvakultur tilføyes opplistingen under ”ikke til hinder for” på lik linje med vanlig jordbruksdrift. FHL havbruk er prinsipielt enige med oppdretterlaget i at plantelivsfredning ikke bør være til hinder for havbruksvirksomhet.

FHL havbruk minner om at akvakulturvirksomhet ikke er i konflikt enhver form for dyrelivsfredning, og at det således påhviler forvaltningen et særskilt ansvar å skille mellom ulike former for dyrelivsfredning. Slik FHL havbruk fortolker stortingsmeldingen bør det også her legges opp til kombinasjoner av bruk og vern. FHL havbruk ber DN om å innføre den samme mulighet for fortøyningsfester i dette område som f. eks. i Skorpa – Nøkla landskapsvernområde. Jfr. foreslått forskrift for Skorpa – Nøkla §5 - 6. ledd. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet viser til at etter lokal høring er ca. 63 % av sjøarealet foreslått tatt ut og bestemmelse om havbruksvirksomhet etter søknad er foreslått tatt inn i forskriften. Det legges til grunn at begrepet "havbruksvirksomhet" også omfatter fortøyningsfester. Fiskeridirektoratets regionkontor har til revidert forslag uttalt at området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det presiseres at det ikke er foreslått plantelivsfredning for dette området, og viser for øvrig til generelle kommentarer i kap. 8c) bl.a. om landskapsvernområder og kombinasjon av bruk og vern.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Håja – Røssholmen landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

14. Auvær naturreservat i Tromsø kommune (25 440 daa, hvorav 25 112 daa sjøareal)

Tromsø kommune slutter seg delvis til verneplanen. Kommunen mener at omfanget av ferdselsforbud må begrenses, informasjon vektlegges, arealer av jord og skog erkjennes som jord-/kulturlandskaps- og skogbruksarealer, marine næringer skal kunne utvikles innenfor områdene og områdene må ikke kunne selges eller overdras til andre. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer forslaget. Kystverket 5. distrikt bemerker at de må ha fri adgang til tilsyn og vedlikehold med lykt og brønn. Tromsø fiskerinemnd går inn for verneplanen, men forutsetter at eiendommene ikke må kunne selges til andre. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området vurderes å ha begrenset betydning for fiskeriformål, og liten betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Ut fra grensetekniske hensyn, foreslår fylkesmannen justering mot vest ved at noe areal tas ut. Verneformålet foreslås forenklet. Ferdelsrestriksjoner i august foreslås sløyfet. Videre foreslås ferdselsrestriksjoner på land avgrenset til hekkekolonier med storskarv, samt at det innføres restriksjoner i en 100-meters sone rundt på sjøen. På grunnlag av sjøfuglregistreringer i 2001, foreslås aktuelle skjær/holmer med hekkekolonier med storskarv og angitt i forskriften. Bestemmelser om tanghøsting, sanking av kråkeboller, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener det bør være ferdselsrestriksjoner også i august måned, samt at dette blir gjeldende for hele området. Det vises til at storskarv normalt har stor spredning på egglegging og dermed også ungestørrelse, samt at området har potensial for å bli en viktig hekkekoloni for storskarv, havsule og ikke minst nordlig sildemåke.

Norges Fiskarlag krever at spørsmålet om ferdselsrestriksjoner i sjø vurderes på nytt.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Auvær. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at yrkesfiske unntas fra de foreslåtte ferdselsrestriksjoner i sjø, for å minimalisere mulige konflikter i forhold til fiskerinæringen. Direktoratet bemerker at grunneier beholder eiendomsretten ved vedtak om vern, og forhold vedrørende salg og overdragelse av eiendommer reguleres ikke. Fylkesmannen bemerker i sin felles begrunnelse at områdene ikke er avgrenset av hensyn til hvordan sel bruker dem. I forslaget til forskrifter åpnes det også for seljakt. Direktoratets vurdering er at dette samlet sett taler for at sel ikke bør inngå i formålet. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner og Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugler på trekk.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Auvær naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

Hillesøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Tromsø kommune (2 057 daa, hvorav 1 457 daa sjøareal)

En grunneier ønsker å utvide området til også å omfatte holmer og skjær sør for området. Tromsø kommune slutter seg delvis til verneplanen. Kommunen mener at omfanget av ferdselsforbud må begrenses, informasjon vektlegges, arealer av jord og skog erkjennes som jord-/kulturlandskaps- og skogbruksarealer, marine næringer skal kunne utvikles innenfor områdene og områdene må ikke kunne selges eller overdras til andre. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, må etablering av akvakulturanlegg tillates. Det vises til at deler av området kan være godt egnet til akvakultur. Forsvarets bygningstjeneste, Region Nord-Norge viser til at det er behov for å øve nærforsvar av radarstasjonen på Hillesøy, og ønsker at det i forskriften gis unntak for øvelser, nødvendig drift av stasjonen og fremtidig utbygging/ending av radarstasjonens utseende/konfigurasjon. Kystverket 5. distrikt uttaler at lykt og merke fritt må kunne vedlikeholdes og føres tilsyn med. Tromsø fiskerinemnd går inn for verneplanen, men forutsetter at eiendommene ikke må kunne selges til andre. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7.

Fylkesmannen i Troms viser til at mye av verneformålet i form av sjøfugl er borte bl.a. fordi rev kom til øya etter at bru fra Sommerøy ble bygd. Det er registrert mer fugl på holmene utenfor enn innenfor verneforslaget. Fylkesmannen oppfordrer kommunen til å ta vare på disse holmene og Hillesøya, og tilrår at området tas ut av planen.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at grunneier beholder eiendomsretten ved vedtak om vern, og forhold vedrørende salg og overdragelse av eiendommer reguleres ikke. Området Hillesøya ble foreslått tatt ut da verneplanutkastet ble sendt på sentral høring, og

det er ikke kommet merknader som tilsier en annen vurdering. Direktoratet legger til grunn at andre områder i planen og eksisterende verneområder, i tilfredsstillende grad dekker opp naturkvalitetene på Hillesøya, og slutter seg til fylkesmannens forslag om å ta området ut av planen.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning.

15. Edøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Tromsø kommune (1 616 daa, hvorav 114 daa sjøareal)

Noen grunneiere er imot vern. De frykter at øya blir liggende ”fritt frem for alle” som naturreservat, og at det blir forsøpling som følge av dette. De ønsker mulighet til å bortvise folk i hekketiden, uansett hvor på eiendommen de befinner seg. Videre mener de at ev. familiemedlemmer mister muligheten til å starte opp næringsvirksomhet. Andre grunneiere er enige i intensjonene med verneplanen, men er sterkt uenige i å bli fratatt retten til hyttebygging, påbygging av eksisterende bygning og næringsvirksomhet (fiskeoppdrett) i fremtiden. Tromsø kommune slutter seg delvis til verneplanen. Kommunen mener at omfanget av ferdselsforbud må begrenses, informasjon vektlegges, arealer av jord og skog erkjennes som jord-/kulturlandskaps- og skogbruksarealer, marine næringer skal kunne utvikles innenfor områdene og områdene må ikke kunne selges eller overdras til andre. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, bør verneformen være landskapsvern, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Området kan være godt egnet for andre typer akvakultur enn matfiskeoppdrett av laks. Forsvarets bygningstjeneste, Region Nord-Norge viser til at Edøya har vært benyttet til ilandstigning/trening av Kystjegerkommandoen, men at denne aktiviteten utgår pga. endret tjeneste/behov. Kystverket 5. distrikt uttaler at lykt og merke fritt må kunne vedlikeholdes og føres tilsyn med. Tromsø fiskerinemnd går inn for verneplanen, men forutsetter at eiendommene ikke må kunne selges til andre. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området i sjø er et gruntvannsområde uten særlig betydning for fiskeri- og havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Verneformen foreslås endret fra naturreservat til landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning. Dette begrunnes med at det er en del inngrep i form av bygninger, øya er et gammelt kulturlandskap og det har kommet sterke motforestillinger mot naturreservat som verneform. Det meste av sjøarealene forelås tatt ut, med henvisning til uttalelser om å ha sjøområder tilgjengelige for oppdrett. Ordlyden i formålet foreslås justert ved at planteliv og detaljbeskrivelse av funksjon for sjøfugl tas ut, og kulturlandskap og kulturlandskap tas inn. Ferdselsrestriksjoner i april og siste halvdel av juli foreslås sløffet. Bestemmelser om høsting av tang, etablering av anlegg for Kystverket, havbruksvirksomhet og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. Når det gjelder spørsmålet om hyttebygging, mener fylkesmannen at det av hensyn til fuglelivet er lite ønskelig med byggeaktivitet i området.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger nær Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Edøya. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til det.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at grunneier beholder eiendomsretten ved vedtak om vern, og forhold vedrørende salg og overdragelse av eiendommer reguleres ikke. Direktoratet foreslår at det i forskriften tas inn et unntak for bruk av eksisterende fritidsbebyggelse. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugler på trekk.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk er fornøyd med at fylkesmannen i sin tilrådning har endret verneformen til landskapsverneområde, men mener i likhet med i andre landskapsverneområder at havbruk må gies en mer lik behandling med annen sammenlignbar næringsvirksomhet. FHL havbruk ber om at havbruk opplistes under overskrivet "ikke til hinder for" på li linje med næringsaktivitet knyttet til fiske og beite. FHL havbruk noterer seg at sjøareal er tatt av forslaget, og konfliktnivået med havbruk dermed er redusert. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av forslaget. FHL havbruk er prinsipielt enige med oppdretterlaget i at plantelivsfredning ikke bør være til hinder for havbrukvirksomhet. FHL havbruk minner om at akvakulturvirksomhet ikke er i konflikt enhver form for dyrelivsfredning, og at det således påhviler forvaltningen et særskilt ansvar å skille mellom ulike former for dyrelivsfredning. Slik FHL havbruk fortolker stortingsmeldingen bør det også her legges opp til kombinasjoner av bruk og vern. FHL havbruk ber om at det innføres mulighet for fortøyningsfester. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser. I forbindelse med DNS høringsbrev foreslås området på nytt endret vernekategori til naturreservat. FHL havbruk støtter fylkesmannens vurdering, og ber DN om å videreføre området som et landskapsvernområde.

Departementet viser til at etter lokal høring er ca. 94 % av sjøarealet foreslått tatt ut, verneformen er foreslått endret og bestemmelse om havbruksvirksomhet etter søknad er foreslått tatt inn i forskriften. Det legges til grunn at begrepet "havbruksvirksomhet" også omfatter fortøyningsfester. Fiskeridirektoratets regionkontor har til revidert forslag uttalt at området i sjø er et gruntvannsområde uten særlig betydning for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det presiseres at det ikke er foreslått plantelivsfredning for dette området. Det er ikke riktig at direktoratet i sentralt høringsbrev foreslo at området på nytt endret vernekategori til naturreservat; Direktoratet sluttet seg til fylkesmannens forslag om å endre verneformen til landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Det vises for øvrig til generelle kommentarer i kap. 8c) om landskapsvernområder og kombinasjon av bruk og vern.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Edøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

16. Sandbukta naturreservat i Tromsø kommune (1 660 daa, hvorav 394 daa sjøareal)

Noen grunneiere ønsker annen verneform enn naturreservat, og foreslår grensejustering slik at vannledningstrasé til gården holdes utenfor. De mener videre at vanntilførsel må kunne vedlikeholdes samt at skytevåpen må kunne brukes i akutte tilfeller der dyr må avlives. De ønsker videre avklart om grunneier mister sin selvråderett dersom det blir naturreservat, og frykter at hvem som helst kan ta seg til rette uten å spørre grunneier først. Andre grunneiere protesterer på den strenge vernformen, og mener fysisk avsperring i mye større grad ville bidratt til å beskytte verdiene. De foreslår grensejustering av hensyn til adkomst resten av eiendommen, samt at det ikke skal være nødvendig å søke tillatelse for å ta ut ved og vann etc. Tromsø kommune slutter seg delvis til verneplanen. Kommunen mener at omfanget av ferdselsforbud må begrenses, informasjon vektlegges, arealer av jord og skog erkjennes som jord-/kulturlandskaps- og skogbruksarealer, marine næringer skal kunne utvikles innenfor områdene og områdene må ikke kunne selges eller overdras til andre. Breivikeidet utviklingslag går imot planen slik den er foreslått, og viser til at grunneierne for ettertiden må få bruke sine eiendommer på tradisjonelt vis. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Forsvarets bygningstjeneste, Region Nord-Norge ber om at muligheter for å avholde øvinger/tester av Breiviknes fort sitt nærforsvar tas inn i forskriften. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Tromsø fiskerinemnd går inn for verneplanen, men forutsetter at eiendommene ikke må kunne selges til andre. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området har beskjeden betydning for marine fiskerier, men en viss betydning ved at lokalbefolkningen har laksesett i området. Området vurderes å ikke ha betydning for oppdrett i sjø, men kan ha et potensial for oppdrett på land. Det er imidlertid en del hytter i området, og det vurderes som sårbart for den type inngrep som følger av landbasert oppdrett.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. En holme i nordvest forelås tatt ut pga. at en mangler nyere kunnskap om fuglelivet. Det foreslås tatt inn i formålet at området har stor pedagogisk og vitenskapelig betydning, særlig i forhold til geologi. Området med strandvoller benyttes til klimaforskning. Fylkesmannen mener at kravet om at forvaltningsmyndigheten skal varsles ved vedlikehold av vannledning og vannkum må beholdes, for å hindre uheldig graving. Når det gjelder Forsvarets interesser, bemerker fylkesmannen at Forsvarets overkommando i 1997 redegjorde for at vanlige øvelser ikke omfattes av begrepet "militær operativ virksomhet." En bestemmelse om at militær aktivitet i forbindelse med øvelser kan tillates etter søknad dersom det ikke er i strid med verneformålet, foreslås tatt inn i forskriften. Videre foreslås bestemmelser om vedhogst til eget bruk, fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, seljakt og sanking av kråkeboller tatt inn i forskriften.

Luftfartstilsynet bemerker at faren for konflikter mellom flyoperative interesser og vern er generelt størst der verneområdene grenser til en lufthavn. Luftfartstilsynet er usikker på om dette gjelder området Sandbukta i Tromsø kommune, og ber i så fall om at direktoratet tar spørsmålet om vern opp til ny vurdering.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Sandbukta. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at grunneier beholder eiendomsretten ved vedtak om vern, og forhold vedrørende salg og overdragelse av eiendommer reguleres ikke. Vedtak om vern endrer ikke på grunneiers rett til å nekte motorferdsel eller andre tiltak på sin egen eiendom. Vernebestemmelser kan innebære forbud eller begrensninger i grunneiers, rettighetshavers og allmennhetens rådighet, men kan ikke gi vernemyndigheten eller det

offentlige noen særskilt rådighet utover det som følger av naturvernloven § 21 og hjemmelen til å iverksette skjøtsel. Skjøtselshjemmelen gir heller ikke forvaltningsmyndigheten adgang til å pålegge grunneier eller andre privatpersoner å utføre skjøtselstiltak. Direktoratet bemerker at Sandbukta ikke ligger i nærheten av lufthavn. Området har særlig verdi i geologisk sammenheng, og det foreslås ikke forbud mot lavtflyging. Direktoratet viser til at det ikke er foreslått spesielle restriksjoner på jakt, og foreslår at forbud mot bruk av skytevåpen tas ut av forskriften. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har økologisk betydning for biologisk mangfold på land.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.

Kvartærgeologiske verneverdier:

- Avsetningen går ut i sjø.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.
- Illustrering av dannelsesprosess.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Sandbukta naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

17. Forøya naturreservat i Balsfjord kommune (474 daa)

Grunneierne ber om at sjøarealet tas ut og at etablering av oppdrettsanlegg og fortøyningsfester tillates. Ferdelsrestriksjoner bør gjelde i perioden april – august, slik at det blir like datoer for øyene i kommunen. Området er registrert som botanisk verneverdig og august er den måneden med størst ferdsel. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, bør verneformen være landskapsvern, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Sjøarealene kan være egnet for ulike typer akvakultur. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Balsfjord kommune mener at øya bør fredes mot ferdsel og inngrep slik forslaget beskriver, samt at næringsutøvelse kan fortsette i samme omfang som tidligere. I administrativ uttalelse til revidert forslag peker kommunen på at foreslåtte periode med ferdselsforbud starter for sent i forhold til hekketiden, og at forbudet bør gjelde fra 15. april. Kommunen mener at det bør være forbud mot landbasert oppdrett, men at det bør kunne etableres landsfester for oppdrettsanlegg etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Kommunen er usikker på om øyene har reell betydning for reindrift, og mener at motorferdsel bør være unødvendig på disse små øyene. Kommunen ser liten grunn til at ordinær jakt på elg og rype skal tillates. Det vises til at øyene på ingen måte er aktuelle for elgjakt, og at de vil kunne fungere som oppvekstområde for rype i forhold til nærliggende fastland. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at det rundt øya er områder med lokale fiskerier.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Alt sjøareal foreslås tatt ut. Ferdelsrestriksjoner i april og siste halvdel av juli foreslås sløyfet, jf. fylkesmannens felles begrunnelse i kap. 7. Bestemmelse om reindrift foreslås tatt ut av forskriften, mens bestemmelser om seljakt, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for oppdrettsanlegg, fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn. Fylkesmannen bemerker at en ikke kjenner til andre tekniske inngrep enn to

ankerringer og mener at naturreservat er den rette verneformen. For øvrig mener fylkesmannen at jakt på elg og rype ikke vil være i strid med formålet.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) viser til at området har en viktig måkekoloni og at det er viktig for nordlig sildemåke. Det bør være ferdselsrestriksjoner til 31.8, eller minst til 15.8 pga. at sildemåkene er svært sårbare for forstyrrelser også sent i hekkeperioden.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Forøya. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til Norsk institutt for naturforskning rapport av 2002, hvor det ikke fremkommer at området har noen særskilt verdi for nordlig sildemåke. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner og Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk viser til at siden lokal høring er det vedtatt at det skal innføres Nasjonal Laksefjord i Malangen, noe som medfører at oppdrett av anadrome arter får vesentlig mindre mulighet til etablering i Malangen. Det er videre tatt ut sjøareal fra forslaget slik at konfliktnivået med andre arter er redusert. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av vernet. FHL havbruk ber om at havbruk gis like muligheter til drift og etablering som annen næringsvirksomhet, jfr forskriftsforslaget §4. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet presiserer at alt sjøareal er foreslått tatt ut etter lokal høring. Videre er bestemmelse om etablering av fortøyningsfester for oppdrettsanlegg foreslått tatt inn i forskriften.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Forøya naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

18. Spilderøya naturreservat i Balsfjord kommune (342 daa)

Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, bør verneformen være landskapsvern, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Sjøarealene kan være egnet for ulike typer akvakultur. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Balsfjord kommune (utt. til revidert forslag) mener at øya bør fredes mot ferdsel og inngrep slik forslaget beskriver, samt at næringsutøvelse kan fortsette i samme omfang som tidligere. I administrativ uttalelse til revidert forslag peker kommunen på at foreslåtte periode med ferdselsforbud starter for sent i forhold til hekketiden, og at forbudet bør gjelde fra 15. april. Kommunen mener at det bør være forbud mot landbasert oppdrett, men at det bør kunne etableres landsfester for oppdrettsanlegg etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Kommunen er usikker på om øyene har reell betydning for reindrift, og mener at motorferdsel bør være unødvendig på disse små øyene. Kommunen ser liten grunn til at ordinær jakt på elg og rype skal tillates. Det vises til at øyene på ingen måte er aktuelle for elgjakt, og at de vil kunne fungere som oppvekstområde for rype i forhold til nærliggende fastland. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at det rundt øya er grunne områder som vurderes ikke å ha særlig betydning for fiskeri- eller havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Alt sjøareal foreslås tatt ut. Ferdselsrestriksjoner i april, siste halvdel av juli og august foreslås sløyfet, jf. fylkesmannens felles begrunnelse i kap. 7. Bestemmelse om reindrift foreslås tatt ut av forskriften, mens bestemmelser om seljakt, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for oppdrettsanlegg, fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn. Fylkesmannen bemerker at en ikke kjenner til andre tekniske inngrep enn en forfalt hytte og mener at naturreservat er den rette verneformen. For øvrig mener fylkesmannen at jakt på elg og rype ikke vil være i strid med formålet.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) viser til at området har en viktig måkekoloni og at det er viktig for nordlig sildemåke. Området bør ha ferdselsrestriksjoner til 31.8, eller minst til 15.8 pga. at sildemåkene er svært sårbare for forstyrrelser også sent i hekkeperioden.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Spilderøya. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at hekkende nordlig sildemåke ble registrert i 1982, men at underarten ikke ble registrert ved fugletelling i 1997. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner og Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk viser til at det siden lokal høring er vedtatt at det skal innføres Nasjonal Laksefjord i Malangen, noe som medfører at oppdrett av anadrome arter får vesentlig mindre mulighet til etablering i Malangen. Det er videre tatt ut sjøareal fra forslaget slik at konfliktnivået er redusert. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av vernet. FHL havbruk ber om at havbruk gis like muligheter til drift og etablering som annen næringsvirksomhet, jfr forskriftsforslaget §4. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet presiserer at alt sjøareal er foreslått tatt ut etter lokal høring. Videre er bestemmelse om etablering av fortøyningsfester for oppdrettsanlegg foreslått tatt inn i forskriften.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Spilderøya naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

Mesterøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Balsfjord kommune (556 daa, hvorav 212 daa sjøareal)

Noen grunneiere mener at verken fuglebestander eller kulturminner gir grunnlag for særskilt vern. Dersom det er interesser av betydning som trenger ekstraordinært vern, bør dette skje innen rammen av den alminnelige forvaltning av grunn og bygninger som utøvelsen av landbruksvirksomheten vil innebære. Andre grunneiere mener at ilandstigningsforbud i hekketiden for sjøfugl er nødvendig, og viser til at presset på Malangen som attraktivt rekreasjonsområde vil øke. Uten ilandstigningsforbud, ser de liten hensikt med verneplanen og vil motsette seg vern av Mesterøya. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Balsfjord kommune mener at øya bør fredes mot ferdsel og inngrep slik forslaget beskriver, samt at næringsutøvelse kan fortsette i samme omfang som tidligere. I administrativ uttalelse til revidert forslag peker kommunen på at de kan erfare en viss skuffelse hos noen over at verneforslaget for Mesterøya er kuttet.

Fylkesmannen i Troms viser til at den viktigste begrunnelsen for å ta med dette området i verneplanen var dets funksjon for fugl. Ved siste befarung i 1997 ble det ikke registrert sildemåke. I tillegg ble det registrert en generell nedgang i den hekkende sjøfuglbestanden i forhold til tidligere. Fylkesmannen mener at fuglelivet på øya nå ikke er godt nok grunnlag for vern, og at området bør tas vare på gjennom kommunal forvaltning og skjøtsel av kulturlandskapet. Fylkesmannen tilrår at området tas ut av planen.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) viser til at området har en viktig måkekoloni og at det er viktig for nordlig sildemåke. Det bør være ferdselsrestriksjoner til 31.8, eller minst til 15.8.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at området Mesterøya ble foreslått tatt ut da verneplanutkastet ble sendt på sentral høring. Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering av områdets funksjoner som hekkeområde. Direktoratet legger til grunn at andre områder i planen og eksisterende verneområder, i tilfredsstillende grad dekker opp naturkvalitetene på Mesterøya, og slutter seg til fylkesmannens forslag om å ta området ut av planen.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning.

19. Hekkingen landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Lenvik kommune (919 daa, hvorav 33 daa sjøareal)

Lenvik kommune bemerker at Hekkingen er ikke ubetydelig som kulturminneområde og mener at dette må komme til uttrykk i formålet. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Trømsø havpadleklubb mener at Skipsvika bør unntas fra ferdselsforbudet, ettersom dette området er attraktivt og ferdsel ikke vil være til sjenanse. Naturvernforbundet i Lenvik mener at området kan vernes som foreslått, men peker på at totalt ferdselsforbud i hekketiden kan redusere naturopplevelsen og interessen for fugl. Alternativet kan være å drive opplysningsarbeid. Forsvarets bygningstjeneste, Region Nord-Norge viser til at Hekkingen har vært benyttet til ilandstigning/trening av Kystjegerkommandoen, men at denne aktiviteten utgår pga. endret tjeneste/behov. Kystverket 5. distrikt viser til at de har 4 dykdalber med lys i den oppmudrede Hekkingsundrenna. Kystverket ønsker å legge sjøkabel til lanternene i renna, samt skifte ut kabel til Hekkingen fyrstasjon. Arbeidet med å holde lanterner/fyrlykter/fyrstasjon i drift må ikke hindres. Arbeid med fyrlykter og merker må fritt kunne utføres hele året. Videre må bruk av farleder og ankerplass ikke hindres.

Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Troms fylkeskommune, kulturretaten bemerker at det er fremmet fredningssak for fyrstasjonen som er under utarbeidelse. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området vurderes ikke å ha særlige kvaliteter for fiskeri- eller havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det settes spørsmålstegn ved om Langholmen og Tennholmen skal være med. Det bemerkes at de er markert på kartet, men ikke nevnt i forskriften.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Verneformen foreslås endret fra naturreservat til landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning, pga. grad av påvirkning og tekniske inngrep. Kulturlandskap foreslås tatt inn i formålet. Det meste av sjøareal, samt holmer og skjær, foreslås tatt ut. Langholmen og Tennholmen bør fortsatt inngå i området pga. deres betydning for fugl. På grunnlag av befaringer i 1997 og 2001, foreslår fylkesmannen utvidelse av området uten ferdselsrestriksjoner nord på Hekkingen, slik at selve Skipsvika og Svinvika er åpen for ferdsel hele året. Bestemmelser om seljakt, sanking av kråkeboller, tanghøsting, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. Fylkesmannen viser til at Hekkingen fyrstasjon ble fredet med hjemmel i kulturminneloven 01.11.00, og at formuleringene i forslag til verneforskrift for landskapsvernområdet er avklart med Riksantikvaren senest 26.04.02. Fylkesmannen viser for øvrig til møte med Kystverket

14.01.02, hvor det ble konkludert med at revidert forslag til grenser og forskrifter ivaretar hensynet til Kystverkets virksomhet.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Hekkingen. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at Hekkingen fyrstasjon ble fredet som ledd i Riksantikvarens nasjonale verneplan for fyrstasjoner. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Hekkingen landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

Finnfjordøya fuglefredningsområde i Lenvik kommune (259 daa, hvorav 102 daa sjøareal)

Lenvik kommune har ikke kommentarer til forslaget. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, bør verneformen være landskapsvern, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Deler av området kan være godt egnet for akvakultur. Naturvernforbundet i Lenvik mener at området kan vernes som foreslått, men peker på at totalt ferdselsforbud i hekketiden kan redusere naturopplevelsen og interessen for fugl. Alternativet kan være å drive opplysningsarbeid. Kystverket 5. distrikt uttaler at ankerplass i Øysundet fritt må kunne nyttes av sjøfarende. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7.

Fylkesmannen i Troms viser til at den viktigste begrunnelsen for å ta med dette området i verneplanen var at det hadde stor betydning som hekkeområde for sjøfugl og gråhegre. Ved befarig i 1997 og 2001 ble det konstatert at bestanden av sjøfugl har gått kraftig tilbake siden 1990. Gråhegre hekker fortsatt, men arten er blitt vanlig i fylket og dette anses ikke lenger å være en viktig hekkelokalitet. Fylkesmannen mener at fuglelivet på øya nå ikke er godt nok grunnlag for vern i denne sammenheng, og tilrår at området tas ut av planen.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener det er svært uheldig at området tas helt ut av planen og viser til at det fremdeles har fylkets største gråhegrekoloni. Måkekoloniens tilbakegang kan være et resultat av langvarig eggsanking. Det bør være ferdselsrestriksjoner i hekkeperioden for måker og gråhegre.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at området Finnfjordøya ble foreslått tatt ut da verneplanutkastet ble sendt på sentral høring. Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering av områdets betydning som hekkeområde og bestandsutviklingen mht. gråhegre. Fylkesmannen har i ettertid opplyst at arten er i ekspansjon i fylket, og at det er registrert mange nye hekkeområder de senere år. Når det gjelder de foreslåtte verneområdene, er det registrert en gråhegrekoloni i område nr. 5 Karnes. Det er også gjort hekkefunn i område nr. 17 Forøya. Direktoratet opprettholder forslaget om å ta området ut av planen.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning.

20. Bergsøyen landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Berg kommune (15 311 daa, hvorav 13 572 daa sjøareal)

Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslagene for Bergsøyen naturreservat og Færøya landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning. Kystverket 5. distrikt uttaler at arbeid med fyrlykter og merker fritt må kunne utføres hele året. Videre må seilingsled og oppankringsplass kunne benyttes. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Senjahopen fiskarlag går imot at Bergsøyen fredes som oppvekstområde for sel, og viser til tiltagende problem med kveis i fisk og død sel i garn. Troms fylkeskommune, kulturetaten bemerker i uttalelse til forslag om Færøya landskapsvernområde at bestemmelse om oppføring av hytter bør tas ut av forskriften. Berg kommune (utt. til revidert forslag) mener at ilandstigningsforbud må gjelde for hele området i perioden 15. april – 10. juni, samt at jakt og fangst på mink, toppskarv og grågås tillates. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) uttaler at området vurderes å ha kvaliteter for fiskeri- og havbruksformål, men disse kvaliteter vurderes ikke å bli berørt av forbud mot ilandstigning.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. De to foreslåtte områdene Bergsøyen naturreservat og Færøya landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning, foreslås slått sammen til Bergsøyen landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning. Fylkesmannen mener at graden av påvirkning er såpass stor at landskapsvernområde er riktig verneform, og at området pga. den betydning det har for dyreliv og spesielt sjøfugl, bør ha dyrelivsfredning. Videre foreslås et større sjøareal i nord samt noe sjøareal i sørvest tatt ut pga. at de har liten betydning for verneformålet. Bestemmelser om tanghøsting, sinking av kråkeboller, seljakt, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. Kulturlandskap foreslås tatt inn i formålet. På bakgrunn av registreringer av fugl i 2001, foreslås omfanget av ferdselsrestriksjoner redusert ved at Kjøpmannsøya, deler av Ertnøya og noen mindre holmer rundt disse åpnes for ferdsel hele året. Videre foreslås restriksjoner i første halvdel av april sløyfet, jf. fylkesmannens felles begrunnelse i kap. 7. Fylkesmannen viser til at det er en storskarvkoloni under etablering i området, og mener at ytterligere restriksjoner bør vurderes dersom denne utvikler seg til en hekkekoloni. I Norsk institutt for naturforsknings rapport fra registreringene i 2001, foreslås ev. restriksjoner også for Kvannholmen. Fylkesmannen ønsker å se an utviklingen og foreslår ikke restriksjoner for denne holmen nå. Det vises i denne sammenheng til at Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift kan forby eller regulere ferdsel av hensyn til verneformålet. I tillegg til å være hekkeområde, har området etter fylkesmannens vurdering også funksjon som myte-, trekk- og overvintringsområde. Dette vil overlappe med tidspunkt for aktuell jakt, og det foreslås at kun jakt på sel og mink tillates. Fylkesmannen bemerker i sin felles begrunnelse at hyttebygging i utgangspunktet ikke er tillatt i naturvernområdene, men at det for enkelte områder der det ikke vil forringe verneverdiene vesentlig, er tatt inn en bestemmelse om at hytter og andre bygninger kan tillates i samsvar med forvaltningsplan. Primært gjelder dette områder hvor det er eller har vært bygninger.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kommunens forslag om ferdselsrestriksjoner for hele området frem til 10. juni. Når det gjelder det geografiske omfanget, vises det til at fylkesmannen på bakgrunn av nye fugleregistreringer i 2001, ikke har funnet grunnlag for restriksjoner i hele området. De deler av området hvor det foreslås restriksjoner for ferdsel, vurderes pga. sin funksjon for hekkende sjøfugl å være sårbare også i tiden etter 10. juni. Direktoratet viser til at fylkesmannen foreslår å ta sel ut av formålet for noen områder, mens det beholdes for Bergsøyen. Fylkesmannen bemerker i sin felles begrunnelse at områdene ikke er avgrenset av hensyn til hvordan sel bruker dem. I forslaget til forskrifter åpnes det også for seljakt. Direktoratets vurdering er at dette samlet sett taler for at sel ikke bør inngå i formålet. Når det gjelder spørsmålet om hyttebygging, legger direktoratet til grunn at det ved

ev. søknader foretas en nøye vurdering av lokalisering og utforming i forhold til verneformålet. For dette området innebærer det at både hensynet til landskap og dyreliv (særlig sjøfugl) må vurderes, før det ev. kan gis tillatelse. Direktoratet legger videre til grunn, som foreslått i forskriften, at det må foreligge en godkjent forvaltningsplan. I forvaltningsplanen bør det foretas en nærmere avgrensning av begrensede deler av området, hvor det kan være aktuelt å gi tillatelse. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugler på trekk.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk påpeker at det er muligheter for dyrking av skjell i området.

Departementet viser til at bestemmelse om havbruksvirksomhet etter søknad er foreslått tatt inn i forskriften.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Bergsøyan landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

21. Lavollskjosen plantefredningsområde i Berg kommune (1 083 daa, hvorav 173 daa sjøareal)

En av grunneierne har uttalt seg, og gir full tilslutning til forslaget. Troms Fiskeoppdrettlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt har ikke merknader. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Berg kommune (utt. til revidert forslag) har ingen merknader. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området i sjø er et gruntvannsområde uten betydning for fiskeri- og havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endring i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Fylkesmannen bemerker at verneformålet først og fremst er knyttet til våtmarksområdet med myr og strandeng, og mener at vedhogst kan vurderes i områdets randsoner. Bestemmelser om vedhogst, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften.

NLH, Institutt for biologi og naturforvaltning mener at landskapsvernområde er en bedre verneform ut fra at hele landskapet har verdi, ikke bare floraen. Verneformen er innarbeidet. Området kunne blitt reservat, men det er en ulempe at kraftlinjer krysser området.

Direktoratet for naturforvaltning foreslo endring av verneformen fra landskapsvernområde med plantelivsfredning til plantefredningsområde da verneplanen ble sendt på sentral høring. Ut fra områdebeskrivelsen i verneplanutkastet og foreslåtte verneformål, vurderes verneverdien først og fremst å være knyttet til de botaniske forekomstene i våtmarksområdet og livsmiljøet for disse. Direktoratets vurdering er fortsatt at dette tilsier at plantefredningsområde, jf. naturvernloven § 9 om bevaring av livsmiljø (biotopvern) og § 13 om fredning av plantearter og plantesamfunn, er en mer hensiktsmessig verneform enn landskapsvernområde med plantelivsfredning. At sistnevnte verneform er vel innarbeidet, bør ikke tillegges avgjørende vekt i dette tilfellet. På denne bakgrunn opprettholder direktoratet forslaget om å endre verneformen. Direktoratet foreslår at formålet suppleres med at området har en uvanlig regelmessig og fullstendig sonering av strandvegetasjon og et uvanlig stort areal med brakkvannsenseng. Dette følger av verneplanutkastet. Forslaget omfatter myrer sørøst for strandenga. Disse gir det hydrologiske grunnlaget for variasjon og utstrekning av brakkvannsvegetasjonen. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har økologisk betydning for biologisk mangfold på land.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Lavallskjosen plantefredningsområde opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

22. Teistevika landskapsvernområde i Torsken kommune (14 469 daa)

Ballesvika grunneierlag ber om at Ballesvika trekkes fra verneplanen, for å unngå altfor store innskrenkninger for grunneierne. Grunneierlaget mener bl.a. at det er feil i områdebeskrivelsen og grunneierlisten. Torsken kommune mener at ordinær seljakt må tillates. Troms Fiskeoppdrettlag aksepterer verneforslaget. Statens Vegvesen Troms, Vegkontoret krever at grensen for området må legges 100 m fra riksveiens senterlinje, slik at hensynet til vedlikehold og ev. veilinjustering knyttet til skredsikring ivaretas. Kystverket 5. distrikt bemerker i felles uttalelse til Teistevika og Sandsvika at en må ha fri adkomst til vedlikehold av lykter og hytte. Troms fylkeskommune, kulturretaten mener bestemmelse om oppføring av hytter bør vurderes tatt ut av forskriften. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området er uten betydning for fiskeri- og havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endring i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Grensen i Ballesvika foreslås endret, slik at selve dalen tas ut. Nedre del av Ballesvika foreslås fremdeles inkludert pga. tett sammenheng mellom kulturminner, naturhistorie (kvartægeologi) og landskap. Med foreslåtte grensendring, vil området ikke komme i berøring med riksveien og problemstillinger knyttet til skredsikring og vedlikehold. Bestemmelser om vedhogst, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for havbruk, fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. Fylkesmannen bemerker i sin felles begrunnelse at hyttebygging i utgangspunktet ikke er tillatt i naturvernområdene, men at det for enkelte områder der det ikke vil forringe verneverdiene vesentlig, er tatt inn en bestemmelse om at hytter og andre bygninger kan tillates i samsvar med forvaltningsplan. Primært gjelder dette områder hvor det er eller har vært bygninger. Fylkesmannen viser for øvrig til at dyrelivet ikke er foreslått fredet, slik at jakt på bl.a. sel er tillatt.

Direktoratet for naturforvaltning legger til grunn at det ved ev. søknader om hyttebygging foretas en nøye vurdering av lokalisering og utforming i forhold til verneformålet. For dette området innebærer det at hensynet til landskapet med dets geologiske elementer og kulturminner må vurderes, før det ev. kan gis tillatelse. Direktoratet legger videre til grunn, som foreslått i forskriften, at det må foreligge en godkjent forvaltningsplan. I forvaltningsplanen bør det foretas en nærmere avgrensning av begrensede deler av området, hvor det kan være aktuelt å gi tillatelse. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Teistevika landskapsvernområde opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

23. Sandsvika naturreservat i Torsken kommune (5 218 daa, hvorav 172 daa sjøareal)

Noen av grunneierne spør om fredning av området kan kombineres med bruk til hyttebygging, og om det kan anlegges enkel brygge ut fra tomten, jf. at opplag av båt på fast plass tillates. Torsken kommune mener at ordinær seljakt må tillates. Troms Fiskeoppdrettlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt bemerker i felles uttalelse til Teistevika og Sandsvika at en må ha fri adkomst til vedlikehold av lykter og hytte. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området vurderes ikke å ha betydning for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Grensen i selve Sandsvika foreslås justert fra å følge kystkontur til å gå i rett linje. Begrunnelsen er at kystkonturen stort sett følger en eroderende sandkant som endrer seg over tid. Det vises også til at området består av en bred sandstrand og tidevannssone med et langgrunt område utenfor, og at sandstranda hører naturlig med til de kvartærgeologiske verneverdiene med et aktivt sanddynesystem. Bestemmelser om seljakt, sinking av kråkeboller, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. Fylkesmannen foreslår videre at forbud mot bruk av skytevåpen og slipp av hund tas ut av forskriften, og viser bl.a. til at jakt etter viltloven er foreslått tillatt. For oppføring av brygger, må det ev. søkes om spesiell tillatelse. Når det gjelder spørsmålet om hyttebygging, mener fylkesmannen at det ikke bør åpnes for slik aktivitet i det foreslåtte naturreservatet.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Sandsvika. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har økologisk betydning for biologisk mangfold på land.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.

Kvartærgeologiske verneverdier:

- Avsetningen går ut i sjø.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.
- Illustrering av dannelsesprosess.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Sandsvika naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

24. Holmenvær landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Torsken kommune (2156 daa, hvorav 1888 daa sjøareal)

En grunneier motsetter seg vern av delområdet Ørja, og viser bl.a. til at områdets beskaffenhet er slik at det offentliges interesser meget vel kan ivaretas uten at arealet gjøres til landskapsvernområde. Det vises også til at det er inngått avtaler, utarbeidet planer og gjort investeringer med henblikk på en viss utnyttelse av området. Torsken kommune mener at ordinær seljakt må tillates. Troms Fiskeoppdrettlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt uttaler at en fritt må kunne utføre arbeid med fyrlykter og merker, fartøyer må fritt kunne seile mellom holmene og sjøfarende må kunne bruke den delen av skipsleden som blir liggende innenfor et ev. vernet område. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området vurderes ikke å ha betydning for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endring i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Grensen foreslås endret slik at delområdet Ørja tas ut av planen, og områdenavnet foreslås endret fra Ørja – Holmenvær til Holmenvær. Fugleregistreringer i 2001 viste at det ikke er virkelig store eller viktige konsentrasjoner av hekkende sjøfugl i delområdet Ørja. Sel foreslås tatt ut av verneformålet, mens formuleringen ”rikt på kulturminner” foreslås erstattet med ”vakkert natur- og kulturlandskap”. Bestemmelser om seljakt, sanking av kråkeboller, tanghøsting, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Antas å ha funksjon som hvilested og næringskilde for sjø- og våtmarksfugler på trekk.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Holmenvær landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

Gjeska landskapsvernområde i Torsken kommune (702 daa)

Grunneierne går imot vern som nasjonalpark og viser til at området er naturmessig rasert grunnet fylkesveien til Flakstadvåg. De viser også til rettssak mellom staten og grunneierne, der grunneierne mistet områder. Grunneierne regner med at kulturminner ivaretas gjennom kulturminneloven. Torsken kommune anbefaler vern i samsvar med fylkesmannens utkast. Troms Fiskeoppdrettlag aksepterer verneforslaget. Statens Vegvesen Troms, Vegkontoret mener at vedlikeholdsarbeid og ev. skredsikring av fylkesveien ikke må hindres. Vedlikeholdsarbeid kan strekke seg i en avstand på 15 m fra veiens senterlinje (maksimalt 50 m i spesielle tilfeller). Kystverket 5. distrikt bemerker at ankerplass i Gjeska må kunne benyttes fritt av alle sjøfarende. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7.

Fylkesmannen i Troms foreslår at området Gjeska tas ut av verneplanen, og viser til den sterke påvirkningen fra fylkesveien. Dersom området skulle vernes, ville det uansett være aktuelt å trekke grensen lenger vekk fra veien pga. nødvendig vedlikehold. Kulturminnene vurderes ikke å være grunnlag nok for vern etter naturvernloven.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag. Området ble foreslått tatt ut da verneplanutkastet ble sendt på sentral høring, og det er ikke kommet merknader som tilsier en annen vurdering. Direktoratet bemerker at området grenser til foreslåtte utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets forslag.

25. Ånderdalen nasjonalpark i Torsken og Tranøy kommuner – utvidelse og revisjon av verneforskriften (Utvidelsesareal: 55 446 daa, totalareal: 124 862 daa).

Grunneierne går imot vern som nasjonalpark og viser til at området er naturmessig rasert grunnet fylkesveien til Flakstadvåg. De ber om at utvidelse som omfatter landareal ved Gjeska og Kvænbukta i sin helhet faller inn under verneformen landskapsvernområde. De viser også til rettssak mellom staten og grunneierne, der grunneierne mistet områder. Grunneierne regner med at kulturminner ivaretas gjennom kulturminneloven. Torsken kommune anbefaler på det sterkeste at jaktstart på småvilt i Ånderdalen settes til 1.10, og stiller seg positiv til å delta i et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken. Torsken kommune har avgitt ny uttalelse i etterkant av fylkesmannens tilråding, der det pekes på at foreslått fredning av sjøarealet innerst i Selfjorden kommer i konflikt med planer for skjelloppdrett. Det vises til at resultatet fra prøveutsett er lovende. Det synes ikke å foreligge noen god vernebegrunnelse for dette sjøarealet, men derimot at oppdrettsvirksomhet vil forringe totalopplevelsen/være et estetisk problem for folk som ferdes i området. Dette virker lite holdbart, sett i forhold til den verdi fjordsystemet har for lokalbefolkningen i næringssammenheng. Kommunen viser til at det kun foreligger ett konfliktpunkt i denne store saken som utvidelsen av Ånderdalen nasjonalpark er. For fremtidig forståelse og samarbeid om vern av spesielle sjø- og landareaer, vil det være viktig at en her kommer til enighet om at sjøarealet innerst i Selfjorden ikke skal omfattes av vernebestemmelsene. En minner om at kommunen har stilt seg positiv til foreslåtte verneområder generelt i kommunen, som omfatter en betydelig del av kommunens areal. Kommunen viser for øvrig til uttalelse vedrørende marin verneplan. Tranøy kommune foreslår at grensen for foreslåtte utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark justeres slik at selve Selfjorden tas ut. Dette begrunnes med at fjorden er av de mest interessante lokalitetene for dyrking av skjell, kråkeboller og marine alger i Tranøy og Torsken kommuner. En slik aktivitet er lite forenlig med vernebestemmelsene knyttet til nasjonalpark. For de aktuelle landområdene slutter kommunen seg til fylkesmannens forslag til forskrift. Tranøy kommune har avgitt ny uttalelse i etterkant av fylkesmannens tilråding, der det bemerkes at et eventuelt bøyestrek for blåskjell i indre Selfjorden vil være et reversibelt inngrep. Kommunen mener at en alternativ plassering av omsøkte blåskjellanlegg ute i fjorden, vil være mer synlig for folk som ferdes i nasjonalparken enn et anlegg inne i fjordbotnen. Med dette kan en hevde at

et eventuelt skjellanlegg i selve nasjonalparken vil fremme totalopplevelsen av urørt natur i større grad enn alternative lokalisering. Kommunen påpeker videre at lokalisering av skjellanlegget ute i fjorden, vil komme i direkte konflikt med et viktig friluftsområde. En lokalisering inne i fjorden vil ikke være så konfliktskapende i forhold til det enkle friluftslivet. Prøvedyrking av blåskjell har vist at indre Selfjorden er en av de beste skjellokalitetene i Senja-regionen, og rammebetingelser som ekskluderer slik fremtidig næringsvirksomhet vil være et stort tap for lokalsamfunnet. Kommunen har ut fra møter og dialog med fylkesmannen dannet seg et bilde av at vernebestemmelsene ikke vil være til hinder for etablering av et skjellanlegg, og viser til at de er blitt oppfordret til å fremskaffe konkrete søknader. Kommunen mener dette ikke er i samsvar med anbefalingen som fylkesmannen gir til direktoratet i tilråding til utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark over indre Selfjorden. Kommunen vurderer dette som en betydelig sak, og peker på at det for fremtidig forståelse og samarbeid om vern av spesielle sjø- og landarealer, vil være viktig at en her kommer til enighet om at området ikke skal ekskluderes fra fremtidig havbruksvirksomhet. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Søndre Torsken jeger- og fiskerforening ønsker at starten på rypejakta utsettes til 1.10 pga. periodisk stort jaktpress de første ukene av jakta. Samisk kulturminneråd Troms/Nordre Nordland bemerker til forskriften at kulturminner ikke er nevnt i formålet, at naturen ikke er helt uberørt samt at det ikke er selvsagt at friluftsliv og rekreasjon er forenlig med samiske kulturminneverninteresser. Det vises til nasjonalparkmeldingens vektlegging av kulturminner som motiv for opprettelse av nasjonalparker og premiss for forvaltningen av slike områder. For å få til en forvaltning av samiske kulturminner i tråd med dette, har Samisk kulturminneråd behov for å foreta nærmere undersøkelser og registreringer. Kystverket 5. distrikt bemerker at ankerplasser må være til fri benyttelse. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) viser til kystmeldingens formuleringer om at oppdrettsanlegg uten fast bygningsmasse, uten synlige anlegg på overflaten og uten forurensningskonsekvenser, eksempelvis skjellanlegg, sjelden vil være i strid med verneformålet. Til dette bemerkes at skjellanlegg har synlige anlegg på overflaten. Nedsenking under vann vil være uheldig pga. at den beste vekstsonen er i overflaten. Skal et anlegg senkes så dypt at båter kan seile over det, vil veksten for skjell reduseres så mye at det blir uinteressant. Skal det senkes like under overflaten, vil Kystverket kreve at det er markører på overflaten for sjøfarende. Det bes om at begrensninger for oppdrett tas ut av forskriften eller at Selfjorden holdes utenfor utvidelsen av nasjonalparkplanen. I merknad til fylkemannens tilråding anfører regionkontoret at området har svært gode kvaliteter for oppdrett av blåskjell og at det er sterk lokal motstand mot utvidelsen. Det er mulig å stille krav til estetikk ved utforming av anlegg. Det virker unødvendig stivbeint å insistere på at indre del av fjorden skal være uten anlegg, når anlegg utenfor grensen kan sees fra alle posisjoner i nasjonalparken som heller mot Selfjorden. Troms Fylkeskommune (utt. til revidert forslag) anmerker at verneforskriften til Ånderdalen nasjonalpark ikke skal omfatte Selfjorden.

Fylkesmannen i Troms viser til at det er konkrete interesser om å etablere et stort anlegg for dyrking av blåskjell innerst i Selfjordbotn. Kommunene, Fiskeridirektoratets regionkontor og fylkeskommunen ber om at sjøarealet i indre del av Selfjorden holdes utenfor, eller at begrensninger for oppdrett (skjelldyrking) tas ut av forskriften. Fylkesmannen anbefaler at dette sjøarealet tas med når saken sendes på sentral høring, og viser til at Selfjorden fremstår som et naturområde uten store tekniske inngrep. Fjorden er viktig for helheten og variasjonen knyttet til nasjonalparken. Fylkesmannen peker på at nasjonalparken med foreslåtte utvidelse vil ha en unik verdi i opplevelsen av spennet i landskapet, fra det rolige terrenget og furuskogen på innersiden og over til det ville fjell- og fjordlandskapet og havet utenfor på yttersiden over så kort avstand. Sjøarealene er en del av landskapsbildet og opplevelsen av fjorden. Å inkludere landarealet uten å ta med sjøarealer vil redusere denne helheten. Fjorden uten tekniske inngrep er derfor en viktig del av opplevelsen av dette landskapet. Fylkesmannen foreslår at havbruksvirksomhet, uten fast bygningsmasse og uten installasjoner på land, kan tillates etter søknad dersom det ikke strider mot formålet med vernet. Fylkesmannen mener at havbruksanlegg som et synlige på sjøoverflaten vil være i

strid både med formålet om å bevare dette naturområdet tilnærmet urørt, og muligheten for friluftsliv og opplevelse av kvalitetene knyttet til et slikt område. Anlegg på sjøoverflaten i indre Selfjord vil også være godt synlig fra land og fra fjellområdene rundt. Fylkesmannen viser for øvrig til at alle eksisterende skjelloppdrettsanlegg i Troms har synlige anlegg på overflaten. Fylkesmannen opplyser at et oppdrettsanlegg for laks har vært lokalisert i Selfjorden, men lenger ut enn den foreslåtte vernegrensen. Konesesjonen ble trukket tilbake i januar 2003. Etter det fylkesmannen kjenner til, var denne konsesjonen grunnen til at den foreslåtte grensen ble trukket over fjorden såpass langt inne. Fylkesmannen foreslår for øvrig at kulturminner tas inn i verneformålet, at etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter kan tillates etter søknad, samt at jakt på sel, fiske etter lov om saltvannsfiske og sanking av kråkeboller tillates. En systematisk registrering og innsamling av opplysninger om kulturminner, bør gjøres som grunnlag for forvaltning av området. Videre bemerker fylkesmannen at verneforslaget ikke er til hinder for bruk av ankerplass. Fylkesmannen viser til at jakt foreslås tillatt etter viltloven. Etter fylkesmannens vurdering behøver ikke jaktpresset nødvendigvis bli mindre dersom starten på rypejakta utsettes. Formålet med vern tilsier ikke at det er grunnlag for strengere bestemmelser på småviltjakt enn det som ligger i viltloven og forskriften om jakttider og jaktmåter m.v. Ifølge foreslåtte verneforskrift har Direktoratet for naturforvaltning mulighet til å totalfredre dyrelivet eller enkelte arter i nasjonalparken. Dersom det er grunnlag for å gjøre det, vil det bli behandlet som en egen sak og fører ikke til endringer i foreslåtte verneforskrift. Grunneierne kan for øvrig gjøre innskrenkninger innenfor de jakttider som er fastsatt. Fylkesmannen viser til at Selfjordprosjektet innenfor foreslåtte utvidelse av Ånderdalen nasjonalpark, er plassert i kategori II i Samlet Plan. Dersom Selfjordområdet ikke kommer med i nasjonalparken, vil Selfjordprosjektet bli flyttet tilbake i kategori I, dvs. at det kan konsesjonsbehandles. Dette fremgår av nasjonalparkmeldingen. Hele Senja er utpekt som et pilotområde for et prosjekt hvor potensialet for mini-/mikrokraftverk skal vurderes. Selfjordvassdraget er vurdert i den forbindelse. Tranøy kommune opplyser imidlertid at det fra private aktører ikke er registrert noen utbyggingsinteresse den siste tiden, og at dette betraktes som en liten nærings sak for kommunen. Fylkesmannen bemerker at det ifølge NGU (28.02.03) ikke er registrert noen store mineralforekomster eller drivverdige forekomster av naturstein. Fylkesmannen kjenner ikke til konkrete planer for utnyttelse av mineraler i området. Kommunen har ikke registrert interesse fra private aktører den siste tiden, og betrakter dette som et lite realistisk næringsprosjekt.

Fiskeridirektoratet viser til at det er betydelig lokal interesse for blåskjelldyrking i området. Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at det i dette tilfellet bør tas hensyn til lokale næringsinteresser, og påpeker at tilrettelegging for havbruk som distriktsnæring er av nasjonal interesse. Fiskeridirektoratet bemerker at det er mulig å stille krav til utforming av anlegg, og viser til regionkontorets uttalelse når det gjelder den visuelle opplevelsen av området. På denne bakgrunn kreves unntak for blåskjelldyrking i forskriften.

NGU foreslår at forbudet mot uttak og fjerning av stein, mineraler og fossiler utgår. Forbud mot sprengning, graving og bergverksdrift bør være tilstrekkelig når det gjelder geologirelaterte verneformål.

NLH, Institutt for biologi og naturforvaltning mener at indre del av Selfjorden med omgivende landskapsrom må inkluderes, og at ingen synlig næringsvirksomhet må foregå i fjordområdet. Her må nasjonale naturkvaliteter klart gå foran mulige lokale næringsinteresser.

FRIFO mener at den indre delen av Selfjorden er en viktig del av utvidelsesforslaget. Dette området må derfor være med i en utvidelse av nasjonalparken. En ser positivt på at friluftslivet fortsatt er en del av verneformålet, og at verneforskriften ikke er til hinder for turer i regi av barnehager, skoler, frivillige organisasjoner og lignende.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at omtalte fylkesvei ligger innenfor det tilgrensende forslag om Gjeska landskapsvernområde, som foreslås tatt ut av verneplanen. Direktoratet foreslår at formuleringen i verneforskriften som åpner for fiske etter lov om saltvannsfiske, endres og slås sammen med punkt om fiske etter lov om laksefisk og innlandsfisk, slik at ordlyden blir "... fiske i medhold av fiskerilovgivningen og lakse- og innlandsfiskloven." Dette harmonerer bedre med foreslåtte forskrifter for de øvrige områdene i verneplanen. Fylkesmannens tilråding og forslaget til forskrift som ble sendt på sentral høring, inneholdt forbud mot "... uttak av stein, mineraler eller fossiler ...". Dette er ment å skulle hindre hogging av stein/mineral og fjerning av store steiner, som etter direktoratets vurdering er viktig å unngå. Formuleringen er imidlertid ikke ment å hindre folk i å ta med mindre løse steiner som suvenirer og lignende. For å bedre synliggjøre dette, foreslås ordlyden endret til forbud mot "... bryting av stein og mineraler, flytting og fjerning av større steiner og blokker".

Direktoratet viser til spørsmålet om vern av sjøarealene i indre del av Indre Selfjorden og forholdet til havbruk. Opplevelsesverdi og estetiske aspekter er i høyeste grad relevante når det gjelder forslag om nasjonalparker, både ut fra naturvernlovens formuleringer og vernemotiver som er omtalt i forbindelse med bl.a. nasjonalparkmeldingen og kystmeldingen. I forbindelse med omtale av landskap, estetikk og urørt natur i kystmeldingen sies det bl.a. at: "Ubrotne drag og linjer i landskapet som strandlinje og horisont er døme på grunnleggjande estetiske kvalitetar.... Nokre kystlandskap er visuelt sær sårbare. Der det er lange, ubrotne linjer, store vasspeglar og låge, treberre øyar og holmar, vil tiltak som fører til oppsplitting, deling, nye strukturar eller nye landemerke kunne virke inn på dei fysiske formene i landskapet... I mange tilfelle er landskapskvalitet i seg sjølv motiv for å verne eit område."

Ifølge naturvernloven § 3 skal naturmiljøet i nasjonalparker vernes. Landskapet med planter, dyreliv og natur- og kulturminner skal vernes mot utbygging, anlegg, forurensninger og andre inngrep. Områdene i nasjonalparkplanen omfatter landarealene ned til laveste lavvann og sjøoverflaten. Tiltak under sjøoverflaten reguleres dermed ikke av foreslåtte verneforskrift. Når det gjelder sjøarealene i slike områder, vil det avgjørende moment ved vurdering av havbruk eller annen virksomhet, være hvordan virksomheten påvirker landskapet sett i relasjon til verneformålet. Formålet med Ånderdalen nasjonalpark og foreslåtte utvidelse er bl.a. å "... bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde med opprinnelig furuskog, bjørkeskog og et fjell- og fjordlandskap som er karakteristisk for ytre deler av Troms...", samt å "...bevare et tilnærmet urørt naturområde som gir mulighet til naturopplevelse gjennom utøving av et enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging." Etter direktoratets vurdering vil det å åpne mulighet for havbruk eller annen virksomhet som innebærer synlige anlegg på overflaten, være i strid med verneformålet. Søknader om havbruk bør derfor eventuelt vurderes etter forskriftens generelle dispensasjonsbestemmelser. Direktoratet ser liten hensikt i å inkludere sjøarealer i nasjonalparkutvidelsen, dersom det skal åpnes for synlige anlegg.

Fjordene utgjør en sjelden landskapstype i internasjonal sammenheng og er dårlig dekket opp i vårt nasjonalparksystem og i andre verneområder, jf. det nasjonale resultatmålet om vern av et representativt utvalg av norsk natur i St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. Ut fra naturvern hensyn ville vern av hele Indre Selfjorden ha vært en mer ideell løsning enn foreliggende forslag, som omfatter ca. 1/3 av fjordens lengde, bl.a. fordi anlegg på sjøoverflaten ute i fjorden vil være synlig fra terrenget omkring den indre delen. Direktoratet mener likevel at den indre delen som omfattes av verneforslaget, i kraft av den naturtype området representerer og dets relative urørthet, har stor verneverdi. Direktoratet viser også til at det i sakens bakgrunnsdokumenter fremkommer at området er et viktig element i grunnlaget for utvidelsesforslaget. I NOU 1986: 13 *Ny landsplan for nasjonalparker* pekes det på at Selfjorden representerer den såkalte "Yttersida" på Senja – et vilt og særpreget fjellandskap ut mot havet. Verneforslaget er videreført i

nasjonalparkmeldingen. Direktoratet tilrår på denne bakgrunn at fylkesmannens avgrensingsforslag følges. Dette vil innebære at verneinteressene i dette tilfellet prioriteres foran havbruksinteressene. Direktoratet vil i denne sammenheng peke på at en i arbeidet med verneplanen for øvrig, i stor grad har forsøkt å ivareta hensynet til havbruksnæringen, både gjennom å ta ut sjøarealer og å foreslå en verneform som åpner for at havbruksanlegg kan etableres etter søknad. Dersom en ved sluttbehandling av saken kommer frem til at det skal åpnes for synlige anlegg, bør sjøarealet tas ut av verneforslaget.

Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk viser til at forslaget om utvidelse av Ånderdalen Nasjonalpark medfører at sjøområdene i indre deler av Selfjorden blir en del av planen. Vernet skal være et vern av overflaten, ikke vannsøylen. I forbindelse med høringsbrev fra DN, møter med Fylkesmannen og samtaler med Fiskeridirektoratet fremkommer det i følge FHL havbruk at ønsket om vern av sjøområder har vært knyttet til en forestilling om at havbruksvirksomhet i seg selv er estetisk forurensende. FHL havbruk tar sterk avstand fra en slik forestilling, og påpeker at en slik form for vern vil gi svært vidtgripende konsekvenser for enhver form for næringsaktivitet i store områder, og at verneformålet vanskelig lar seg forene med bosetning. FHL havbruk avviser derfor forslaget om å innlemme indre deler av Selfjorden i Ånderdalen Nasjonalpark. I den grad utvidelsen av Nasjonalparken på landsiden danner grunnlag for senere utvidelse av nasjonalparken på sjøsiden ber vi om at denne utvidelsen også avvises. FHL havbruk mener at i det spesifikke området fremstår det estetikkbegrunnede vernet som ekstra spesielt. Det er allerede etablert et oppdrettsanlegg utenfor det foreslåtte verneområder. Fra et hvert område i nasjonalparken hvor man kan se Indre Selfjord vil man også se oppdrettsanlegget som er lokalisert utenfor grensen. Skulle DN i sin endelige tilrådning tilrå at disse områdene blir inkludert i det endelige vedtaket ber FHL havbruk om at havbruksaktivitet forflyttes til opplistingen under ”ikke til hinder for”, slik at man unngår et etter FHL havbruks syn unødvendig vern, og en unødvendig tilspissing mellom vernemyndigheter, lokalsamfunn og lokal næringsaktivitet.

Departementet viser til møte 31.10.03 hvor FHL havbruk opplyste at oppdrettsanlegget lenger ute i Selfjorden (utenfor den foreslåtte utvidelsen av nasjonalparken) nå ikke er i drift.

Departementet viser til at med støtte både i naturvernloven, nasjonalparkmeldingen og kystmeldingen, er opplevelsesverdi og estetiske aspekter i høyeste grad relevante når det gjelder forslag om nasjonalparker. I forbindelse med nasjonalparkplanen ble det forutsatt at vernevedtak for sjøområder i denne landsplanen vil kunne gjelde vannoverflaten og ikke under vann. Departementet vil poengtere at verneformålet, jf. kystmeldingen og Stortingets føringer, er av grunnleggende betydning når spørsmålet om å åpne for ulike aktiviteter skal vurderes. Formålet med Ånderdalen nasjonalpark og foreslåtte utvidelse er bl.a. å bevare et tilnærmet urørt naturområde. Departementets vurdering om at det ikke bør åpnes for synlige anlegg på sjøoverflaten gjelder generelt i forhold til virksomhet som innebærer slike anlegg og ikke bare havbruk. Det vises også til omtale i kap. 8c).

I forbindelse med overgang til ny forskriftsmal etter lokal høring, skjedde det en utilsiktet innskjerping når det gjelder adgangen til å tillate bruk av beltekjøretøy på barmark og luftfartøy i forbindelse med reindrift. Dette er rettet opp av MD. Selv om det da gis mulighet for å tillate bruk av beltekjøretøy på barmark, må det legges til grunn at kjøring i størst mulig grad skal skje på vinterføre (frossen, snødekt mark). Dersom det blir aktuelt å innvilge

søknad om kjøring på barmark, må det fra søkers side foreligge en god begrunnelse på hvorfor transporten ikke kan utføres på vinterføre.

Miljøverndepartementet er informert om at det foreligger en søknad om etablering av et større skjelloppdrettsanlegg i Indre Selfjord. Departementet har mottatt brev av 6.11.2003 fra Tranøy kommune hvor det vises til at prøvedyrking har vist at indre Selfjorden er spesielt egnet til skjell dyrking, og at dette underbygger at selve fjorden ikke bør inngå i utvidelsen av Ånderdalen nasjonalpark. Videre har departementet mottatt brev av 27.1.2004 fra Troms Fylkeskommune hvor det vises til Fylkestingets vedtak av 10.6.2002 mot vern av Selfjorden, samt nye undersøkelser som viser at fjorden er egnet dyrkingsområde for blåskjell. Fylkesrådet slutter seg til fylkestingets vurdering og ber om at verneforskrifter for Ånderdalen nasjonalpark ikke omfatter Selfjorden.

Miljøverndepartementet viser til avklaring med Fiskeridepartementet om at sjøarealet i Indre Selfjord tas ut av nasjonalparken. Dette innebærer at Ånderdalen nasjonalpark ikke vil omfatte sjøareal.

Det understrekes at uttak av sjøarealet fra verneforslaget ikke innebærer en forskuttering av den videre saksbehandling for den foreliggende søknaden om etablering av et større skjelloppdrettsanlegg i Indre Selfjord. Søknaden vil bli behandlet i henhold til ordinære saksbehandlingsprosedyrer. Et av flere relevante momenter i den sammenheng vil være forholdet til marin verneplan. Selfjorden ligger innenfor området "Transekt fra Andfjorden" som er på liste A i marin verneplan. Det vises til brev av 16.1.2004 fra Fiskeridepartementet til Fiskeridirektoratet vedrørende marin verneplan og nye oppdrettstillatelser. I henhold til brevet gjelder følgende: "Det kan gis oppdrettstillatelser i disse områdene i tråd med ovennevnte retningslinjer, men kun midlertidig og med opplysning om at arbeidet med marin verneplan kan medføre at tillatelser ikke videreføres."

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran.

Departementet viser for øvrig til vurderingene fra Direktoratet for naturforvaltning og slutter seg til disse, og anbefaler at vernevedtak for Ånderdalen nasjonalpark fattes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

26. Lemmingvær landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Tranøy kommune (3672 daa, hvorav 2538 daa sjøareal)

Grunneierne mener at jakt og fangst på rype, hare, mink og særlig grågås må tillates. Tranøy kommune mener at bestemmelsene for småviltjakt må innskjerpes, idet dette er en av de få oppvekstområdene for rype. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, må etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Deler av området er svært interessant i oppdrettssammenheng. Området inneholder nær sagt alle typer lokaliteter, og kan ha stor betydning for oppdrettsnæringens utviklingsmuligheter. Kystverket 5. distrikt bemerker at en må ha fri adkomst til merkene, og vedlikehold må kunne utføres hele året. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Troms fylkeskommune, kulturetaten bemerker at første setning i omtalen av kulturminner i verneplanutkastet ikke gir mening i forhold til resten av teksten, og ber om at denne fjernes. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) uttaler at området vurderes ikke å ha særlige kvaliteter for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Noe sjøareal på nord- og vestsiden av Lemmingvær foreslås tatt ut. Ferdelsrestriksjoner i april foreslås sløyfet. Bestemmelser om reindrift, tanghøsting, sanking av kråkeboller, seljakt, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og

etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. Etter fylkesmannens vurdering fungerer området som myte-, trekk- og overvintringsområde, i tillegg til å være hekkeområde. Disse funksjonene overlapper med tidspunkt for jakt. Fylkesmannen foreslår at det åpnes for grågåsjakt i den nordlige delen av Lemmingvær, hvor det delvis er jordbruksmark. Samtidig foreslås jakt på rype og hare avgrenset til denne delen av området. Dermed holdes den sørlige delen fri for jakt, slik at forstyrrelsen for fugl der blir minst mulig. Fylkesmannen har ikke dokumentert grunnlag for å si at området er et spesielt viktig oppvekstområde for rype. Fylkesmannen tar merknaden fra fylkeskommunens kultur-etat til etterretning, og anfører at den ikke påvirker forslag til avgrensning og forskrifter.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene ligger innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Lemmingvær. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugler på trekk.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk viser til at siden lokal høring er sjøareal tatt ut av forslaget, slik at konfliktnivået mot havbruk er redusert. FHL havbruk påpeker imidlertid at området grenser inn mot viktige lokaliteter for matfiskoppdrett. FHL havbruk ber om at akvakultur tilføyes opplistingen under "ikke til hinder for" på lik linje med vanlig jordbruksdrift. FHL havbruk er prinsipielt enige med oppdretterlaget i at plantelivsfredning ikke bør være til hinder for havbrukvirksomhet. FHL havbruk minner om at akvakulturvirksomhet ikke er i konflikt enhver form for dyrelivsfredning, og at det således påhviler forvaltningen et særskilt ansvar å skille mellom ulike former for dyrelivsfredning. Slik FHL havbruk fortolker stortingsmeldingen bør det også her legges opp til kombinasjoner av bruk og vern. FHL havbruk ber DN om å innføre den samme mulighet for fortøyningsfester i dette område. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet viser til at etter lokal høring er bestemmelse om havbruksvirksomhet etter søknad foreslått tatt inn i forskriften. Det legges til grunn at begrepet "havbruksvirksomhet" også omfatter fortøyningsfester. Fiskeridirektoratets regionkontor har til revidert forslag uttalt at området vurderes ikke å ha særlige kvaliteter for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det presiseres at det ikke er foreslått plantelivsfredning for

dette området. Det vises for øvrig til kommentarene i forbindelse med landskapsvernområder i kap. 8c).

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran.

For øvrig slutter departementet seg til direktoratet og anbefaler at Lemmingvær landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

27. Leirpollen - Halsvatnet naturreservat i Tranøy kommune (125 daa, hvorav 51 daa sjøareal)

En grunneier ønsker å opprettholde sin bruksrett knyttet til å ha flytebrygge og båt i Halsvatnet, parkere campingbil, ta ut ved, fjerne siv i vatnet for å få bedre gjennomstrømning, renske utløpsbekk og bære kalksand fra fjæra til tilsigsbekker. En annen grunneier mener at fredning er unødvendig og at det vil svekke næringsgrunnlaget for etablering nordpå, og påberoper seg de samme rettigheter som førstnevnte grunneier dersom området fredes. Tranøy kommune går inn for at verneforslaget vedtas. Troms Fiskeoppdretterlag avviser verneforslaget. Dersom det opprettholdes, bør verneformen være landskapsvern. Det er omsøkt matfisklokalitet for laks i området. Kystverket 5. distrikt har ikke merknader. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) uttaler at området vurderes å ha beskjeden verdi for fiskeri- og havbruksnæringen.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Områdenavnet foreslås endret fra Leirpollen til Leirpollen – Halsvatnet. Grensen langs vei foreslås justert fra å følge nedre kant av vei, til å gå hhv. 8 og 6 m fra midten av vei. Bestemmelse om reindriften bruk foreslås tatt inn i forskriften, mens påbud om at hunder skal holdes i bånd og forbud mot jakt, fangst og bruk av skytevåpen foreslås tatt ut. Videre foreslås bestemmelser om seljakt, kråkebollesanking, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter tatt inn i forskriften. Etter fylkesmannens vurdering har området spesielle naturtyper som kvalifiserer for naturreservat, og påvirkningen vurderes ikke å være større enn at den er forenlig med verneformen. Formålet er å ta vare på et helhetlig økosystem og området har undervannsenger. Det vurderes derfor som riktig å inkludere sjøareal. Fylkesmannen viser til at det har vært oppdrett av laks på en lokalitet utenfor området, men at denne nå er nedlagt. Fylkesmannen viser også til at det fortsatt vil være tillatt med bruk av båt uten motor på vatnet, at parkeringsplass for campingbil ligger utenfor området, at forvaltningsmyndigheten kan tillate vedhogst samt at eksisterende anlegg inkl. flytebrygge kan vedlikeholdes. Når det gjelder rensking av utløpsbekk og tilførsel av kalksand, må det vurderes om dette er nødvendige skjøtselstiltak. Hele økosystemet, dvs. også dyrelivet, forelås vernet.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at dyrelivet tas inn i formålet i forskriften. Dette samsvarer med utkastet som ble sendt på lokal høring og fylkesmannen tilråding om at hele økosystemet foreslås vernet. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har økologisk betydning for biologisk mangfold på land.
- Nåværende sjøareal vil bli fremtidig landareal.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk viser til at ved den lokale høringen avviste Troms Fiskeoppdretterlag forslaget om innføring av verneområde, påpekte at det var omsøkt lokalitet for matfisk laks/ørret i området og ønsket sekundært at verneformen ble endret til landskapsvernområde, hvor

etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. FHL havbruk er enig med lokal høring fra Troms Fiskeoppdretterlag. Dersom vern likevel innføres bør verneformen endres til landskapsvernområde, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. DN har i sitt høringsbrev bedt om at dyrelivsfredning inkluderes i verneformålet. FHL havbruk støtter fylkesmannen i deres vurdering av verneformålet. FHL havbruk ber sekundært DN om at havbruk gis like muligheter til drift og etablering som annen næringsvirksomhet, jfr forskriftsforslaget §4 punktene 2, 4, 6, 10, 11 og 13. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet viser til at bakgrunnen for direktoratets forslag om at dyrelivet bør inngå i verneformålet, likevel slik at det er områdets botaniske verdier som fremheves, var nettopp fylkesmannens vurderinger i tilrådingen samt at dyrelivet var foreslått fredet i forskriften som ble sendt på lokal høring. Landskapsmessige verdier inngår ikke i verneformålet. Fylkesmannen har i sin tilråding vist til at det har vært oppdrett av laks på en lokalitet utenfor området, men at denne er nedlagt. Fiskeridirektoratets regionkontor har uttalt at området vurderes å ha beskjedne verdi for havbruksnæringen. Etter departementets vurdering vil gjennomføring av vern som foreslått, ikke medføre vesentlige konflikter i forhold til havbruksnæringen.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran.

For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Leirpollen-Halsvatnet naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

28. Lekangsøya naturreservat Tranøy kommune (204 daa, hvorav 32 daa sjøareal)

Tranøy kommune går inn for at verneforslaget vedtas. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt bemerker at merke fritt må kunne vedlikeholdes.

Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) uttaler at området vurderes å ha beskjedne betydning for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Det meste av sjøareal foreslås tatt ut, og ferdselsrestriksjoner i april og siste halvdel av juli foreslås sløyfet. Videre foreslår fylkesmannen å ta inn i forskriften bestemmelser om reindriftens bruk, seljakt, kråkebollesanking, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Lekangsøya naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

29. Steinavær landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Bjarkøy kommune (5 766 daa, hvorav 5 398 daa sjøareal)

Bjarkøy kommune går imot vern. Kommunen uttaler til revidert forslag at det er positivt at berørt areal reduseres. Fiskerinemnda i Bjarkøy ønsker ikke spesielle vernetiltak i skjærgården utover det som er fastsatt i friluftsløven, og viser til at Forsvaret har lagt omfattende restriksjoner på bruk. Ev. vernetiltak bør iverksettes ved bruk av plan- og bygningsloven. Nemnda mener det beste vern synes å være at områdene brukes som tidligere. Troms Fiskeoppdretterlag uttaler at sjøarealet kan være optimalt for fremtidig akvakulturvirksomhet og avviser verneforslaget. Dersom vern likevel innføres, bør verneformen være landskapsvern. Kystverket 5. distrikt uttaler at merker fritt må kunne vedlikeholdes, og at det må være mulig å komme frem til molo med tyngre redskaper i forbindelse med ev. reparasjon. Ankringsplasser og seilingsled må fritt kunne benyttes. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) uttaler at området vurderes ikke å ha særlige kvaliteter for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Det meste av sjøareal og de ytterste holmene og skjærene foreslås tatt ut på grunnlag av nyere fugleregistreringer. Ut fra påvirkningsgraden foreslås verneformen endret fra naturreservat til landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Sel og korallforekomst foreslås tatt ut av formålet, mens kulturlandskap foreslås tatt inn. Ferdelsrestriksjoner i april og siste halvdel av juli foreslås sløyfet. Videre foreslår fylkesmannen å ta inn i forskriften bestemmelser om seljakt, kråkebollesanking, tanghøsting, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene ligger innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Steinavær. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at verneforslaget innebærer at tradisjonell bruk som egg- og dunsanking, fiske, seljakt, beiting m.m. vil være tillatt. Videre åpner forslaget for at bl.a. havbruksvirksomhet og gjenreiseing av bygninger kan tillates etter søknad. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper.
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Antas å ha funksjon som næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med myting til gjess og ender.
- Næringskilde og hvilested for sjø- og våtmarksfugler på trekk.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03.

FHL havbruk er fornøyd med at fylkesmannen i sin tilrådning har endret verneformen til landskapsverneområde, men mener i likhet med i andre landskapsverneområder at havbruk må gies en mer lik behandling med annen sammenlignbar næringsvirksomhet. FHL havbruk ber om at havbruk opplistes under overskrivet ”ikke til hinder for” på li linje med næringsaktivitet knyttet til fiske og beite. Siden lokal høring er det tatt ut sjøareal fra forslaget, noe som reduserer konflikt med havbruksnæringen. FHL havbruk kan dermed akseptere det arealmessige omfanget av forslaget. FHL havbruk er prinsipielt enige med oppdretterlaget i at plantelivsfredning ikke bør være til hinder for havbrukvirksomhet. FHL havbruk minner om at akvakulturvirksomhet ikke er i konflikt enhver form for dyrelivsfredning, og at det således påhviler forvaltningen et særskilt ansvar å skille mellom ulike former for dyrelivsfredning. Slik FHL havbruk fortolker stortingsmeldingen bør det også her legges opp til kombinasjoner av bruk og vern. FHL havbruk ber DN om å innføre den samme mulighet for fortøyningsfester i dette området. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet viser til at etter lokal høring er ca. 83 % av sjøarealet foreslått tatt ut, verneformen er foreslått endret og bestemmelse om havbruksvirksomhet etter søknad er foreslått tatt inn i forskriften. Det legges til grunn at begrepet ”havbruksvirksomhet” også omfatter fortøyningsfester. Fiskeridirektoratets regionkontor har til revidert forslag uttalt at området vurderes ikke å ha særlige kvaliteter for havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter. Det presiseres at det ikke er foreslått plantelivsfredning for dette området, og vises for øvrig til kommentarer i kap. 8c) om landskapsvernområder og bruk/vern.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Steinavær landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

30. Flatøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Bjarkøy kommune (1 452 daa, hvorav 191 daa sjøareal)

Grunneierne i Flatøya grunneierlag (gnr/bnr 9/1-5) anmoder om at det også blir ferdselsrestriksjoner på Jektevikøya pga. hekkende fugl. Det bør være ilandstigningsforbud i perioden april – august, subsidiært i perioden april – juli. I forskriftene bør grunneierens rett til moltebærsanking også i perioden med ferdselsrestriksjoner presiseres, og uttak av torv bør være tillatt. En av disse eierne mener bl.a. at gåseflokkene trekker tidligere fra øyene pga. at jaktpresset er for stort, og peker på at kommunen har mange andre muligheter til friluftsområder hvor det ikke hekker fugl. Andre grunneiere (gnr/bnr 9/6) mener at betegnelsen landskapsvernområde er misvisende pga. at det sentrale i forskriftene knytter seg til fugle- og dyrelivsfredningen, men bemerker at landskapsvernområdet bør omfatte hele Flatøya, samt at jakt etter viltloven og molteplukking i perioden med ferdselsrestriksjoner må tillates. Molteplukking foregår i dag i august måned. Eierne av gnr/bnr 9/3 (sameie) ønsker begrunnelse for at Jektevikøya ev. er tatt ut av området. Det er av stor betydning at Flatøya generelt, og Jektevikøya spesielt blir en del av landskapsvernområdet. Bjarkøy kommune går imot vern. Kommunen uttaler til revidert forslag at det er positivt at berørt areal reduseres. Fiskerinemnda i Bjarkøy ønsker ikke spesielle vernetiltak i skjærgården utover det som er fastsatt i friluftsløven, og viser til at Forsvaret har lagt omfattende restriksjoner på bruk. Ev. vernetiltak bør iverksettes ved bruk av plan- og bygningsloven. Nemnda mener det beste vern synes å være at områdene brukes som tidligere. Troms Fiskeoppdretterlag uttaler at det er søkt om matfisklokaliteter i Flatøysundet, og at sjøarealene omfatter gode lokaliteter for lakseoppdrett og trolig også andre oppdrettsarter. Dersom verneforslaget opprettholdes, må etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. Kystverket 5. distrikt uttaler at merke fritt må kunne vedlikeholdes. Fylkeslandbruksstyret i Troms bemerker at området har landbruksfaglig interesse, jf. generell uttalelse i kap. 7. Forsvarets bygningstjeneste, Region Nord-Norge bemerker at Flatøya ikke skal benyttes videre og at den kan vernes. Fiskeri-

direktoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at grensen går i strandlinjen, men på nordsiden av øya inkluderes et sjøområde som i hovedsak er et gruntvannsområde.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. På bakgrunn av nyere sjøfuglregistreringer, foreslås området redusert mot nordvest og sørvest. Ferdselsrestriksjoner i april og siste halvdel av juli foreslås sløyfet. Antall registrerte hekkende par av sildemåke er såpass få at det vurderes ikke å være grunnlag for lengre periode med restriksjoner. Pga. at området i tillegg til å være hekkeområde, kan ha funksjoner som myte- og trekkområde, foreslår fylkesmannen at det ikke åpnes for annen jakt enn jakt og fangst på villmink. Bestemmelse om sanking av bær og matsopp foreslås tatt ut av forskriften pga. at plantelivet i seg selv ikke er foreslått vernet, samt at moltebærsesongen blir liggende utenfor tidsperioden hvor det nå foreslås ferdselsrestriksjoner. Som følge av foreslått grenseendring, foreslås bestemmelse om at det kan gis tillatelse til oppføring av hytter og bygninger tatt ut av forskriften, og bestemmelse om jordbruksdrift foreslås endret til å omfatte kun tradisjonell beiting. Fylkesmannen viser til at det ifølge en uttalelse ble drevet torving frem til 1960, og mener at å ta opp igjen ordinært uttak av torv på samme måte som da, vil være i konflikt med verneformålet. Fylkesmannen foreslår at områdenavnet fortsatt blir Flatøya, som også er tilrådingen fra Statens namnekonsulentar. Fylkesmannen foreslår å ta inn i forskriften bestemmelser om seljakt, kråkebollesanking, tanghøsting, havbruksvirksomhet, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter. For øvrig bemerker fylkesmannen at forslaget om grenseendring innebærer vern av et betydelig mindre areal enn det både kommunen, fiskerinemnda og fiskeoppdretterlaget uttalte seg til.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene ligger innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Flatøya. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at verneforslaget innebærer at tradisjonell bruk som egg- og dunsanking, fiske, seljakt, beiting m.m. vil være tillatt. Videre åpner forslaget for at bl.a. havbruksvirksomhet kan tillates etter søknad. Formålet foreslås supplert med vakkert natur- og kulturlandskap. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk viser til at siden lokal høring er deler av sjøarealet tatt ut av forslaget, slik at konfliktnivået er redusert noe. Det er i dag godkjent lokalitet for lakseoppdrett like sør for området. FHL havbruk forutsetter at grensene som tegnes ikke medfører problemer for denne oppdrettsbedriften. FHL havbruk kan under denne forutsetning akseptere det arealmessige omfanget av forslaget. FHL havbruk ber om at akvakultur tilføyes opplistingen under ”ikke til hinder for” på lik linje med vanlig jordbruksdrift. FHL havbruk er prinsipielt enige med oppdretterlaget i at plantelivsfredning ikke bør være til hinder for havbruksvirksomhet. FHL havbruk minner om at akvakulturvirksomhet ikke er i konflikt enhver form for dyrelivsfredning, og at det således påhviler forvaltningen et særskilt ansvar å skille mellom ulike former for dyrelivsfredning. Slik FHL havbruk fortolker stortingsmeldingen bør det også her legges opp til kombinasjoner av bruk og vern. FHL havbruk ber DN om å innføre den samme mulighet for fortøyningsfester i dette området. FHL havbruk har som

forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet viser til at etter lokal høring er ca. 89 % av sjøarealet foreslått tatt ut og bestemmelse om havbruksvirksomhet etter søknad er foreslått tatt inn i forskriften. Det legges til grunn at begrepet "havbruksvirksomhet" også omfatter fortøyningsfester. Fiskeridirektoratets regionkontor har til revidert forslag uttalt at grensen går i strandlinjen, men på nordsiden av øya inkluderes et sjøområde som i hovedsak er et gruntvannsområde. Etter departementets vurdering er konfliktgrunnlaget vesentlig redusert etter lokal høring. Det presiseres at det ikke er foreslått plantelivsfredning for dette området, og vises for øvrig til kommentarer i kap. 8c) om landskapsvernområder og kombinasjon av bruk og vern.

Miljøverndepartementet har mottatt brev av 14.10.03 fra Fylkesmannen i Troms, med vedlagt innspill fra Flatøy utmarkslag vedrørende Flatøy landskapsvernområde. Flatøy utmarkslag foreslår at det i verneforskriften for området åpnes for at grunneier og øyas befolkning har adgang til å gå på øyas høyeste punkt "Varan" for sosiale sammenkomster og benyttelse som utkikkspunkt.

Departementet legger til grunn opplysninger fra Fylkesmannen om at det hekker fugl i området rundt Varan. Siden dette er øyas høyeste punkt vil ferdsel der kunne virke forstyrrende på hekkende fugl på relativt store omkringliggende arealer. Det vurderes derfor slik at ferdsel på Varan i perioden med ferdselsforbud (1.mai til 15.juli) kan virke forstyrrende på fugl, og at det i tilfelle er behov for å regulere slik ferdsel. Departementet har i verneforskriftens § 5 åpnet for å kunne gi tillatelse etter søknad for ferdsel til fots til Varan etter nærmere fastsatt trasé, og opphold samme sted innenfor nærmere fastsatt område, i perioden med forbud mot ferdsel på land.

Departementet slutter seg for øvrig til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Flatøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

31. Froholman naturreservat i Bjarkøy kommune (433 daa, hvorav 373 daa sjøareal)
Statskog Troms oppfatter seg som eier av Froholman, og har ingen merknader til verneforslaget. Bjarkøy kommune mener at perioden med ilandstigningsforbud ikke bør omfatte april, samt at restriksjoner også må omfatte militær aktivitet. For øvrig er kommunen enig i verneforslaget. Kommunen uttaler til revidert forslag at det er positivt at berørt areal reduseres. Fiskerinemnda i Bjarkøy ønsker ikke spesielle vernetiltak i skjærgården utover det som er fastsatt i friluftsløven, og viser til at Forsvaret har lagt omfattende restriksjoner på bruk. Ev. vernetiltak bør iverksettes ved bruk av plan- og bygningsloven. Nemnda mener det beste vern synes å være at områdene brukes som tidligere. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt bemerker at de har en jernstang innenfor området. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området vurderes å ha liten betydning for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Et dypere sjøområde sør for Froholman foreslås tatt ut, og ferdselsrestriksjoner i april og siste halvdel av august foreslås sløyfet. Ut fra registreringer i 2001 konkluderes det med at området er en viktig hekkeplass for sildemåke, også for underarten *fuscus* (nordlig sildemåke). Kystverkets merke, en jernstang, ligger i den delen av området som foreslås tatt ut. Bestemmelser om seljakt, kråkeboller, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene ligger innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Froholman. Aktiviteten i skytefeltene

vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Froholman naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

32. Sundsvollsundet naturreservat i Bjarkøy kommune (234 daa)

Bjarkøy kommune går inn for verneforslaget, med den begrensning at Heggen tas ut.

Kommunen uttaler til revidert forslag at det er positivt at berørt areal reduseres.

Fiskerinemnda i Bjarkøy ønsker ikke spesielle vernetiltak i skjærgården utover det som er fastsatt i frilufsloven, og viser til at Forsvaret har lagt omfattende restriksjoner på bruk. Ev. vernetiltak bør iverksettes ved bruk av plan- og bygningsloven. Nemnda mener det beste vern synes å være at områdene brukes som tidligere. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt bemerker at Sundsvollsundet er en trafikkert seilingsled. Sjøfarende må fortsatt kunne benytte seilingsleden fritt uten begrensning.

Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) bemerker at området vurderes ikke å ha betydning for fiskeri- og havbruksformål.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Et landområde vest for fuglefjellet foreslås tatt ut, slik at en gammel grunnmur blir liggende utenfor området. Videre foreslås et landområde øst for fuglefjellet, Heggen, tatt ut. Det vises til at en tidligere registrert rødlisteart i denne delen av området ikke kan gjenfinnes. Fylkesmannen viser også til at formålet med vernet er å bevare et fuglefjell, og dette vil fortsatt i sin helhet være innenfor grensene etter foreslåtte endring. Bestemmelser om seljakt, vedhogst til eget bruk, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften.

Forsvarsbygg Eiendomsutvikling Fagsenter Plan viser til at noen av områdene grenser til eller ligger i nærheten av Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, deriblant Sundsvollsundet. Aktiviteten i skytefeltene vil være relativt liten i sommerhalvåret og under fuglenes hekketid. Forsvaret ønsker å opprettholde dagens aktivitet, og forutsetter at vernebestemmelsene gir adgang til dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at vernebestemmelsene i utgangspunktet gjelder for tiltak innenfor et verneområde. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder Forsvarets interesser, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Sundsvollsundet naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

33. Kjellåsen naturminne i Skånland kommune (9 daa)

Skånland kommune mener at Kjellåsen er et svært verdifullt kvartærgeologisk område og at det bør inngå i verneplanen. Troms fiskeoppdretterlag bemerker at området ikke har sjøareal og aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Grensen foreslås justert fra å følge nedre kant av østre veiskulder, til å gå i en avstand på 5 m fra midten av vei. Bestemmelser om vegetasjon og dyreliv foreslås tatt ut av forskriften pga. at formålet er knyttet til kvartærgeologi. Videre foreslås forskriften tilpasset ny mal for naturminner. NGU har ikke registrert viktige gruseressurser i det foreslåtte verneområdet. I Sandstrand ligger en stor kalkforekomst som NGU mener er av nasjonal interesse, men så langt en kan se bør det ikke bli noe konflikt mellom vern av naturminnet og kalkressursen.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Kjellåsen naturminne opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

Kinnholmen naturreservat i Sortland kommune (140 daa, hvorav 35 daa sjøareal)
Kvæfjord kommune mener at eggsanking må begrenses til perioden 5. mai – 20. mai, samt at ferdselsrestriksjoner i august bør sløyfes. Fiskerinemnda i Kvæfjord viser til at det foreslås fredning av tre områder i kommunen, og at begrunnelsene for fredning er like. Nemnda er ikke imot vernetiltak for å sikre et utvalg av verdifulle og representative områder langs kysten av Troms, men ser ikke at dette skulle tilsi vern av ”alle” holmer i kommunen. Nemnda ønsker ikke Kinnholmen vernet, men vil overlate til de kommunale myndigheter å iverksette nødvendige tiltak ved bruk av plan- og bygningsloven. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt uttaler at det fritt må kunne utføres vedlikehold av og tilsyn med lykt på holmen.

Fylkesmannen i Troms foreslår at området Kinnholmen tas ut av verneplanen. Fylkesmannen viser til nyere registreringer av fuglelivet, som viser at antall måker og sjøfugl har gått kraftig tilbake siden 1991. I motsetning til tidligere, ble det ikke registrert sildemåke. Fylkesmannen mener at fuglelivet på øya nå ikke er godt nok grunnlag for vern i denne sammenheng, og at det bør tas vare på gjennom kommunal forvaltning etter plan- og bygningsloven.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilråding. Området ble foreslått tatt ut da verneplanutkastet ble sendt på sentral høring, og det er ikke kommet merknader som tilsier en annen vurdering. Direktoratet bemerker at området ligger i Sortland kommune i Nordland fylke. Fylkesgrensen ble endret fra 01.01.00, og før den tid lå området i Kvæfjord kommune i Troms fylke.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning.

34. Gapøyholman naturreservat i Kvæfjord kommune (733 daa, hvorav 383 daa sjøareal)

Kvæfjord kommune mener at eggsanking bør begrenses til perioden 5. mai – 20. mai. Fiskerinemnda i Kvæfjord har ingen merknader, forutsatt at verneplanen blir i samsvar med forslag til forskrift. Troms Fiskeoppdretterlag uttaler at området omfatter en optimal matfisklokalitet for laks og at flere av sjøarealene kan være optimale for fremtidig akvakulturvirksomhet, og avviser verneforslaget. Dersom vern likevel innføres, bør verneformen være landskapsvern. Kystverket 5. distrikt uttaler at merker, lykt og ankerkjetting fritt må kunne vedlikeholdes og føres tilsyn med. Ankerplasser må fritt kunne benyttes. Fiskeridirektoratet Region Troms (utt. til revidert forslag) uttaler at området vurderes ikke å ha særlig betydning for fiskeri- og havbruksformål med dagens teknologi og driftskonsepter.

Fylkesmannen i Troms tilrår vern med endringer i forhold til utkastet som ble sendt på lokal høring. Sjøområdet på vestsiden av Gapøyholman samt noen skjær foreslås tatt ut. Fylkesmannen forstår det slik at arealet som er mest interessant for akvakultur, dermed holdes utenfor forslaget. Ferdselsrestriksjoner i april og siste halvdel av juli foreslås sløffet. Registreringer i 2001 viste at det hekker et relativt stort antall sjøfugl på et begrenset areal på Gapøyholman. Hekkende sildemåke ble registrert, men ikke så mange at det er grunnlag for å ha lengre periode med ferdselsrestriksjoner. Bestemmelser om seljakt, kråkebollesanking, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften. I tillegg foreslår fylkesmannen å ta inn en bestemmelse om uttak av trevirke til brensel, staur og lignende til bruk på stedet. I praksis vil det her være snakk om brensel til bål, noe som ikke vurderes å være i strid med formålet.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at fylkesmannen foreslår å ta sel ut av formålet for noen områder, mens det beholdes for Gapøyholman. Fylkesmannen bemerker i sin felles begrunnelse at områdene ikke er avgrenset av hensyn til hvordan sel bruker dem. I forslaget til forskrifter åpnes det også for seljakt. Direktoratets vurdering er at dette samlet sett taler for at sel ikke bør inngå i formålet. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.
- Næringskilde og oppholdssted for sjøpattedyr.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk er enig med uttalelser i lokal høring fra Troms Fiskeoppdretterlag. Dersom vern likevel innføres bør verneformen endres til landskapsvernområde, hvor etablering og drift av akvakulturanlegg tillates. FHL havbruk ber sekundært om at havbruk gis like muligheter til drift og etablering som annen næringsvirksomhet, jfr forskriftsforslaget §4. FHL havbruk har som forutsetning at det ikke pålegges tilleggsrestriksjoner på anlegg som er lokalisert nært verneområdet, all den tid oppdrettsvirksomheten foregår utenfor de foreslåtte grenser.

Departementet viser til at etter lokal høring er 63 % av sjøarealet foreslått tatt ut. Landskapsmessige verdier inngår ikke i verneformålet. Fiskeridirektoratets regionkontor har uttalt at området vurderes ikke å ha særlig betydning for havbruksnæringen med dagens teknologi og driftskonsepter. Etter departementets vurdering vil gjennomføring av vern som foreslått, ikke medføre vesentlige konflikter i forhold til havbruksnæringen.

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og anbefaler at Gapøyholman naturreservat opprettes i samsvar med vedlagte forskrift og kart.

35. Nord-Fugløya naturreservat i Karlsøy kommune – revisjon av fredningsforskriften (24 061 daa, hvorav 2 829 daa sjøareal)

Grunneierne foreslår forbud mot laksefiske med faststående redskap på et mer begrenset område på vestsiden av øya. Grunneierne mener at det knapt nok forekommer at sjøfugl går seg fast i garnene. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt viser til sitt brev av 26.08.93. Troms fylkeskommune, kulturetaten ønsker at hele bebyggelsen tas med i verneplanen, da de mener at det forvaltningsmessig vil være enklere å

benytte naturvernloven til alt areal enn å bruke plan- og bygningsloven på de bebygde områdene.

Fylkesmannen i Troms foreslår at forskriften endres slik at den følger ny mal for naturreservater. Fylkesmannen ønsker ikke at det åpnes for garnfiske på vestsiden av øya, og viser til erfaringer fra Loppa samt at det de senere år også er registrert ulovlige garn på vestsiden som hadde fanget alkefugl. Det foreslås presisert i forskriften at bestemmelsene om plante- og dyrelivet gjelder ned til middel høyvann i øst der sjø ikke inngår, samt at start og landing med luftfartøy er forbudt. Jakt foreslås begrenset til rype, da det reelle behov er avgrenset til dette, samt til mink som er en uønsket art i reservatet. Det foreslås at bestemmelser om vedlikehold av Kystverkets anlegg og andre anlegg tas ut av forskriften, da det ikke finnes slike innenfor området. Bestemmelser om etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn i forskriften.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener at perioden med ferdselsrestriksjoner bør utvides til 31.8, eller minst til 15.8. Særlig gjelder dette i moltemyrene på peneplanet oppe på øya, som har en av landets viktigste hekkolonier for nordlig sildemåke. NOF er bekymret for molteplukking i kolonien i ungeperioden. NOF mener videre det bør vurderes ferdselsrestriksjoner i en sone 100 – 200 m rundt alkefuglkolonien. Det vises til at det ofte ligger store konsentrasjoner av sjøfugl utenfor kolonien, og en har sett at fotografering og nysgjerrige tilskuere, men også fiske, har ført til at fuglene trekker seg unna.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at verneforslaget ikke innebærer vern av nytt areal. Forslaget omfatter eksisterende naturreservat samt en mindre del av området med fuglelivsfredning som omgir øya. Forslaget innebærer at fredningen av de øvrige deler av området med fuglelivsfredning, som omfatter et sjøareal på 62 km², oppheves. Direktoratet foreslår at bestemmelse om seljakt tas inn i forskriften, slik det er gjort for de øvrige områder i verneplanen. Direktoratet bemerker at foreslåtte ferdselsrestriksjoner samsvarer med det som har vært gjeldende siden opprettelsen av verneområdet i 1975. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, herunder spørsmålet om ferdselsrestriksjoner, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.

Miljøverndepartementet slutter seg til forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning om revisjon av forskrift for Nord-Fugløy naturreservat.

36. Skipsfjord landskapsvernområde med dyrelivsfredning i Karlsøy kommune – revisjon av verneforskriften (54 341 daa, hvorav 10 752 daa sjøareal)

Noen grunneierne peker på at sel og oter har skapt økologisk krise i området, bl.a. har laksefisket gått tilbake. Grunneierne forventer at seljakt tillates og at fylkesmannen gir fellingstillatelse på oter som holder til i vassdraget. Andre grunneiere går i mot vern og hevder de ikke er blitt kontaktet under utarbeidelsen av verneplanen. Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer verneforslaget. Kystverket 5. distrikt mener at flytestake innenfor området fritt må kunne vedlikeholdes.

Fylkesmannen i Troms foreslår at forskriften endres slik at den følger ny mal for landskapsvernområder, samt at det åpnes for seljakt. Fylkesmannen viser til at det er foreslått at jakt etter viltloven skal være tillatt. Fylkesmannen mener henvendelsen til grunneierne har vært dekkende i forhold til høringens omfang og innhold. Det ligger ikke i prosessen å vurdere om området fortsatt skal være vernet eller ikke. Med unntak av en mindre

grensejustering av mer kartteknisk karakter (et lite areal tas ut), innebærer forslaget kun revisjon av verneforskriften. På bakgrunn av feltregistreringer i 2001, foreslås kulturlandskap tatt inn i verneformålet. Videre foreslås bestemmelser om drift og vedlikehold av anlegg for Kystverket, sanking av kråkeboller, tanghøsting, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, tatt inn i forskriften.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at Skipsfjord landskapsvernområde har dyrelivsfredning, og på dette punkt er det ikke foreslått endring i forskriften. Henvisning til naturvernloven § 14 foreslås derfor tatt inn i forskriften. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

SJØAREALENES BETYDNING:

Verneverdier knyttet til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.

Estetiske verneverdier:

- Estetiske verneverdier.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning om revisjon av forskrift for Skipsfjord landskapsvernområde med dyrelivsfredning.

37. Sagelvvatn naturreservat i Balsfjord kommune – revisjon av fredningsforskriften (289 daa, hvorav ca. 52 daa er ferskvann)

Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer forslaget. Kystverket 5. distrikt og Balsfjord kommune har ingen merknader.

Fylkesmannen i Troms foreslår at forskriften endres slik at den følger ny mal for naturreservater.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har mottatt ettersendt brev fra FHL havbruk datert 10.5.03. FHL havbruk viser til at Troms Fiskeoppdretterlag aksepterte verneområdet i forbindelse med den lokale høringen. Siden den gang er det under etablering et settefiskanlegg tilknyttet vassdraget. FHL havbruk ser ikke at det i utgangspunktet skal være noen konflikt med verneformål eller verneområdet. Lokalisering av virksomheten er gjort med tanke på å unngå konflikter knyttet til vern av nasjonale laksevassdrag. Antallet tilgjengelige vassdrag i fylket er etter en slik vurdering allerede begrenset med tanke på etablering av nye settefiskanlegg. I Troms fylke er det underdekning på smolt, og det er dermed ønskelig at settefiskproduksjonen økes. Dette er bl. a. betydning for å redusere mulighetene for spredning av laksesykdommer, og dermed av positiv betydning sett fra et miljøvernstandpunkt. Troms Fylkeskommune har i denne anledning bl.a. igangsatt egne utredninger med tanke på hvordan settefiskproduksjonen kan økes. FHL havbruk ber om at innføringen av verneområdet ikke kommer i konflikt med dette utbyggingstiltaket.

Departementet presiserer at det i dette tilfellet ikke er snakk om innføring av et nytt verneområde, men om forslag om revisjon av forskriften. Sagelvvatnet naturreservat ble opprettet allerede i 1975. Det vises for øvrig til direktoratets brev av 16.05.02 og Miljøverndepartementets brev av 11.03.03 til Olje- og energidepartementet vedrørende klage på NVEs vedtak om tillatelse til regulering av Sagelvvatn og vannuttak fra Sagelva i Balsfjord.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran.

For øvrig slutter departementet seg til forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning om revisjon av forskrift for Sagelvvatn naturreservat.

38. Vardnesmyra naturreservat i Tranøy kommune – revisjon av fredningsforskriften (2 702 daa, hvorav ca. 120 daa er ferskvann)

Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer forslaget. Kystverket 5. distrikt og Tranøy kommune har ingen merknader.

Fylkesmannen i Troms foreslår at forskriften endres slik at den følger ny mal for naturreservater.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at forslaget innebærer grensejusteringer av kartteknisk karakter, i form av at grensene går i flere rette linjer. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning om revisjon av forskrift for Vardnesmyra naturreservat.

39. Kvannesvatn naturreservat i Harstad kommune – revisjon av fredningsforskriften (125 daa, hvorav ca. 30 daa er ferskvann)

Troms Fiskeoppdretterlag aksepterer forslaget. Kystverket 5. distrikt har ingen merknader.

Fylkesmannen i Troms foreslår at forskriften endres slik at den følger ny mal for naturreservater. Ferdselsrestriksjoner i siste halvdel av juli foreslås utelatt. Videre foreslås bestemmelser om seljakt, etablering av anlegg for Kystverket og etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, tatt inn forskriften.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår at bestemmelse om fiske og ferdsel på land i forbindelse med bruk av fortøyningsfester, tas inn i forskriften. Direktoratet viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet har gjort en gjennomgang av verneforskriften når det gjelder forholdet til reindrift, jfr. beskrivelsen i kapittel 8e) foran. For øvrig slutter departementet seg til forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning om revisjon av forskrift for Kvannesvatn naturreservat.

40. Gapøya naturreservat i Kvæfjord kommune – revisjon av fredningsforskriften (4 400 daa, hvorav ca. 15 daa er ferskvann)

Fiskerinemnda i Kvæfjord har ingen merknader, forutsatt at verneplanen blir i samsvar med forslag til forskrift. Kystverket 5. distrikt viser til at tilsyn og vedlikehold av lykt, merke og bunnkjetting må kunne skje fritt. Videre må sjøfarende fritt kunne benytte ankerplasser i området. For å ivareta intensjonene i verneplanen, mener Kvæfjord kommune at eggsankingen må begrenses til tiden 5. mai – 20. mai.

Fylkesmannen i Troms foreslår at forskriften endres slik at den følger ny mal for naturreservater. Bestemmelser om seljakt, etablering av anlegg for Kystverket og etablering fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, foreslås tatt inn forskriften, mens bestemmelse om fiske foreslås tatt ut. Fylkesmannen viser til at området ikke omfatter sjøareal. Fylkesmannen viser til at eggsanking er regulert i en egen forskrift gitt i medhold av viltloven, og ønsker ikke i regulere eggsanking i området utover dette.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kap. 8 når det gjelder utforming av forskrifter, og slutter seg for øvrig til fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til forslaget fra Direktoratet for naturforvaltning om revisjon av forskrift for Gapøya naturreservat.

Miljøverndepartementet
tilrår:

I

Forskrifter om Verneplan for kystregionen i Troms fylke fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1-40).